

HANDREIKING

uniforme saneringen

Inhoudelijke en procedurele eisen

Bestemd voor gemeenten, provincies, particulieren en bedrijven

Versie:	definitief	
Datum:	januari 2012	
Auteurs:	mr. W.J. Kattenberg ir. J.H.J. van der Gun	voormalig projectleider, IenM
Redactie:	mr. M.H.M. Meijer	Technisch advies, BO dem Be heer bv I&M, Cluster BGO

INHOUDSOPGAVE

1. INLEIDING

- 1.1. Doelstelling
- 1.2. Voorgeschiedenis
- 1.3. Vereenvoudiging
- 1.4. Structuur
- 1.5. Regeling in historisch perspectief
  - 1.5.1. Ervaringen eerste versie Regeling
  - 1.5.2. Wijzigingen per 1 juli 2007
  - 1.5.3. Wijzigingen per 1 oktober 2008
- 1.6. Toelichting wijzigingen per 1 oktober 2008
- 1.7. Wijzigingen per 9 april 2009
- 1.8. Wijzigingen per 1 oktober 2009
- 1.9. Algemene kenmerken

2. PROCEDURE

- 2.1. Inleiding
- 2.2. Melding uniforme sanering
  - 2.2.1. Algemeen
  - 2.2.2. Saneringslocatie
  - 2.2.3. Meldingsformulieren
- 2.3. Ontvangstbevestiging
- 2.4. Publicatie en kadastrale registratie
  - 2.4.1. Op de hoogte stelling en kennisgeving
  - 2.4.2. Kadastrale registratie melding
- 2.5. Controle melding
  - 2.5.1. Algemeen
  - 2.5.2. Melding niet in overeenstemming
  - 2.5.3. Handhaving melding
- 2.6. Aanvang sanering
- 2.7. Melding wijziging gegevens
  - 2.7.1. Algemeen
  - 2.7.2. Termijn
  - 2.7.3. Controle
  - 2.7.4. Melding wijziging niet in overeenstemming
  - 2.7.5. Handhaving tijdens de uitvoering
- 2.8. Melding afronding
- 2.9. Evaluatieverslag
  - 2.9.1. Algemeen
  - 2.9.2. Verstrekken gegevens
  - 2.9.3. Zeer eenvoudige saneringen in de categorie tijdelijk uitplaatsen
- 2.10. Beschikking op het evaluatieverslag
  - 2.10.1. Algemeen
  - 2.10.2. Sanering niet in overeenstemming

- 2.10.3. Op de hoogte stelling van beschikking op evaluatieverslag
- 2.10.4. Kadastrale registratie
- 2.10.5. Handhaving
- 2.11. Nazorg leeflaag
- 2.12. Rechtsbescherming
- 2.13. Bedrijvenregeling
- 2.14. Artikel 13 Wbb
- 3. SANERINGSAAHPAK**
  - 3.1. Inleiding
  - 3.2. Het tijdelijk uitplaatsen van verontreinigde grond
  - 3.3. Het saneren van verontreinigde grond
  - 3.4. Het aanbrengen van een isolatielaag
- 4. ALGEMENE TECHNISCHE EISEN**
  - 4.1. Algemene eisen
  - 4.2. Toelichting algemene eisen
- 5. CATEGORIE IMMOBIEEL**
  - 5.1. Inleiding
  - 5.2. Specifieke eisen
  - 5.3. Toelichting kleinschalig immobiel
- 6. CATEGORIE MOBIEEL**
  - 6.1. Inleiding
  - 6.2. Specifieke eisen
  - 6.3. Toelichting kleinschalig mobiel
- 7. CATEGORIE TIJDELIJK UITPLAATSEN**
  - 7.1. Inleiding
  - 7.2. Specifieke eisen
  - 7.3. Toelichting tijdelijk uitplaatsen
- 8. CATEGORIE PROJECTGEBIED DE KEMPEN**
  - 8.1. Inleiding
  - 8.2. Specifieke eisen
  - 8.3. Toelichting tijdelijk uitplaatsen
- 9. HANDHAVING**
  - 9.1. Inleiding
  - 9.2. Controle van de saneringsuitvoering
  - 9.3. Nieuw artikel 39a vervangt artikel 44 Wbb: de feitelijke uitvoerder

BIJLAGEN:

- 1. Maximale Waarden bodemfunctieklaas en kwaliteitsklaas
- 2. Voorbeelden ten behoeve van de keuze Immobiel en Tijdelijk uitplaatsen
- 3. Standaardbrieven en documenten
- 4. Reikwijdte stoffen
- 5. Relatie categorieën van uniforme saneringen en standaard saneringsaanpakken

1. Inleiding

1.1. Doelstelling

Milieuregelgeving op het gebied van bodem wordt door burgers en bedrijven vaak als complex en bureaucratisch ervaren. Het ministerie heeft daarom als een van de speerpunten van haar beleid ingezet op het vereenvoudigen van regelgeving.

Op 14 februari 2006 traden het Besluit en de Regeling uniforme saneringen in werking¹. De hoofdlijnen van het beleid rond uniforme saneringen zijn neergelegd in artikel 39b van de Wet bodembescherming (Wbb) en het Besluit uniforme saneringen (Besluit). De technische details zijn ondergebracht in de Regeling uniforme saneringen (Regeling).

Bodemsaneringen, die voldoen aan de randvoorwaarden van het Besluit uniforme saneringen, kunnen sinds de invoering van het Besluit ook worden gestart door middel van een eenvoudige melding. Voorheen was dat alleen mogelijk via instemming van het saneringsplan (beschikkingsprocedure op grond van artikel 39 Wbb).

Het *doel* van het Besluit uniforme saneringen is het vereenvoudigen en versnellen van de bodemsaneringsprocedure, het verlagen van de kosten van bodemsanering en het verlagen van de uitvoeringskosten bij decentrale overheden. Door deze vereenvoudiging van de regels verwacht het ministerie dat burgers en bedrijfsleven worden gestimuleerd ernstig verontreinigde bodems eerder te gaan saneren.

Het systeem van algemene regels plus een melding zoals gehanteerd in het Besluit draagt zorg voor een *uniform* landelijk kader dat geschikt is voor deze eenvoudige saneringen. Het Besluit stelt daarom *exclusief* eisen aan saneringen die conform dit Besluit worden uitgevoerd. Dit bevordert tevens de mate van voorspelbaarheid van de afhandeling en beoordeling van saneringen door decentrale overheden. Hiermee is het tevens niet meer mogelijk bepalingen ten aanzien van deze saneringen in gemeentelijke of provinciale (milieu)verordeningen of beleidsdocumenten op te nemen.

Op 1 juli 2007 is een eerste wijziging van de ministeriële Regeling uniforme saneringen in werking getreden². Deze wijziging houdt een verdere vereenvoudiging en verruiming van de reikwijdte van de Regeling in.

Op 1 oktober 2008 is een tweede wijziging van de ministeriële Regeling uniforme saneringen in werking getreden³. Met deze wijziging is aangesloten en afgestemd op het in werking getreden Besluit bodemkwaliteit en de daarbij behorende Regeling en de Circulaire bodemsanering zoals eveneens gewijzigd per 1 oktober 2008.

Op 9 april 2009 is een zeer beperkte wijziging van de ministeriële Regeling in werking getreden⁴ als gevolg van wijziging van gehalten en stoffen in tabel 1 van bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit. Tevens is de verwijzing naar de Circulaire bodemsanering 2006, Stcrt. 2008, 131 vervangen door de verwijzing naar de Circulaire bodemsanering 2009.

Op 18 november 2009 is een nieuwe wijziging van de Regeling in werking getreden⁵, als gevolg van enkele geconstateerde onvolkomenheden en onjuistheden in de bestaande regeling en als gevolg van het verschijnen van herzieningen van (wets)documenten waarnaar in de regeling wordt verwezen. Ook zal eind 2009 het Besluit uniforme saneringen op twee punten worden gewijzigd (zie par. 1.8).

---

¹ Besluit uniforme saneringen, Staatsblad 9 februari 2006, 54. Regeling uniforme saneringen, Staatscourant 9 februari 2006, 29.

² Wijziging ministeriële regeling uniforme saneringen, nr. LMV 200738407, publicatie in Staatscourant 7 mei 2007.

³ Wijziging ministeriële regeling uniforme saneringen, publicatie in Staatscourant, 29 augustus 2008.

⁴ Wijziging ministeriële regeling uniforme saneringen, publicatie in Staatscourant nr. 67, 7 april 2009

⁵ Wijziging ministeriële regeling uniforme saneringen, publicatie in Staatscourant 2009, nr. 17187 van 16 november 2009.

Vanaf 15 juli 2011 is het, als gevolg van een wijziging van de Regeling per 25 augustus 2001, mogelijk om met één BUS-melding een verontreinigingssituatie te saneren die zich uitstrekt over percelen van meerdere eigenaren, ongeacht de categorie. Daarnaast zijn voor enkele categorieën ook gewijzigde meldingsformulieren en formulieren van evaluatieverslagen gepubliceerd.

Per 1 april 2012 treedt een nieuwe wijziging van de Regeling in werking met name voor de categorie Mobiel. Het dat dan toe gehanteerde bodemvolumecriterium voor de afbakening of een verontreinigingssituatie wel of niet onder het BUS mag worden aangepakt, komt vanaf die datum te vervallen. Daarvoor in de plaats komt een criterium gericht op de ligging van de verontreiniging ten opzichte van kwetsbare objecten (zie paragraaf 1.10). Medio 2012 zijn nog enkele andere wijzigingen voorzien op het niveau van onder andere het Besluit uniforme saneringen (zie par. 1.11).

Wanneer in deze Handreiking de termen 'Besluit uniforme saneringen' of 'Besluit' worden gehanteerd, dan wordt tevens bedoeld artikel 39b Wbb en de Regeling uniforme saneringen, tenzij anders aangegeven.

1.2. Voorgeschiedenis

In het kader van het project Beleidsvernieuwing bodemsanering (Bever) is destijds geconcludeerd dat de Wet bodembescherming (Wbb) te zware procedurele eisen stelt aan de sanering van standaard verontreinigingssituaties.

In het eindrapport van het project Bever-A6 van juni 2000 is aangegeven dat een aanpassing van de Wbb en een algemene maatregel van bestuur noodzakelijk zijn om voornoemd knelpunt op te lossen. In 2003 is het toenmalige ministerie van VROM gestart met het project Besluit uniforme saneringen. Bij de opzet van de projectorganisatie is destijds gekozen voor een benadering waarbij zoveel mogelijk gebruik werd gemaakt van de kennis en ervaring van het veld (waaronder gemeenten, provincies en bedrijfsleven).

1.3. Vereenvoudiging

Kort samengevat houdt het Besluit het volgende in. In geval van een uniforme sanering wordt het saneringsplan vervangen door een standaardmelding. De meldingsprocedure duurt 5 weken. De meldingsprocedure bij bepaalde zeer eenvoudige uniforme saneringen duurt zelfs slechts 5 werkdagen. Dit is aanmerkelijk korter dan de instemmingsprocedure van een saneringsplan (15 - 30 weken).

De saneerder mag, indien aan de randvoorwaarden van het Besluit wordt voldaan, zelf beslissen via welk spoor (saneringsplan of melding uniforme sanering) hij de sanering wil laten afhandelen. Daarnaast zijn voor uniforme saneringen komen te vervallen: de beschikking ernst en spoed, de beschikking op het saneringsplan (in de meeste gevallen het nader onderzoek (of onderdelen daarvan)) en het saneringsonderzoek. De inhoud van het evaluatieverslag is voor uniforme saneringen sterk vereenvoudigd ten opzichte van reguliere saneringen. Hetzelfde geldt voor de instemmingprocedure op het evaluatieverslag. Vanwege de eenvoud van deze saneringen is afgezien van de plicht om een nazorgplan op te stellen.

Ter illustratie volgt hieronder een korte vergelijking van beide procedures.

Het saneringsplan (voor complexe saneringen) kent de volgende stappen en procedures:

1. melding verontreiniging
2. onderzoeksrapporten: verkennend onderzoek, nader onderzoek en saneringsonderzoek
3. procedure: beschikking ernst en spoedeisendheid
4. saneringsplan
5. procedure: beschikking op het saneringsplan
6. evaluatieverslag

7. procedure: beschikking op het evaluatieverslag
8. nazorgplan
9. procedure: beschikking op het nazorgplan.

De melding (voor eenvoudige saneringen) kent de volgende procedure:

1. melding uniforme sanering
2. onderzoeksrapporten: verkennend onderzoek, eventueel nader onderzoek
3. evaluatieverslag
4. procedure: beschikking op het evaluatieverslag.

1.4. Structuur

Het beleid rond uniforme saneringen kent de volgende getrapte structuur:

1. wet	Wet bodembescherming (Wbb), artikel 39b
2. algemene maatregel van bestuur	Besluit uniforme saneringen (BUS)
3. ministeriële regeling	Regeling uniforme saneringen (RUS)
4. handreiking	Handreiking uniforme saneringen.

Op *wetsniveau* (in artikel 39b van de Wbb) is de reikwijdte op hoofdlijnen van het Besluit bepaald. Voorts is in artikel 39b vastgelegd welke onderdelen van de regelgeving zijn gedelegeerd naar lagere regelgeving (amvb of ministeriële regeling). Tenslotte bepaalt artikel 39b welke artikelen van de Wbb buiten toepassing worden gelaten.

Op het *niveau van de algemene maatregel van bestuur (amvb)* is vastgelegd wat de gemeenschappelijke inhoudelijke en procedurele eisen zijn die aan de bij Regeling vastgestelde categorieën van uniforme saneringen kunnen worden gesteld.

Op het *niveau van ministeriële regeling* is vastgelegd welke categorieën van uniforme saneringen worden onderscheiden: immobiel, mobiel, tijdelijk uitplaatsen en projectcategorie De Kempen.

Daarnaast zijn opgenomen de specifieke (voornamelijk technische) randvoorwaarden per categorie. Voor het instrument ministeriële regeling is gekozen omdat een ministeriële regeling de flexibiliteit biedt om betrekkelijk snel bepaalde regels (bijvoorbeeld eisen in het kader van uitvoering en handhaving) aan te passen of toe te voegen. Hierdoor kan binnen een relatief korte periode (circa twee tot drie maanden) worden gereageerd op onvoorziene en onwenselijke omstandigheden.

Deze *Handreiking* dient als leidraad voor provincies, gemeenten, bedrijfsleven en burgers.

1.5. Regeling in historisch perspectief

1.5.1. Ervaringen eerste versie Regeling

In de oorspronkelijke Regeling (versie van vóór 1 juli 2007) werd een aantal omvangbepalingen gesteld waarmee invulling werd gegeven aan de reikwijdte van het Besluit. Het betrof onder meer eisen ten aanzien van de maximale oppervlakte van de saneringslocatie, de maximale hoeveelheid verontreinigd bodemvolume en de maximale hoeveelheid af te voeren verontreinigde grond.

De reikwijdte van de oorspronkelijke Regeling is voor deze omvangbepalingen in eerste instantie bewust conservatief gehouden, omdat de invoering van een meldingsstelsel voor bodemsanering nieuw was en het wenselijk was de gemeenten en provincies eerst ervaring te laten opdoen in de uitvoering van dit stelsel.

Na het eerste ervaringsjaar is gebleken dat zich in de uitvoerings- en handhavingspraktijk geen grote problemen voordeden en dat men over het algemeen positief is over het Besluit uniforme saneringen. Op basis van de opgedane praktijkervaringen is toen vastgesteld dat de

omvangbepalingen aanzienlijk zouden kunnen worden verruimd. Door diverse provincies en gemeenten is daar op aangedrongen. Hierbij werd aangegeven dat door de voorgestelde verruiming van de Regeling tijd vrij komt die kan worden ingezet op de afhandeling van de meer complexe saneringen.

Bovendien werd aangegeven dat nog niet alle eenvoudige en standaard saneringen binnen de reikwijdte van de oorspronkelijke Regeling vielen.

1.5.2. Wijzigingen per 1 juli 2007

Per 1 juli 2007 is een aantal wijzigingen in de oorspronkelijke Regeling doorgevoerd. Deze wijzigingen hebben onder meer betrekking op:

1. een verruiming van de reikwijdte van de Regeling (zie overzicht volgende pagina);
2. een aanpassing van de wijze waarop in de categorie mobiel wordt omgegaan met de verontreiniging op plaatsen die niet bereikbaar zijn met de in te zetten technieken, zoals achterblijvende verontreiniging onder gebouwen, (ondergrondse) infrastructurele werken, wegconstructies en kabels en leidingen;
3. aanpassing van het aantal stofgroepen (zie bijlage 4 van deze Handreiking);
4. uitbreiding van de categorie De Kempen met de functie Industrie- en bedrijfsterrein;
5. de aanpassingen als gevolg van de inwerkingtreding van het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer (Kwalibo);
6. een verplaatsing van de onderzoeksbepalingen van paragraaf 3 naar 1 van de Regeling (mede in verband met de aanpassingen als gevolg van Kwalibo).

Ad. 1 Verruiming van de reikwijdte van de regeling

In onderstaande tabel staat een overzicht weergegeven van de oppervlakte- en volumecriteria van de oorspronkelijke Regeling en de per 1 juli 2007 gewijzigde Regeling.

Tabel 1.1: Overzicht reikwijdtecriteria van de per 1 juli 2007 gewijzigde Regeling

Categorie	Maximum oppervlak		Maximum volume	
	oud	Situatie per 01.07.'07	oud	Situatie per 01.07.'07
1. Immobiel	5.000 m ²	-	bodemvolume 500 m ³ afvoervolume 500 m ³	- -
2. Mobiel	500 m ²	-	bodemvolume 500 m ³	bodemvolume 1.000 m ³
Spoorwegterreinen	-	-	-	bodemvolume 2.000 m ³
3. Tijdelijk uitplaatsen	-	-	afvoervolume 500 m ³	-
4. De Kempen	5.000 m ²	-	bodemvolume 800 m ³	-

Ad. 2 Verontreinigingen op plaatsen die niet bereikbaar zijn met in te zetten technieken.

In het huidige bodemsaneringsbeleid en de daarop afgestemde wet- en regelgeving, vormen het functiegericht saneren van verontreinigingen in de bovengrond en het kosteneffectief saneren van verontreinigingen in de ondergrond belangrijke uitgangspunten bij de aanpak van

bodemverontreiniging. Jarenlange ervaring met bodemsanering heeft aangetoond dat het volledig verwijderen van alle verontreinigingen uit de bodem in technische zin vaak niet mogelijk is, tot onevenredig hoge of soms extreem hoge kosten leidt en lang niet altijd noodzakelijk is vanuit het gebruik van de bodem. Bij saneringen, uitgevoerd binnen de saneringsplanprocedure, wordt het op dit moment als bijna vanzelfsprekend ervaren dat in bepaalde situaties tot op zeker niveau verontreinigingen in de bodem achterblijven. Hierover worden dan, afhankelijk van het type en de omvang ervan, afspraken gemaakt voor de toekomst. Het vaststellen van de omvang van deze achterblijvende verontreiniging is daarbij soms een moeilijke zaak, omdat deze doorgaans aanwezig is op moeilijk of niet bereikbare plaatsen in de bodem. In de Regeling uniforme saneringen (oud) hebben deze overwegingen voor de categorie Mobiel ook een rol gespeeld bij het formuleren van de terugsaneerwaarde voor het *grondwater* (door het hanteren van de tussenwaarde en niet de streefwaarde). Voor *grond* is van een relatief strenge terugsaneerwaarde uitgegaan als gevolg van de theoretisch aanwezige kans dat onder bepaalde omstandigheden sprake zou kunnen zijn van nalevering van verontreinigende stoffen richting het grondwater. Voor de categorie Mobiel is tevens een aantal eenduidige en makkelijk toetsbare criteria gehanteerd ten aanzien van de saneringsaanpak en het te realiseren eindresultaat. Uit de praktijkervaringen tot op heden opgedaan, blijkt echter dat enkele van deze criteria onnodig beperkend werken op de inzet van het instrumentarium in het kader van uniforme saneringen. Met de wijziging van de Regeling is nu ook voor uniforme saneringen de mogelijkheid opgenomen voor het op verantwoorde wijze omgaan met een deel van de verontreiniging die achterblijft op plaatsen die niet bereikbaar zijn met de in te zetten technieken als gevolg van boven- of ondergrondse infrastructurele werken (zoals gebouwen, wegen en belangrijke kabels en leidingen).

Ad. 5 Kwalibo

Per 1 juli 2007 is de Regeling uniforme saneringen aangepast als gevolg van de inwerkingtreding in die periode van het Besluit Kwalibo⁶. Dit Besluit beoogt de kwaliteit van uitvoeringswerkzaamheden in het bodembeheer en de integriteit van degenen die deze werkzaamheden uitvoeren te verbeteren. Aan de verschillende bepalingen in de Regeling die betrekking hebben op het uitvoeren van saneringen, milieukundige begeleiding en uitvoering van bodemonderzoeken, is toegevoegd dat deze werkzaamheden alleen mogen worden verricht door een persoon of instelling die daarvoor beschikt over een erkenning. Met de wijzigingen naar aanleiding van Besluit Kwalibo is tevens het tijdelijke VROM-protocol voor uniforme saneringen komen te vervallen.

1.5.3. Wijzigingen per 1 oktober 2008

De wijziging van de Regeling uniforme saneringen van 1 oktober 2008 bevat onder meer:

1. de mogelijkheid om bij saneringen gebruik te maken van een normkader voortvloeiend uit vastgesteld gebiedsspecifiek beleid van een gemeente;
2. de afstemming van de terugsaneerwaarden op het normkader uit het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit;
3. de afstemming voor de kwaliteit van de leeflaag en aanvulgrond op het normkader van het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit;
4. een aanpassing van de categorie mobiel als gevolg van het laten vervallen van de streefwaarde voor grond;
5. de aanpassing van het gehanteerde begrippenkader op die van het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit.

De volgende paragraaf bevat een toelichting op de wijzigingen. Deze staat ook opgenomen in Deel 1 van de Toelichting van de Regeling.

---

⁶ Aanvankelijk in het afzonderlijke Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer van 14 juni 2006, Stb. 2006, nr. 308 en vervolgens integraal opgenomen in het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit.

1.6. Toelichting wijzigingen per 1 oktober 2008

Ad. 1. Generiek en gebiedsspecifiek normkader

Gemeenten kunnen bij de uitvoering van het Besluit bodemkwaliteit kiezen voor het toepassen van het generiek toetsingskader of voor het vaststellen van een gebiedsspecifiek toetsingskader. Met onderhavige wijziging van de Regeling uniforme saneringen wordt aangesloten bij de in het generiek toetsingskader gehanteerde achtergrondwaarden (AW2000) en Maximale Waarden die zijn vastgelegd in de Regeling bodemkwaliteit. Die waarden komen in plaats van de bodemgebruikswaarden.

Zo wordt de zogenaamde terugsaneerwaarde voor de saneringsaanpak (artikel 3.1.6.) dienovereenkomstig aangepast: de terugsaneerwaarde is niet meer ten hoogste gelijk aan de functieafhankelijke bodemgebruikswaarden, maar aan de generieke achtergrondwaarden of Maximale Waarden uit de Regeling bodemkwaliteit. De wijziging in de terugsaneerwaarde wordt verder toegelicht onder ad. 2.

Verder is bijvoorbeeld de kwaliteitseis voor leeflaag en aanvulgrond (artikel 3.1.7) aangepast aan het Besluit bodemkwaliteit: het concentratieniveau voor stoffen in die lagen is niet meer ten hoogste gelijk aan de bodemgebruikswaarden, maar komt ten minste overeen met de generieke achtergrondwaarden of Maximale Waarden.

In beide artikelen van de Regeling worden dus de Generieke Maximale Waarden uit de Regeling bodemkwaliteit gehanteerd. Het voor uniforme saneringen toe te passen normkader sluit daarmee volledig aan bij het generieke normkader voor bodemkwaliteit.

Als een gemeente heeft gekozen voor het vaststellen van een gebiedsspecifiek toetsingskader geldt voortaan als gevolg van onderhavige wijzigingsregeling dat terugsaneerwaarden en kwaliteitseisen van aanvulgrond en leeflagen overeenkomen met de vastgestelde Lokale Maximale Waarden voor het gebied waarbinnen de saneringslocatie is gelegen als bedoeld in artikel 44 van het Besluit bodemkwaliteit.

Ad. 2. Terugsaneerwaarden in relatie tot het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit

In het Besluit bodemkwaliteit zijn de voorschriften vastgelegd voor het toepassen van bouwstoffen, grond en baggerspecie. In de Regeling bodemkwaliteit zijn verschillende waarden opgenomen zoals generieke achtergrondwaarden en Maximale Waarden voor bodemfunctieklasse wonen of industrie die ook relevant zijn voor uniforme saneringen.

In het Besluit bodemkwaliteit zijn zeven bodemfuncties (waarvan drie met subfuncties) onderscheiden. De zeven bodemfuncties zijn:

- a. Wonen met tuin;
- b. Plaatsen waar kinderen spelen
  - i met een gemiddelde ecologische waarde;
  - ii met weinig ecologische waarde;
- c. Moestuinen en volkstuinten
  - i met veel gewasconsumptie (grote moestuinen)
  - ii met een gemiddelde gewasconsumptie (kleinere moestuinen)
- d. Landbouw;
- e. Natuur;
- f. Groen met natuurwaarden;
- g. Ander groen, bebouwing, infrastructuur en industrie
  - i niet (nagenoeg) geheel verhard
  - ii (nagenoeg) geheel verhard

Voor elk van de zeven bodemfuncties (inclusief subfuncties) zijn risicoscenario's aangegeven. Uiteindelijk zijn deze bodemfuncties geclusterd tot drie bodemfunctieklassen (zie Besluit en Regeling bodemkwaliteit). Voor elke bodemfunctieklasse is één generieke norm aangegeven voor blijvende geschiktheid, op basis van het meest gevoelige scenario binnen de bodemfunctieklasse. De indeling van de bodemfuncties in bodemfunctieklassen staat in onderstaande Tabel 1.2 weergegeven.

Tabel 1.2: Indeling in bodemfunctieklassen en naam bodemnorm

Afgeleide bodemnorm voor blijvende geschiktheid	Bodemfuncties die één bodemfunctieklassen vormen
Achtergrondwaarden	Landbouw Natuur Moestuinen/ volkstuinten
Maximale Waarde wonen	Wonen met tuin Plaatsen waar kinderen spelen Groen met natuurwaarden
Maximale Waarde industrie	Ander groen, bebouwing, infrastructuur, industrie

In het rapport: Ken uw (water)bodemkwaliteit, de risico's inzichtelijk, (SenterNovem 1 september 2007, 3BODM0704) staat de onderbouwing van deze normen beschreven. In de Regeling bodemkwaliteit staan vervolgens per stof de waarden voor de verschillende normen vermeld.

In Tabel 1.3 staat ter informatie een overzicht van een aantal verschillende waarden aangegeven, namelijk achtergrondwaarden en Maximale Waarden uit de Regeling bodemkwaliteit (Tabel 1 van Bijlage B), en daarnaast interventiewaarden uit de Circulaire bodemsanering (Tabel 1 van Bijlage 1). Deze waarden worden gehanteerd bij de uitvoering van de met onderhavige Regeling gewijzigde artikelen 3.1.6 (terugsaneerwaarde) en 3.4.4 (kwaliteit aanvulgrond) van de Regeling uniforme saneringen.

Tabel 1.3: Maximale Waarden bodemfunctieklassen en kwaliteitsklasse

Stof	Achtergrond- waarden (1)	Maximale waarden (1)			Interventie- waarden (1)
		Bodemfunctie- klasse landbouw, natuur en moestuinen/ volkstuinten	Bodemfunctie- klasse wonen	Bodemfunctie- klasse industrie	
Antimoon	4	15	22	-	22
Arseen	20	27	76	-	76
Barium				-	
Cadmium	0,6	1,2	4,3	-	13
Chroom	55	62	180	-	180 (Cr III)
Cobalt	15	35	190	-	190
Koper	40	54	190	-	190
Kwik	0,15	0,83	4,8	-	36 (anorg)
Lood	50	210	530	-	530
Molybdeen	1,5	88	190	-	190
Nikkel	35	39	100	-	100
Tin	6,5	180	900	-	900
Vanadium	80	97	250	-	250
Zink	140	200	720	-	720
PAK (10-VROM)	1,5	6,8	40	-	40
DDT (som)	0,20	0,20	1	-	1,7
DDE (som)	0,10	0,13	1,3	-	2,3
DDD (som)	0,02	0,84	34	-	34
Drins (som) (2)	0,015	0,04	0,14	-	4,0
Aldrin					0,32
Minerale Olie	190	190	500	-	5000
Asbest	--	100	100	-	100
Andere stoffen		(3)	(3)		

- (1) Waarden in relatie tot achtergrondwaarden en interventiewaarden voor een standaardbodem (25% lutum en 10% organisch stof) uitgedrukt in mg/kg ds.
- (2) som aldrin, dieldrin, endrin, isodrin, telodrin
- (3) zie Tabel 1 van Bijlage B van de Regeling behorende bij Besluit bodemkwaliteit.
- (4) Voor het gebruik van de concentraties in de Tabel geldt, dat voor andere bodems dan de standaard bodem een bodemtype correctie moet worden uitgevoerd conform de bestaande formules voor het corrigeren van genoemde waarden.

De achtergrondwaarden en Maximale Waarden geven de bovengrens aan van de kwaliteit van de bodem die nodig is om deze ook op de lange termijn geschikt te houden voor de betreffende functie.

Deze waarden uit de Regeling bodemkwaliteit worden door onderhavige wijzigingsregeling ook gehanteerd bij uniforme saneringen van de categorie immobiel. Als er voor deze categorie saneringen geen gebiedsspecifiek toetsingskader is vastgesteld, dan worden genoemde waarden gebruikt als (generieke) terugsaneerwaarden.

Voor gebieden die niet zijn ingedeeld in de bodemfunctieklasse 'wonen' of 'industrie' gelden de generieke achtergrondwaarden (AW2000) als terugsaneerwaarde. Strikt genomen betekent dit dus ook, dat zo lang een gemeente nog geen bodemfunctieklassenkaart heeft vastgesteld voor alle saneringen zou moeten worden uitgegaan van de genoemde achtergrondwaarden als terugsaneerwaarde. Deze situatie kan zich voordoen bij gemeenten die onder het overgangsrecht van het Besluit bodemkwaliteit (artikel 76 Bbk) werken met een bodemkwaliteitskaart die voor 1 juli 2008 is vastgesteld onder de Vrijstellingsregeling grondverzet. Het Besluit uniforme saneringen zou daarmee strenger uitpakken dan beoogd in het Besluit bodemkwaliteit. Omdat dit niet wenselijk was, is voor een overgangperiode van circa één jaar (d.w.z. tot 1 oktober 2009), toegestaan dat voor de terugsaneerwaarde werd uitgegaan van de generieke Maximale Waarden behorende bij de bodemfunctieklasse die het gebied waarbinnen de saneringslocatie is gelegen naar verwachting zou krijgen bij vaststelling van de bodemfunctieklassenkaart. Als basis hiervoor kan bijvoorbeeld het vigerende bestemmingsplan dienen.

De periode van één jaar is gebaseerd op de veronderstelling dat gemeenten die gebruik maken van het overgangsrecht ook al op (zeer) korte termijn zullen moeten starten met het opstellen van de functiekaarten als eerste stap in de afweging of gebruik zal worden gemaakt van het generiek of gebiedsspecifiek normenkader volgens het Besluit bodemkwaliteit en de nadere uitwerking en vaststelling ervan.

Na de inwerkingtreding van de tweede fase van het Besluit bodemkwaliteit op 1 juli 2008 is met de inwerkingtreding van 'Circulaire bodemsanering 2006, zoals gewijzigd per 1 oktober 2008' op 1 oktober 2008 de Circulaire Streefwaarden en interventiewaarden bodemsanering (Stcrt. 2000, 39) vervallen. In de gewijzigde Circulaire bodemsanering 2006 (Stcrt. 2008, 131) zijn de begrippen van het Besluit bodemkwaliteit overgenomen, hiermee is het begrip streefwaarden voor grond komen te vervallen en heeft plaats gemaakt voor het begrip achtergrondwaarden. Voor de categorie van uniforme saneringen *mobiel* was de terugsaneerwaarde, met uitzondering van vluchtige aromaten en minerale olie, gekoppeld aan deze streefwaarden. Tot de categorie mobiel kunnen saneringen behoren die verontreiniging met stoffen betreffen die als zodanig staan vermeld in Bijlage 6 van de Regeling uniforme saneringen. De terugsaneerwaarde hield in twee maal de streefwaarde voor de betreffende stoffen met uitzondering van vluchtige aromaten en minerale olie. Met onderhavige wijziging van de Regeling uniforme saneringen wordt aangesloten bij het normkader van het Besluit bodemkwaliteit. Als terugsaneerwaarde wordt voor deze categorie uitgegaan van de Maximale Waarden voor de bodemfunctieklasse wonen.

Omwille van de uniformiteit wordt ook voor minerale olie hierbij aangesloten. De reden om eerder voor minerale olie in de Regeling een uitzondering te maken, en voor de terugsaneerwaarde uit te gaan van 0,1 maal de interventiewaarde, was de zeer lage streefwaarde voor minerale olie (50 mg/kg.ds). In de Regeling bodemkwaliteit is de maximale waarde voor minerale olie voor de bodemfunctieklasse wonen vastgesteld op 190 mg/kg.ds. Dit wordt gezien als een goede basis voor de terugsaneerwaarde van deze stof voor de categorie mobiel. De consequentie kan zijn dat in een enkel geval iets meer grond moet worden ontgraven.

Voor vluchtige aromaten bestaat geen aanleiding om af te wijken van de bestaande in de Regeling opgenomen terugsaneerwaarde.

Ad. 3. Kwaliteit leeflaag en aanvulgrond in relatie tot het Besluit en Regeling bodemkwaliteit

In het Besluit bodemkwaliteit wordt voor het toepassen van grond uitgegaan van verschillende bodemkwaliteitsklassen. Deze bodemkwaliteitsklassen hebben een samenhang met de functie van de bodem, ingedeeld in bodemfunctieklassen.

Met onderhavige wijziging van de Regeling uniforme saneringen wordt voor de kwaliteit van aanvulgrond in de contactlaag en leeflaaggrond voortaan uitgegaan van de gehanteerde indeling van bodemkwaliteitsklassen gerelateerd aan bodemfunctieklassen van het Besluit bodemkwaliteit. Het normkader van de bodemkwaliteitsklassen voor het toepassen van grond komt bovendien volledig overeen met die van de bodemfunctieklasse. Dit vergemakkelijkt de toepassing ervan in de praktijk.

Indien een gemeente gebiedsspecifiek toetsingskader heeft vastgesteld in het kader van de Regeling bodemkwaliteit voor het gebied waarbinnen de saneringslocatie is gelegen dan wordt voor de kwaliteit van de leeflaag en aanvulgrond in de contactzone hier ook op aangesloten (zie toelichting ad.1).

Voor gebieden die niet zijn ingedeeld in een bodemfunctieklasse geldt dat de kwaliteit van de leeflaag ten hoogste gelijk mag zijn aan de generieke achtergrondwaarden (AW2000). Strikt genomen betekent dit, dat zo lang een gemeente nog geen bodemfunctieklassenkaart heeft vastgesteld, en daarmee ook geen bodemkwaliteitsklassen zijn bepaald, de kwaliteit van de leeflaag moet voldoen aan de generieke achtergrondwaarden. Deze situatie doet zich voor bij gemeenten die onder het overgangsrecht van het Besluit bodemkwaliteit (artikel 76 Bbk) werken met een bodemkwaliteitskaart die voor 1 juli 2008 is vastgesteld onder de Vrijstellingsregeling grondverzet. Het Besluit uniforme saneringen zou daarmee strenger uitpakken dan beoogd in het Besluit bodemkwaliteit. Omdat dit niet wenselijk is, wordt tijdelijk toegestaan (zie ad. 2.) dat voor de kwaliteit van de leeflaag mag worden uitgegaan van de generieke Maximale Waarden behorende bij de bodemfunctieklasse die het gebied waarbinnen de saneringslocatie is gelegen naar verwachting (bijvoorbeeld op basis van het vigerende bestemmingsplan) zal krijgen bij vaststelling van de bodemfunctieklassenkaart.

Ad. 4. Aanpassing bepaling categorie mobiel

In de Regeling uniforme saneringen staat als een van de voorwaarden voor de reikwijdte van de categorie mobiel dat uit de melding moet blijken dat het verontreinigde bodemvolume voor grond en grondwater, met gehalten aan te saneren verontreinigende stoffen boven de streefwaarde, ten hoogste gelijk is aan 1.000 m³. Doordat de streefwaarde voor grond is komen te vervallen, wordt door de wijziging van deze regeling deze voorwaarde uitsluitend gehanteerd voor het tot boven de streefwaarde voor grondwater verontreinigd bodemvolume. De inhoudelijke consequentie hiervan is zeer beperkt doordat de streefwaardecontour voor grondwater in de praktijk vaak ruimer is dan de streefwaardecontour voor grond.

Ad. 5. Overige aanpassingen

In de Regeling van 1 juli 2007 was de stofgroep Bestrijdingsmiddelen in zijn geheel uitgesloten voor uniforme saneringen, terwijl in de oorspronkelijke Bijlage 1 de organochloor-bestrijdingsmiddelen wel stonden vermeld. Impliciet is daarmee het beeld ontstaan dat deze stoffen wel onder het Besluit vallen bij toepassing van grond in aanvullagen en leeflagen. De huidige Regeling is op dit punt aangepast en is het Besluit ook van toepassing verklaard voor de organochloor-bestrijdingsmiddelen voor de categorie immobiel, tijdelijk uitplaatsen en De Kempen (zie Bijlage 4 van deze Handreiking en Bijlage 6 van de Regeling).

In bijlage 3 van de oude Regeling zijn voor het projectgebied De Kempen voor enkele stoffen gebiedsspecifieke waarden opgenomen in de kolom voor de functie Industrie- en bedrijfsterreinen. Met de inwerkingtreding van het Besluit bodemkwaliteit is de noodzaak voor het hanteren van gebiedsspecifieke waarden komen te vervallen. De daarin voor deze functie vermelde waarden vallen allemaal binnen de generieke Maximale Waarden voor de bodemfunctieklasse industrie van het Besluit bodemkwaliteit. De betreffende bijlage is hierop aangepast.

Het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer en de daarbij behorende regeling (Kwalibo) zijn integraal opgenomen in het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit. In de Regeling uniforme saneringen zijn verwijzingen naar het Besluit uitvoeringskwaliteit bodembeheer gewijzigd in verwijzingen naar het Besluit bodemkwaliteit.

1.7 Wijzigingen per 9 april 2009

De wijzigingen van de Regeling uniforme saneringen van 9 april 2009 betreffen een aanpassing van een verwijzing naar de Circulaire bodemsanering 2009 en een inhoudelijke wijziging van de tabel in Bijlage 3 van de Regeling als gevolg van wijzigingen van gehalten voor enkele stoffen en het komen te vervallen van enkele stoffen in tabel 1 van Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit. De betreffende wijzigingen zijn al verwerkt in tabel 1.3 van de vorige paragraaf.

1.8 Wijzigingen per 18 november 2009

De wijziging van de Regeling uniforme saneringen van 18 november 2009 bevat onder meer:

1. een aanpassing van verwijzingen naar geactualiseerde documenten, zoals de NEN-5725: Bodem-Landbodem-Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek, januari 2009, de NEN 5740: Bodem-landbodem-Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek – Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond, januari 2009;
2. een aanpassing van een onjuiste verwijzing in artikel 3.1.9, derde lid;
3. een uitbreiding van het projectgebied de Kempen met de gemeente Schijndel;
4. het opnemen van de bodemfunctieklasse industrie voor het projectgebied de Kempen als gevolg van de voor dit gebied vastgestelde afwijkende norm voor de stof cadmium voor deze bodemfunctie. In de vorige versie van de Regeling is dit ten onrechte komen te vervallen

Tevens is eind 2009 het **Besluit** uniforme saneringen op de volgende punten gewijzigd:

1. de mogelijkheid om af te zien van een kennisgeving van de melding van een sanering in één of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huis-bladen voor bijzondere situaties binnen de saneringsaanpak 'het verplaatsen van verontreinigde grond', zoals bedoeld in artikel 3 van het Besluit;
2. een verlenging van de periode waarbinnen de sanering moet zijn begonnen, nadat het bevoegde gezag de melding heeft ontvangen. Deze periode wordt gesteld op uiterlijk één jaar. Een verlenging van deze periode is niet meer mogelijk

1.9 Wijzigingen per 25 augustus 2011

Per 25 augustus 2011 zijn, met terugwerkende kracht vanaf 15 juli 2011, enkele wijzigingen in de Regeling doorgevoerd die tot doel hebben de melding van saneringen nog verder te vereenvoudigen. Het betreft de mogelijkheid om één BUS-melding te doen voor de sanering van een verontreinigingssituatie die zich uitstrekt over percelen van meerdere eigenaren of erfpachters. Deze mogelijkheid geldt voor alle categorieën en alleen indien de melding wordt ondertekend door alle betrokken eigenaren of erfpachters.

Vóór 15 juli 2011 was het binnen de categorie Mobiel niet mogelijk een sanering uit te voeren voor een perceelgrens overschrijdende verontreiniging. Binnen de categorie Immobiel was dit wel mogelijk, maar moest per eigenaar een afzonderlijke melding worden gedaan. In de praktijk werden deze meldingen dan vaak geclusterd ingediend.

Er is een fout in de tabel van Bijlage 3, die betrekking heeft op categorie Projectgebied De Kempen, gecorrigeerd. Tevens is meer expliciet aangegeven, dat het bij de verschillende categorieën, waar wordt verwezen naar Bijlage 6, specifiek gaat om te saneren verontreinigende stoffen.

Gelijktijdig met de wijziging van de Regeling zijn ook de meldingsformulieren en evaluatieverslagen aangepast en vereenvoudigd. De nieuwe formulieren zijn nu digitaal invulbaar.

1.10 Wijzigingen per 01 april 2012

De wijziging per 01 april 2012 betreft een belangrijke verruiming van de reikwijdte van de categorie Mobiel. Het tot dan toe gehanteerde bodemvolume criterium voor de afbakening of een mobiele verontreiniging wel of niet binnen het BUS viel, is komen te vervallen. Daarvoor in de plaats is een criterium gekomen, dat bepaald dat voor een sanering van een mobiele verontreiniging binnen het BUS geen sprake mag zijn van onaanvaardbare milieuhygiënische hinder als gevolg van de ligging van de saneringslocatie ten opzichte van kwetsbare objecten. Ook is de terugsaneerwaarde voor zowel grond als grondwater aangepast.

Als gevolg van deze wijzigingen is ook een nieuwe saneringsaanpak geformuleerd. Met deze aanpak is het mogelijk om de aanpak van de verontreinigingspluim volgtijdelijk op die van de sanering van de bronlocatie uit te voeren.

1.11 Wijzigingen in de loop van 2012

Medio 2012 (naar verwachting 01-07-2012) vindt een wijziging van de Wbb en het aanwijzingsbesluit van de Wkpb plaats en gelijktijdig daarmee van het **Besluit** uniforme saneringen. De belangrijkste wijzigingen van het Besluit uniforme saneringen betreffen:

1. het komen te vervallen van de tot dan toe verplichte registratie van een BUS-melding volgens het aanwijzingsbesluit Wkpb;
2. het afschaffen van de beschikking op het evaluatieverslag voor de categorie Tijdelijk uitplaatsen;
3. het bieden van de mogelijkheid aan het bevoegde gezag om een ontvangen melding uitsluitend elektronisch te publiceren.

1.12. Algemene kenmerken

De procedure voor uniforme saneringen kent de volgende algemene kenmerken:

1. De saneerder kan vijf weken na ontvangst van de melding door het bevoegd gezag aanvangen met saneren. Hierdoor ontstaat voor de burger, het bedrijfsleven en het bevoegd gezag vooraf maximale duidelijkheid over het moment waarop met de sanering kan worden gestart.
2. Voor bepaalde deelcategorieën van uniforme saneringen kan zelfs een kortere termijn dan vijf weken worden gesteld.
3. De Regeling stemt de te stellen minimum onderzoeksverplichting af op de noodzaak per categorie van uniforme saneringen; zo is een volledig nader bodemonderzoek niet noodzakelijk en kan, waar van toepassing, worden volstaan met een omvangbepaling.
4. De beschikking ernst en spoed is vervallen voor uniforme saneringen.
5. De saneerder maakt gebruik van een landelijk geldend formulier 'Melding uniforme sanering'.
6. De eisen uit het Besluit en de Regeling gecombineerd met de informatie uit het standaardformulier melding uniforme sanering vervangen het huidige saneringsplan uit de reguliere Wbb-procedure.
7. De eisen uit het Besluit en de Regeling zijn eenduidig en zo 'digitaal' mogelijk geformuleerd waardoor het vooroverleg tussen bevoegd gezag en saneerder vrijwel achterwege kan blijven. Door het digitale karakter van de algemene regels zijn de eisen tevens niet onderhandelbaar.
8. Derden hebben na publicatie van de melding alleen de mogelijkheid om hun bevindingen aan het bevoegd gezag door te geven. De bevindingen stellen het bevoegd gezag in staat om de feiten zoals gepresenteerd door de melder (nogmaals) te controleren. Deze mogelijkheid is niet aanwezig voor zeer eenvoudige saneringen binnen de categorie Tijdelijk uitplaatsen (zie par. 2.9.3), aangezien de melding voor deze saneringen als gevolg van het specifieke karakter ervan niet hoeft te worden gepubliceerd
9. Het bevoegd gezag controleert de melding op juistheid en volledigheid. Indien de

- melding niet in overeenstemming is met de regels uit het Besluit of de Regeling dan deelt het bevoegd gezag dat schriftelijk mee aan de saneerder.
10. Het bevoegd gezag voert daartoe een volledige inhoudelijke controle uit of het standaardformulier Melding uniforme sanering plus bijlagen (waaronder actuele onderzoeksrapporten).
  11. De mededeling van het bevoegd gezag naar aanleiding van de controle van de melding betreft niet een besluit (beschikking) in de zin van artikel 1:3 van de Awb.
  12. Er is geen sprake van een inspraak-, ter visieleggings- of zienswijzeprocedure.
  13. Hierdoor is bezwaar en beroep niet mogelijk. Deze beperkte rechtsbescherming is mogelijk omdat het gaat om saneringen van eenvoudige verontreinigingssituaties volgens een standaardaanpak en alleen op het perceel van de eigenaar/erfpachter (met uitzondering van de categorie tijdelijk uitplaatsen). Hierdoor zijn vrijwel geen belangen van derden in het geding. Daarnaast is van belang het in hoge mate eenduidige en feitelijke karakter van de eisen van het Besluit en de Regeling.
  14. Het Besluit zorgt voor de door het bedrijfsleven zo gewenste landelijke uniformiteit, rechtsgelijkheid en rechtszekerheid. Hierdoor wordt mede invulling gegeven aan het streven om gelijke gevallen (ook landelijk gezien) gelijk te behandelen.
  15. Het Besluit kent een maximale termijn van 8 weken waarbinnen het standaard evaluatieverslag na afronding van de sanering dient te worden ingeleverd.
  16. Het Besluit kent een vaste termijn van 8 weken waarbinnen het bevoegd gezag een beslissing neemt op het evaluatieverslag.
  17. De nazorgbepaling in het Besluit is in beginsel beperkt tot passieve nazorg van uniforme saneringen waarbij de saneringsaanpak aanbrengen van een isolatielaag wordt toegepast.

2. ALGEMENE PROCEDURELE EISEN

2.1. Inleiding

Normadressaat van het Besluit is degene die voornemens is de bodem te saneren dan wel handelingen te verrichten ten gevolge waarvan de verontreiniging van de bodem wordt verminderd of verplaatst (artikelen 28 juncto 39b Wbb). Hieronder wordt ook verstaan het tijdelijk uitplaatsen van grond ten behoeve van nader te benoemen werkzaamheden binnen een geval van ernstige verontreiniging.

De procedure van een uniforme sanering kent de volgende stappen:

1. melding sanering
2. ontvangstbevestiging
3. kennisgeving
4. controle melding
5. melding aanvang
6. melding wijziging
7. melding afronding
8. evaluatieverslag
9. beschikking
10. nazorg leeflaag
11. rechtsbescherming.

In dit hoofdstuk worden deze stappen nader toegelicht.

2.2. Melding uniforme sanering

2.2.1. Algemeen

Uitgangspunt van het Besluit is dat de saneerder kiest voor een melding via het Besluit (artikel 28 juncto 39b Wbb) of via de reguliere saneringsplanprocedure (artikel 28 juncto 39 Wbb). De saneerder controleert of zijn situatie valt binnen één van de categorieën van uniforme saneringen, zoals beschreven in de Regeling. Indien de saneerder kiest voor de meldingsprocedure conform het Besluit dan vult hij het formulier 'Melding uniforme sanering' volledig en naar waarheid in en stuurt de melding op naar het bevoegd gezag Wbb.

De melding betreft één of meer aaneengesloten kadastrale percelen van dezelfde eigenaar of erfpachter. Ook mag de melding voor uitvoering van een sanering, voor alle categorieën, betrekking hebben op een verontreiniging die zich uitstrekt over percelen van meerdere eigenaren of erfpachters mits de melding wordt ondertekend door alle betrokken eigenaren of erfpachters.

De saneerder heeft als alternatief de mogelijkheid om de sanering via de reguliere Wbb-procedure te laten verlopen.

2.2.2. Saneringslocatie

De randvoorwaarde binnen het Besluit, dat de uniforme sanering uitsluitend mag worden uitgevoerd op het perceel van de eigenaar/erfpachter, is per 15 juli 2011 komen te vervallen. Voor zover de sanering alleen betrekking heeft op het perceel van de eigenaar/erfpachter wordt het meldingsformulier minimaal ondertekend door de eigenaar (en de eventuele mede-eigenaren) dan wel de erfpachter en de saneerder. Indien de saneringslocatie percelen van meerdere eigenaren of erfpachters betreft, dan moet het meldingsformulier ook worden ondertekend door de betreffende eigenaren en erfpachters.

Het gebied waar de melding op betrekking heeft (in het vervolg genoemd *de saneringslocatie*) kan zich dus zowel bevinden binnen de grenzen van het perceel of de percelen van één

eigenaar of erfpachter als zich uitstrekken over percelen van meerdere eigenaren en/of erfpachters.

Het verdient ten eerste aanbeveling dat de saneerder eventuele gerechtigden (huurders en zakelijk gerechtigden, zoals houders van een recht van overpad), tegelijkertijd met het verzenden van de melding aan het bevoegd gezag, informeert over de voorgenomen uniforme sanering.

2.2.3. Meldingsformulieren

De saneerder is verplicht de bij de melding aan te leveren gegevens via een standaard-meldingsformulier te verstrekken aan het bevoegd gezag Wbb (zie artikel 6 van het Besluit en artikel 1.3, eerste lid, van de Regeling). Per categorie uniforme saneringen dient gebruik te worden gemaakt van een meldingsformulier waarvan de modellen zijn opgenomen in Bijlage 4 van de Regeling. Op basis van periodiek uit te voeren evaluaties wordt beoordeeld of actualisatie van het meldingsformulier gewenst is ten behoeve van een doelmatig gebruik ervan. Dit heeft in 2011 geleid tot een aanpassing en vereenvoudiging van de formulieren met verruiming van de mogelijkheden voor invulling.

De saneerder is verplicht om bij het meldingsformulier alle in het Besluit vereiste documenten en onderzoeksrapporten te voegen, zodat het bevoegd gezag in staat is om na te gaan of de melding voldoet aan de eisen van het Besluit. In de meldingsformulieren staat dit concreet benoemd.

De in Bijlage 4 van de Regeling opgenomen meldingsformulieren kunnen op twee manieren worden ingevuld. Het voor een concrete situatie benodigde meldingsformulier kan in pdf-vorm worden gedownload vanaf de site www.rijksoverheid.nl. Vervolgens kan het schriftelijk of digitaal worden ingevuld en uitgeprint.

Het volledig ingevulde formulier kan per post worden verzonden aan het bevoegde gezag Wbb. Ook is het mogelijk om het digitaal ingevulde formulier (opgeslagen als pdf-bestand) per mail aan het bevoegd gezag te verzenden. In dat geval dient wel een ondertekende versie van het formulier of een ondertekend machtigingsformulier per post of per mail (als gescand document) meegezonden te worden. Eventuele bijlagen (bijvoorbeeld tekeningen of onderzoeksrapporten) kunnen zowel per mail als per post verzonden worden.

Het is voor de saneerder van groot belang om voorafgaande aan een melding via de site www.rijksoverheid.nl te controleren of hij in het bezit is van de meest actuele versie van de meldingsformulieren. De saneerder is en blijft verantwoordelijk voor het volledig, juist en naar waarheid invullen van het formulier.

2.3 Ontvangstbevestiging

Als gedragslijn geldt dat het bevoegd gezag binnen twee weken na ontvangst van het standaardformulier 'Melding Uniforme sanering' een brief met ontvangstbevestiging verstuurt. In de brief wordt mededeling gedaan van de datum van ontvangst van de melding door het bevoegd gezag. De ontvangstbevestiging betreft niet een besluit (beschikking) in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb).

In Bijlage 3 van deze Handreiking is een standaardbrief opgenomen. Deze brief geeft aan de saneerder duidelijkheid over de *aanvangsdatum van de procedure*, te weten, de datum ontvangst van de melding door het bevoegd gezag. Daarnaast is een aantal belangrijk procedurele verplichtingen opgenomen waaraan de saneerder dient te voldoen.

2.4 Publicatie en kadastrale registratie

2.4.1. Op de hoogte stelling en kennisgeving

Gedeputeerde staten stellen burgemeester en wethouders van de betrokken gemeente *binnen twee weken* na ontvangst van het meldingsformulier op de hoogte van de melding (zie artikel 39b, derde lid, Wbb). Deze informatie is mede van belang voor de eventuele samenloop met een aanvraag voor een omgevingsvergunning inzake bouwactiviteiten met de melding van de uniforme sanering. Indien uit verkennend bodemonderzoek kan worden afgeleid, dat er een noodzaak tot sanering bestaat, dan treedt de omgevingsvergunning namelijk niet eerder in werking dan nadat is voldaan aan de bepalingen voor nader onderzoek, een saneringsplan of een voornemen tot sanering uit de Wbb. Voor BUS-saneringen dus nadat de gemeente is geïnformeerd over de melding van de voorgenomen sanering.

Het bevoegd gezag doet *binnen twee weken* na ontvangst van het meldingsformulier, kennisgeving in één of meer dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen. Vanaf 1 juli 2012 is het ook mogelijk om de ontvangen melding uitsluitend elektronisch te publiceren. Daarbij kan worden gedacht aan de website van het betreffende bevoegd gezag. Dit is ter keuze van het bevoegde gezag, waarbij ook (als overgangperiode) kan worden gekozen om zowel elektronisch als in één of meer dag-,nieuws- of huisbladen te publiceren.

In de kennisgeving wordt de datum van ontvangst van de melding door het bevoegd gezag vermeld. Daarnaast vermeldt de kennisgeving het feit dat de saneerder vanaf vijf weken, na ontvangst van de melding, kan aanvangen met de sanering, tenzij hij binnen vijf weken een schriftelijke mededeling van het bevoegd gezag heeft ontvangen, waarin staat dat de melding niet in overeenstemming is met het Besluit (zie ook 2.5.2). Tenslotte vermeldt de kennisgeving dat de (positieve of negatieve) mededeling van het bevoegd gezag geen besluit (beschikking) is in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht. In Bijlage 3 is een standaardtekst uitgewerkt voor de inhoud van de kennisgeving.

Tegen de melding of de mededeling door het bevoegd gezag naar aanleiding van de melding kan door derden of belanghebbenden geen bezwaar of beroep worden aangetekend. Het Besluit kent ook geen inspraak-, terinzageleggings- of zienswijzenprocedure. Zie voor rechtsbescherming paragraaf 2.12.

2.4.2. Kadastrale registratie

Registratie van de melding van een uniforme sanering is geregeld in artikel 1, onderdeel b, onder 2°, van de Wkpb. Een melding wordt daarbij rechtstreeks aangemerkt als een beperkingenbesluit, tenzij de melding betrekking heeft op bodem onder oppervlaktewater die eigendom is van een publiekrechtelijke rechtspersoon.

De melding dient krachtens de Wkpb te worden ingeschreven en geregistreerd. In de loop van 2012 echter zal, bij wijziging van het aanwijzingsbesluit Wkpb, de tot dan toe verplichte registratie van een BUS-melding komen te vervallen.

2.5 Controle melding

2.5.1 Inleiding

Het bevoegd gezag gaat zo spoedig mogelijk na ontvangst van de melding na:

- a. of het meldingsformulier volledig en juist is ingevuld en
- b. of de informatie op het meldingsformulier en/of de informatie uit de bijgeleverde onderzoeksrapporten en documenten aanleiding geven om te concluderen dat de melding voldoet aan de regels van artikel 39b Wbb, het Besluit en de Regeling; en
- c. of de informatie op het standaardmeldingsformulier overeenkomt met de feitelijke situatie (bijvoorbeeld: komt het bij de melding genoemde verontreinigde bodemvolume overeen met het verontreinigde bodemvolume in het nader onderzoek).

Het betreft een volledige inhoudelijke toetsing van het meldingsformulier en bijbehorende rapporten en documenten ter beoordeling of voldaan wordt aan de regels van artikel 39b Wbb, het Besluit en de Regeling (in deze paragraaf korthedshalve aangeduid met: 'Besluit'). Indien het bevoegd gezag concludeert dat de melding in overeenstemming is met het Besluit dan is het bevoegd gezag niet verplicht schriftelijk of mondeling te reageren op de melding. Het

bevoegd gezag kan er uiteraard wel voor kiezen om - al dan niet op verzoek - aan de saneerder mee te delen dat de melding in overeenstemming is met het besluit. De saneerder dient uiteraard gedurende de gehele procedure te voldoen aan de eisen van het Besluit.

In Bijlage 3 van deze Handreiking is een standaardbrief 'melding in overeenstemming met artikel 39b Wbb' opgenomen.

2.5.2 Melding niet in overeenstemming met het Besluit

Het niet in overeenstemming zijn van de melding met het Besluit wordt onder meer veroorzaakt doordat:

- a. het meldingsformulier niet volledig is ingevuld;
- b. de vereiste onderzoeksrapporten of documenten ontbreken;
- c. gebleken is dat het meldingsformulier niet naar waarheid is ingevuld; of
- d. uit de gegevens van het meldingsformulier moet worden geconcludeerd dat de melding niet aan de eisen van het besluit voldoet.

Indien gebleken is dat de melding niet in overeenstemming is met de regels van het Besluit geldt als algemene gedragslijn dat het bevoegd gezag dit de saneerder zo spoedig mogelijk doch uiterlijk binnen *vier weken* na ontvangst van de melding *schriftelijk* meedeelt, onder vermelding van de regels waaraan niet is voldaan (inclusief korte toelichting). Het staat het bevoegd gezag echter vrij om te wachten met het versturen van de schriftelijke negatieve mededeling totdat deze vierweken termijn is afgelopen. Uit de inmiddels opgedane ervaringen is gebleken dat het bevoegd gezag in staat is om vrij snel na ontvangst van de melding op eenvoudige wijze vast te stellen of het formulier volledig is ingevuld en of alle relevante documenten zijn bijgevoegd (met name bij oorzaak a of b).

Het bevoegd gezag kan in beginsel op twee manieren reageren.

Mondelinge reactie. Indien het bevoegd gezag meent dat uit de melding blijkt dat deze op eenvoudige wijze door de saneerder is te repareren, bijvoorbeeld in geval van de oorzaken a en b, dan heeft het bevoegd gezag dus de mogelijkheid om vrij vroeg in de procedure de saneerder er *mondeling* op te wijzen dat er nog enkele gegevens of onderzoeksdocumenten ontbreken. Daarbij kan tevens mondeling worden aangegeven dat de ontbrekende punten per omgaande moeten worden aangeleverd en dat het bevoegd gezag anders binnen vier weken na ontvangst van de melding een negatieve mededeling verstuurt.

Schriftelijke reactie. Een andere mogelijkheid is dat het bevoegd gezag direct reageert met een schriftelijke negatieve mededeling. In deze brief verzoekt het bevoegd gezag de saneerder om uiterlijk (bijvoorbeeld) binnen *drie weken* na de datum ontvangst melding de (ontbrekende en/of juiste) gegevens of documenten aan te leveren, waaruit blijkt dat de melding wel in overeenstemming is met artikel 39b Wbb. Deze drie weken na ontvangst melding geldt uiteraard als richttermijn. Het bevoegd gezag kan daar dus ook (binnen redelijke grenzen) een andere termijn kiezen.

Deze driewekentermijn is vooral bedoeld voor de situatie dat bij het 'front-office' (behandeling direct na de postkamer) blijkt dat het formulier niet volledig is ingevuld (bijvoorbeeld omdat bepaalde documenten ontbreken of bepaalde vragen zijn niet ingevuld). Dit zijn zaken die door het front-office relatief gemakkelijk zonder inhoudelijke beoordeling kunnen worden geconstateerd. Het is ten opzichte van de klant (de saneerder) wel zo zorgvuldig om deze dan de gelegenheid te geven om per omgaande de fout te herstellen.

Als algemene randvoorwaarde geldt dat het bevoegd gezag voldoende tijd moet hebben om binnen de termijn van vier weken na de ontvangst van de melding deze melding op zorgvuldige wijze te controleren. In de beleidsontwikkelingsfase en in overleg met het veld is bewust gekozen voor de korte aanvangstermijn van vijf weken, waarbij wel tevens als voorwaarde is gesteld dat het meldingsformulier volledig en juist wordt ingediend. Vooraf is overigens ook volkomen helder welke informatie moet worden aangeleverd door de saneerder, zodat het ook *daadwerkelijk* mogelijk is vóór het einde van de driewekentermijn op een snelle manier eventuele fouten te herstellen.

De saneerder kan na ontvangst van de negatieve mededeling ook besluiten een nieuwe melding in te dienen. Hierdoor begint wel weer een nieuwe termijn van vijf weken te lopen. Deze (nieuwe) datum van ontvangst is relevant omdat verschillende andere termijnen binnen het Besluit worden berekend vanaf deze datum. De saneerder kan uiteraard ook besluiten om de sanering alsnog te laten verlopen via de reguliere Wbb-procedure.

De bovengenoemde mededelingen betreffen niet een besluit (beschikking) in de zin van artikel 1:3 van de Awb. De mededeling is *niet* een op *rechtsgevolg* gerichte handeling. De mededeling verwoordt 'slechts' een *rechtsoordeel*, omdat het bevoegd gezag slechts controleert of de melding voldoet aan de bepalingen van een algemeen verbindend voorschrift (in casu het Besluit of de Regeling).

Het is het bevoegd gezag Wbb *niet* toegestaan regels of eisen te stellen aan uniforme saneringen, bijvoorbeeld door middel van een verordening of een beleidsnota. Het stellen van regels en eisen is voorbehouden aan het Besluit en de Regeling.

In Bijlage 3 van deze Handreiking is een standaardbrief 'melding niet in overeenstemming met artikel 39b Wbb' opgenomen.

2.5.3 Handhaving naar aanleiding van de melding

De plicht om de sanering conform het meldingsformulier en de bepalingen van het Besluit en de Regeling uit te voeren is expliciet opgenomen in artikel 2, tweede lid, van het Besluit.

Indien het bevoegd gezag heeft meegedeeld dat de melding niet in overeenstemming is met de regels van artikel 39b Wbb, het Besluit en de Regeling, dan kan het bevoegd gezag direct handhavend optreden. Hiervoor is geen tussenstap, zoals de voorafgaande oplegging van een correctiebevel (artikel 44 Wbb oud), meer nodig.

De handhaving kan zowel bestuursrechtelijk (volgens de Awb: dwangsom of bestuursdwang) als strafrechtelijk (op grond van de Wet economisch delicten) direct plaatsvinden.

Handhaving kan zich, op grond van bovengenoemd artikel 2, tweede lid, van het Besluit, ook richten tot de feitelijke uitvoerder. Hierdoor kan bijvoorbeeld een aannemer, die afwijkt van de melding zonder de opdrachtgever daar in te kennen, ook direct worden aangesproken. Dit versterkt de mogelijkheden van het bevoegd gezag om effectief op te treden.

2.6. Aanvang sanering

Met de sanering kan - onder bepaalde voorwaarden - worden begonnen nadat vijf weken zijn verstreken vanaf de datum van ontvangst van de melding door het bevoegd gezag (zie artikel 39b van de Wbb, vierde lid, Wbb). In bij het Besluit aangegeven omstandigheden kan bij dat Besluit een kortere termijn dan vijf weken worden gesteld'. Met de 'aangegeven omstandigheden' wordt bijvoorbeeld bedoeld op bepaalde zeer eenvoudige saneringen uit de categorie tijdelijk uitplaatsen van verontreinigde grond.

Op grond van artikel 2.1 van de Regeling meldt de saneerder aan het bevoegd gezag de datum en het tijdstip van de feitelijke aanvang van de saneringswerkzaamheden uiterlijk vijf werkdagen voorafgaande aan de aanvang.

Artikel 8 van het Besluit bepaalt dat de saneringswerkzaamheden aanvangen uiterlijk één jaar nadat het bevoegd gezag de melding, bedoeld in artikel 1.3, heeft ontvangen. Het bevoegd gezag kan deze termijn niet verlengen. De melding vervalt indien de saneringswerkzaamheden niet binnen deze termijn zijn aangevangen.

De in artikel 39b genoemde kortere termijn geldt uitsluitend voor de saneringsaanpak verplaatsen van verontreinigde grond indien:

- a. toegepast wordt de saneringsaanpak verplaatsen van verontreinigde grond,

- b. bedoeld in artikel 3, eerste en tweede lid, onder a van het Besluit; het verplaatsen betreft het tijdelijk uitplaatsen van grond, waarbij de grond na ontgraving weer wordt teruggebracht in het profiel van ontgraving;
- c. de bodem tot ontgravingsdiepte is verontreinigd;
- d. geen isolatielaag op de saneringslocatie aanwezig is; en
- e. de kwaliteit van de terug te plaatsen grond niet verschilt met die van de aansluitende bodem.

Met de uitvoering volgens deze saneringsaanpak kan binnen een termijn van vijf werkdagen vanaf de datum van ontvangst van de melding Uniforme sanering worden begonnen. Indien niet aan een van de voornoemde criteria wordt voldaan, geldt de standaardtermijn van vijf weken (zie artikel 7 van het Besluit en 3.3.4 van de Regeling).

2.7. Melding wijziging gegevens

2.7.1 Algemeen

De saneerder blijft na indiening van de melding bedoeld in artikel 1.3 van de Regeling, zowel voorafgaande als tijdens de sanering, verantwoordelijk voor de actualiteitswaarde van de melding. Afwijkingen van de melding (in het Besluit wordt de term 'wijziging' gehanteerd) zijn geen bezwaar, mits het bevoegd gezag er in wordt gekend en mits de uniforme sanering blijft binnen de regels van het besluit en de regeling.

Artikel 10 van het Besluit bepaalt dat de saneerder dan wel degene die de sanering feitelijk uitvoert, wijzigingen ten opzichte van de gegevens verstrekt bij de melding, bedoeld in artikel 6 van het Besluit, schriftelijk meldt aan het bevoegd gezag.

In artikel 1.4 van de Regeling worden regels gesteld omtrent de te melden wijzigingen of gewijzigde omstandigheden ten opzichte van de gegevens verstrekt bij de melding uniforme sanering door de saneerder of degene die de sanering feitelijk uitvoert.

Indien afgeweken wordt van de melding zonder dat dit is gemeld aan het bevoegd gezag of het bevoegd gezag heeft meegedeeld dat de wijziging melding niet in overeenstemming is met de eisen van het besluit of de regeling, dan heeft het bevoegd gezag de mogelijkheid direct handhavend optreden.

2.7.2 Termijn melding wijziging

De melding van wijzigingen geschiedt:

- a. onmiddellijk nadat van de wijzigingen is gebleken, voor zover het betreft gegevens, bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder a, b en c van het besluit;
- b. onmiddellijk nadat van de wijzigingen is gebleken, voor zover het betreft de volgende gegevens met betrekking tot:
  - 1e. de persoons- en adresgegevens; en
  - 2e. de verwachte dan wel de feitelijke aanvangsdatum van de sanering;
- c. binnen twee weken nadat van de wijzigingen is gebleken, voor zover het betreft gegevens, bedoeld in artikel 6, eerste lid, onder d, en gegevens met betrekking tot de feitelijke situatie, waartoe in ieder geval behoren:
  - 1e. de kadastrale gegevens met betrekking tot de saneringslocatie;
  - 2e. de gegevens omtrent het huidige en toekomstige gebruik van de saneringslocatie; en
  - 3e. de verwachte dan wel de feitelijke einddatum van de sanering.
- d. indien tijdens de sanering sprake is van actuele risico's, als gevolg van de aangetroffen verontreinigingssituatie of calamiteiten bij de uitvoering van de saneringswerkzaamheden, wordt dit onmiddellijk nadat van deze risico's is gebleken, gemeld aan het bevoegd gezag door degene die saneert of degene die de sanering feitelijk uitvoert. Met een actueel risico wordt bedoeld het aantreffen van een afwijkende verontreinigingssituatie, waardoor als gevolg van de kans op blootstelling aan

verontreinigende stoffen tijdens de sanering, zwaardere arbeidshygiënische maatregelen in de vorm van persoonlijke beschermingsmiddelen noodzakelijk zijn dan voorzien bij de melding. Een wijziging in de aard van de verontreinigingen betreft ook het onverwacht aantreffen van asbest, asbesthoudend afval, asbesthoudende grond dan wel asbesthoudend bodemmateriaal als gevolg waarvan de saneringsuitvoering moet worden aangepast.

2.7.3 Controle melding wijziging

Het bevoegd gezag gaat na ontvangst van de melding wijziging na of:

- a. de informatie aanleiding geeft om te concluderen dat uniforme sanering nog steeds voldoet aan de eisen van het besluit; en
- b. de informatie overeenkomt met de feitelijke situatie.

Indien uit de gegevens van de melding wijziging blijkt dat de uniforme sanering nog steeds voldoet aan de eisen van het Besluit dan hoeft het bevoegd gezag niets te doen. Het bevoegd gezag kan er uiteraard wel voor kiezen om - al dan niet op verzoek - aan de saneerder mee te delen dat de uniforme sanering nog steeds in overeenstemming is met het besluit. De mededeling betreft niet een besluit (beschikking) in de zin van artikel 1:3 van de Awb.

2.7.4 Melding wijziging niet in overeenstemming met Besluit

Indien de melding wijziging plaatsvindt voorafgaande aan de uitvoering van de sanering en de melding tot gevolg heeft dat de sanering niet meer zodanig kan worden uitgevoerd dat voldaan kan worden aan de eisen van het Besluit, dan deelt het bevoegd gezag dit de saneerder schriftelijk mee. Deze mededeling omvat in ieder geval een opsomming van de bepalingen waaraan niet is voldaan. Indien de saneerder de sanering toch wil doorzetten dan dient hij een saneringsplan in te dienen conform de reguliere Wbb-procedure.

Indien de melding wijziging plaatsvindt tijdens de uitvoering van de sanering en de melding tot gevolg heeft dat de sanering niet meer (ook niet met aanvullende maatregelen) zodanig kan worden uitgevoerd dat voldaan kan worden aan de eisen van het Besluit, dan deelt het bevoegd gezag dit de saneerder schriftelijk mee. Deze mededeling omvat in ieder geval een opsomming van de bepalingen waaraan niet is voldaan. Indien de saneerder de sanering toch wil afronden dan dient hij een saneringsplan in conform de reguliere Wbb-procedure.

Bovengenoemde mededelingen betreffen niet een besluit (beschikking) in de zin van artikel 1:3 van de Awb.

2.7.5 Handhaving tijdens de uitvoering

De plicht om de sanering conform het meldingsformulier en de bepalingen van het besluit en de regeling uit te voeren is expliciet opgenomen in artikel 2, tweede lid, van het besluit.

Indien tijdens de uitvoering blijkt dat de sanering niet in overeenstemming is met de melding en de eisen van het besluit of de regeling, dan kan het bevoegd gezag direct handhavend optreden. Hiervoor is geen tussenstap, zoals de voorafgaande oplegging van een correctiebevel (artikel 44 Wbb oud), meer nodig.

De handhaving kan zowel bestuursrechtelijk (volgens de Awb: dwangsom of bestuursdwang) als strafrechtelijk (op grond van de Wet economisch delicten) direct plaatsvinden. Handhaving kan zich, op grond van bovengenoemd artikel 2, tweede lid, van het besluit, ook richten tot de feitelijke uitvoerder. Hierdoor kan bijvoorbeeld een aannemer, die afwijkt van de melding zonder de opdrachtgever daar in te kennen, ook direct worden aangesproken. Dit versterkt de mogelijkheden van het bevoegd gezag om effectief op te treden.

2.8 Melding afronding

De saneerder meldt de afrondingsdatum van de sanering aan het bevoegd gezag schriftelijk binnen twee weken na de datum van beëindiging van de saneringswerkzaamheden.

In artikel 39b, eerste lid, Wbb is een definitie gegeven van uniforme sanering, namelijk het betreft een eenvoudige, gelijksoortige sanering van korte duur. In de artikelen van het Besluit en de Regeling is er voor gekozen de term 'van korte duur' niet in te vullen met een strikte maximale termijn. De saneringswerkzaamheden dienen slechts binnen een redelijke termijn te zijn afgerond. Hier vallen ook alle bijkomende werkzaamheden onder, zoals het opruimen van voor de sanering ingerichte depots.

De richttermijn voor de afronding van de saneringswerkzaamheden betreft:

- a. categorie immobiel: circa zes maanden;
- b. categorie mobiel, in geval van een:
  1. grondsanering: circa één maand;
  2. grondwatersanering: circa twaalf maanden;
- c. categorie tijdelijk uitplaatsen: circa zes maanden;
- d. categorie projectgebied De Kempen: circa zes maanden.

De richttermijn voor de afronding van de saneringswerkzaamheden wordt gerekend vanaf het tijdstip van de feitelijke aanvang van de sanering.

2.9 Evaluatieverslag

2.9.1 Algemeen

Na de uitvoering van de sanering doet de saneerder daarvan binnen acht weken schriftelijk verslag aan het bevoegd gezag. Deze termijn is gelijk aan de termijn van acht weken ten behoeve van de instemming door het bevoegd gezag op het evaluatieverslag (zie paragraaf 2.10). Bij het tijdelijk uitplaatsen van verontreinigde grond zijn nazorgverplichtingen in het kader van de melding Uniforme sanering niet aan de orde.

2.9.2 Verstrekking gegevens

De saneerder is verplicht de bij het evaluatieverslag aan te leveren gegevens via een standaard-evaluatieverslagformulier te verstrekken aan het bevoegd gezag Wbb (zie artikel 13 van het Besluit en artikel 4.2, eerste lid, van de Regeling).

Per categorie uniforme saneringen dient gebruik te worden gemaakt van een evaluatieverslagformulier waarvan de modellen zijn opgenomen in Bijlage 5 van de Regeling. De saneerder is tevens verplicht om bij het evaluatieverslagformulier alle in het Besluit vereiste documenten te voegen. De in Bijlage 5 van de Regeling opgenomen evaluatieverslagformulieren kunnen op twee manieren worden ingevuld. Het voor een concrete situatie benodigde evaluatieformulier kan in pdf-vorm worden gedownload vanaf de site www.rijksoverheid.nl. Vervolgens kan het schriftelijk of digitaal worden ingevuld en uitgeprint. Het volledig ingevulde formulier kan per post worden verzonden aan het bevoegde gezag Wbb. Ook is het mogelijk om het digitaal ingevulde formulier (opgeslagen als pdf-bestand) per mail aan het bevoegd gezag te verzenden. In dat geval dient wel een ondertekende versie van het formulier of een ondertekend machtigingsformulier per post of per mail (als gescand document) meegezonden te worden. De bijbehorende bijlagen kunnen zowel per mail als per post worden verzonden.

Het is voor de saneerder van groot belang om voorafgaande aan een melding via de site www.rijksoverheid.nl te controleren of hij in het bezit is van de meest actuele versie van de meldingsformulieren. De saneerder is en blijft verantwoordelijk voor het volledig, juist en naar waarheid invullen van het formulier.

2.9.3 Zeer eenvoudige saneringen in de categorie tijdelijk uitplaatsen

Op grond van artikel 13, derde lid, van het Besluit bepaalt artikel 4.2, tweede lid, van de Regeling dat de gegevens met betrekking tot gerealiseerde aspecten bedoeld in artikel 4,

eerste lid, onder c en d, en tweede lid, van het Besluit en het eerste lid, onder e tot en met k, in het evaluatieverslag achterwege gelaten kunnen worden indien:

- a. gesaneerd is volgens de saneringsaanpak verplaatsen van verontreinigde grond, bedoeld in artikel 3, eerste lid, onder a, van het Besluit;
- b. alle uitkomende grond is teruggebracht in de ontgraving, en
- c. de kwaliteit van de terug te plaatsen grond niet verschilt met de kwaliteit van de aansluitende bodem.

In dit geval is sprake is van een zeer eenvoudige uitvoeringsvorm binnen de categorie tijdelijk uitplaatsen. Het gaat om situaties waarbij de bodem vanaf het maaiveld tot ontgravingsdiepte of dieper is verontreinigd en de uitkomende grond weer volledig wordt teruggebracht in het profiel van ontgraving, zodanig dat de kwaliteit van de aanvulgrond niet verschilt met de kwaliteit van de aansluitende bodem. Dit impliceert onder meer dat geen sprake mag zijn van een reeds aanwezige leeflaag of andere duurzame afdeklaag die weer moet worden hersteld en dat geen sprake is van afvoer van verontreinigde grond, met uitzondering van eventueel niet terug te plaatsen overtollige grond indien deze hoeveelheid niet meer bedraagt dan 25 m³. In deze eenvoudige saneringssituaties volstaat een beknopt evaluatieverslag voor het bevoegde gezag.

2.10 Beschikking op het evaluatieverslag

2.10.1 Algemeen

Het evaluatieverslag behoeft instemming van het bevoegd gezag, dat slechts met het verslag instemt indien de sanering voldoet aan het bepaalde bij of krachtens artikel 4 van het Besluit (zie artikel 14, eerste lid, van het Besluit). Deze instemming wordt in de artikelsgewijze toelichting bij het Besluit expliciet aangemerkt als een besluit (beschikking) in de zin van artikel 1:3 van de Awb.

Dit is gedaan om bezwaar en beroep open te stellen tegen de beslissing van het bevoegd gezag. Het bevoegd gezag beslist hierover binnen 8 weken na de indiening van het evaluatieverslag. Indien het bevoegd gezag niet binnen de termijn van 8 weken beslist kan de saneerder op grond van de Awb een bezwaarschrift indienen op grond van fictieve weigering.

Vanaf 01 juli 2012 is het, als gevolg van een wijziging van het Besluit uniforme sanering, voor het bevoegde gezag niet meer nodig een beschikking op het evaluatieverslag voor de categorie Tijdelijk uitplaatsen te nemen.

2.10.2 Sanering niet in overeenstemming met Besluit en Regeling

De plicht om de sanering conform het meldingsformulier en de bepalingen van het Besluit en de Regeling uit te voeren is expliciet opgenomen in artikel 2, tweede lid, van het Besluit. Indien uit het evaluatieverslag blijkt dat de uitvoering van de uniforme sanering niet (ook niet met aanvullende maatregelen) voldoet aan eisen van het Besluit of de Regeling, dan stemt het bevoegd gezag niet in met het evaluatieverslag. De beschikking naar aanleiding van het evaluatieverslag omvat in ieder geval een opsomming van de bepalingen waaraan niet is voldaan. De beschikking is *wel* een besluit (beschikking) in de zin van artikel 1:3 Awb.

2.10.3 Op de hoogte stelling van beschikking op evaluatieverslag

Het bevoegd gezag stelt burgemeester en wethouders van de betrokken gemeente op de hoogte van de beschikking op het evaluatieverslag. Kennisgeving van de beschikking op het evaluatieverslag in dag-, nieuws-, of huis-aan-huisbladen is wettelijk niet vereist. Uit ervaring is gebleken dat deze kennisgeving nauwelijks een functionele betekenis heeft. Om de administratieve lasten en uitvoeringslasten te verminderen is deze kennisgeving in het verleden komen te vervallen.

Een derde belanghebbende kan wel bezwaar maken tegen de beschikking op het evaluatieverslag. Een uniforme sanering wordt in de meeste gevallen vrij snel uitgevoerd. Het evaluatieverslag moet binnen strikte termijnen worden ingediend. De derde belanghebbende kan zich wenden tot het bevoegd gezag na afloop van de sanering.

2.10.4 Kadastrale registratie

Voor het besluit tot instemming met het evaluatieverslag van een uniforme sanering geldt ook dat het wordt beschouwd als een besluit waarbij de opgelegde publiekrechtelijke beperking (materieel) vervalt als er geen nazorg nodig is.

Indien er wel nazorg moet worden verricht ingevolge de regels van BUS, moet dat blijken uit het evaluatieverslag, en wordt dat als van kracht zijnde publiekrechtelijke beperking aangemerkt (zie hierover verder de Nota van Toelichting bij het Aanwijzingsbesluit Wkpb).

Vanaf 01 juli 2012 is, als gevolg van een wijziging van het Besluit uniforme sanering, de tot dan toe verplichte registratie van een BUS-melding volgens het aanwijzingsbesluit Wkpb komen te vervallen (zie paragraaf 2.4.2).

2.10.5 Handhaving op het evaluatieverslag

Indien blijkt dat de sanering niet in overeenstemming is met de eisen van het Besluit of de Regeling, dan heeft het bevoegd gezag de mogelijkheid om direct handhavend optreden. Hiervoor is geen tussenstap, zoals de voorafgaande oplegging van een correctiebevel (artikel 44 Wbb oud), meer nodig. De handhaving kan zowel bestuursrechtelijk (volgens de Awb: dwangsom of bestuursdwang) als strafrechtelijk (op grond van de Wet economisch delicten) direct plaatsvinden.

Handhaving kan zich, op grond van bovengenoemd artikel 2, tweede lid, van het besluit, ook richten tot de feitelijke uitvoerder. Hierdoor kan bijvoorbeeld een aannemer, die afwijkt van de melding zonder de opdrachtgever daar in te kennen, ook direct worden aangesproken. Dit versterkt de mogelijkheden van het bevoegd gezag om effectief op te treden.

2.11 Nazorg

Na uitvoering van een saneringsaanpak 'Aanbrengen van een isolatielaag' zal nog verontreiniging in de bodem van de saneringslocatie aanwezig zijn. De saneringsmaatregelen zijn zodanig, dat bij normaal bodemgebruik geen beperkingen voor dat gebruik gelden. Op de saneerder rust de verplichting om maatregelen te treffen gericht op het in stand houden en onderhouden alsmede waar nodig het herstellen, verbeteren of vervangen van de isolatielaag. Ook dient de saneerder als verantwoordelijke voor het beheer van de isolatielaag beperkingen als gevolg van een bijzonder gebruik in acht te nemen.

Nazorgbepalingen zijn niet van toepassing, indien gesaneerd is volgens de saneringsaanpak 'Verplaatsen van verontreinigde grond', waarbij sprake is van het tijdelijk uitplaatsen van verontreinigde grond.

2.12 Rechtsbescherming

In een meldingsstelsel, zoals gehanteerd in het huidige artikel 39b Wbb (en in 8.40 Wet milieubeheer-amvb's) heeft zowel de derde/belanghebbende als de saneerder geen directe bestuursrechtelijke rechtsbescherming tegen de mededeling van het bevoegd gezag naar aanleiding van de controle van de melding, omdat de mededeling geen besluit (beschikking) is in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (zie hierover diverse uitspraken van de Raad van State).

Derden (bijvoorbeeld huurders, omwonenden) hebben uiteraard wel de mogelijkheid om het bevoegd gezag er mondeling of schriftelijk op te wijzen dat de voorgenomen sanering niet voldoet aan de eisen van het Besluit en/of de Regeling. Deze reactie dient zo spoedig mogelijk en bij voorkeur voor aanvang van de sanering plaats te vinden (zie paragraaf 2.6). Deze relatief korte reactietermijn is gerechtvaardigd, omdat het gaat om saneringen van eenvoudige verontreinigingssituaties volgens een standaardaanpak, die alleen worden uitgevoerd op het perceel van de eigenaar of erfpachter en eventueel aangrenzende percelen, indien hiervoor een machtiging aanwezig is. Hierbij mag worden verwacht dat belangen van derden niet snel in het

geding komen. De reactie van derden kan voor het bevoegd gezag aanleiding zijn om de feitelijke situatie (de omvang van de saneringslocatie) zoals gepresenteerd door de saneerder in het meldingsformulier, nader te onderzoeken. Vervolgens kan dit leiden tot een mededeling van het bevoegd gezag dat de melding (alsnog) niet voldoet aan de eisen van het Besluit en/of de Regeling.

Daarnaast kan een belanghebbende op grond van artikel 18.14 Wet milieubeheer bij het bevoegd gezag een handhavingverzoek indienen. Vervolgens kan de belanghebbende op grond van de Algemene wet bestuursrecht bezwaar aantekenen (artikel 7:1), in beroep gaan (8:1 Awb) en een voorlopige voorziening (artikel 8:81) vragen, indien het bevoegd gezag een weigering dan wel een fictieve weigering afgeeft op het handhavingverzoek. Tenslotte kan belanghebbende een klacht indienen bij de VROM-inspectie.

Ook de saneerder heeft - zoals gezegd - geen directe rechtsbeschermingsmogelijkheid, indien het bevoegd gezag heeft meegedeeld dat de melding niet conform de eisen van het Besluit is. De saneerder kan overigens ook een klacht indienen bij onder meer het bevoegd gezag. Gelet op de praktijkervaringen wordt de kans op ageren door derden minimaal geacht. Dit komt doordat het Besluit ernaar streeft om hinder voor derden zoveel mogelijk te voorkomen. Dit blijkt onder meer uit de eis dat de sanering alleen plaatsvindt op het perceel van de eigenaar. Daarnaast gaat het bij uniforme saneringen om kortlopende activiteiten.

2.13 Bedrijvenregeling

De aanvraag in het kader van de Bedrijvenregeling gaat vergezeld van een saneringsplan *dan wel* een melding uniforme sanering als bedoeld in artikel 39b Wbb (zie artikel 13 van het Besluit financiële bepalingen). Bedrijfsterreinen die overeenkomstig de regels van het Besluit worden gemeld en gesaneerd komen dus ook in aanmerking voor een subsidie op grond van de bedrijvenregeling dan wel cofinanciering.

2.14 Artikel 13 Wbb

In deze paragraaf wordt ingegaan nog op de relatie tussen de met ingang van 1 januari 2006 al gewijzigde Wbb en het Besluit en de Regeling uniforme saneringen en meer in het bijzonder ten aanzien van de relatie met de gevallen van bodemverontreiniging van vanaf 1 januari 1987 (zie artikel 13 Wbb). De herziene Wbb geldt inclusief Memorie van Toelichting uiteraard ook voor saneringen in het kader van het Besluit uniforme saneringen.

In de Memorie van Toelichting behorend bij de destijds herziene Wbb (wetsvoorstel Tweede Kamer, nr. 29 462), hoofdstuk III, paragraaf 2.2, staat hierover:

'De beleidswijziging heeft betrekking op het saneren van gevallen van bodemverontreiniging die dateren van voor 1987, het moment waarop de Wet bodembescherming in werking is getreden. Op grond van die wet zijn algemene maatregelen van bestuur opgesteld waarin voorschriften zijn opgenomen die tot doel hebben bodemverontreiniging te voorkomen.

Ook in vergunningen die op grond van de Wet milieubeheer worden verleend aan bedrijven zijn in toenemende mate voorschriften opgenomen die bodemverontreiniging moeten voorkomen. Wanneer er toch aantasting of verontreiniging ontstaat of dreigt te ontstaan zal ofwel op grond van deze voorschriften, ofwel op grond van de in de Wet bodembescherming opgenomen zorgplicht de toestand van de bodem moeten worden hersteld. De zorgplicht heeft in dit kader een vangnetfunctie: wanneer er na 1987 bodemverontreiniging is ontstaan kan de overheid degene die de handelingen heeft verricht die daarvan de oorzaak zijn verplichten tot het nemen van maatregelen die tot doel hebben de oude situatie te herstellen. Functiegericht en kosteneffectief saneren is hier niet van toepassing. Dit geldt ook voor verontreinigingen die ontstaan zijn ten gevolge van een ongewoon voorval, waarvoor in artikel 30 en verdere voorschriften zijn opgenomen. *Wanneer het in een concrete situatie niet mogelijk blijkt de hiervoor genoemde instrumenten te hanteren om maatregelen op te leggen tot herstel van de bodemkwaliteit, bijvoorbeeld omdat er pas veel later een verontreiniging wordt ontdekt en niet meer iemand is aan te spreken, staan de overheid alleen nog de instrumenten en*

bevoegdheden van het saneringshoofdstuk ter beschikking. In die situatie is dus het nieuwe beleid wel van toepassing.'

Het vorenstaande geldt - zoals gezegd - dus ook voor saneringssituaties die worden gesaneerd volgens de voorschriften van het Besluit en de Regeling uniforme saneringen.

In overleg met de Begeleidingscommissie uniforme saneringen is destijds afgesproken, dat zal worden onderzocht welke de mogelijkheden zijn om ook voor eenvoudige standaardsaneringen, die zijn ontstaan vanaf 1 januari 1987, regels te stellen in het Besluit en de Regeling uniforme saneringen, zodat deze saneringssituaties op pragmatische wijze via het Besluit kunnen worden afgehandeld. Uit dit onderzoek is gebleken dat zowel de behoefte daartoe beperkt is als de te behalen voordelen.

3. SANERINGSAAK

3.1 Inleiding

De relatie tussen de categorieën van uniforme saneringen (zie artikel 1.2 van de Regeling) en de saneringsaanpakken (zie artikel 3 van het Besluit) staat nader uitgewerkt in Bijlage 5 van deze Handreiking.

In het Besluit en de Regeling worden de volgende begrippen gehanteerd.

1. Saneringslocatie

De saneringslocatie wordt omschreven als een aaneengesloten gebied waarbinnen de sanering plaatsvindt. De saneringslocatie kan onderdeel vormen van een geval van ernstige verontreiniging of het geval zelf betreffen. De saneringslocatie moet in beginsel in eigendom dan wel in erfpacht zijn van de melder. Als de saneringslocatie zich uitstrekt over percelen van meerdere eigenaren of erfpachters, dan is dit binnen het BUS voor alle categorieën toegestaan onder voorwaarde, dat deze eigenaren of erfpachters zich hiermee akkoord verklaren door mede ondertekening van de melding uniforme sanering.

Het geval van verontreiniging kan volgens het Besluit zowel een land- als een waterbodem betreffen, maar de Regeling beperkt zich tot de landbodem. Ook een andere initiatiefnemer kan een melding uniforme sanering indienen. Deze moet dan wel beschikken over een machtiging van de eigenaar of erfpachter van het betreffende gebied, of indien de saneringslocatie zich uitstrekt over meerdere percelen van alle eigenaren of erfpachters. In formele zin wordt de melding gedaan door de saneerder. De saneerder kan dus zijn de eigenaar of erfpachter van het terrein waarop de saneringslocatie zich bevindt of de gemachtigde namens de eigenaar of erfpachter. In het laatste geval dient, zoals aangegeven in paragraaf 2.2.2, het meldingsformulier te worden ondertekend door zowel de gemachtigde (de saneerder) als de eigenaar/erfpachter met mede ondertekening van eigenaren of erfpachters van aangrenzende percelen indien de saneringslocatie zich ook uitstrekt over deze aangrenzende percelen.

Voor leidingentracés in openbaar gebied gelden vaak bijzondere afspraken tussen de leidingbeheerder als initiatiefnemer en de gemeente als eigenaar van het openbare gebied. In deze situaties verzorgt de leidingbeheerder in haar rol als saneerder de melding.

2. Immobiele verontreinigingssituatie

Een immobiele verontreinigingssituatie wordt gedefinieerd als een situatie waarbij de in de bodem op de saneringslocatie aanwezige verontreinigende stoffen zich niet (significant) hebben verspreid naar het (freatisch) grondwater. Als bovengrens hiervoor wordt de tussenwaarde (T-waarde) gehanteerd voor de betreffende stoffen in het grondwater. De tussenwaarde is het rekenkundig gemiddelde van de streefwaarde en de interventiewaarde van een verontreinigende stof in het grondwater (ofwel $T = (I+S) / 2$). Bij een overschrijding van de tussenwaarde wordt de verontreinigingssituatie niet meer aangemerkt als een immobiele verontreinigingssituatie.

Tot de categorie Immobiel kunnen uitsluitend verontreinigingssituaties behoren met de volgende stoffen/stofgroepen (zie tevens Bijlage 4):

- zware metalen;
- overige anorganische stoffen;
- pak's;
- organochloor bestrijdingsmiddelen uit de stofgroep Bestrijdingsmiddelen
- minerale olie (zwaardere fracties, die voldoen aan het criterium voor het grondwater);
- asbest.

3. Mobiele verontreinigingssituatie

Een mobiele verontreinigingssituatie betreft een situatie waarbij de in de bodem op de saneringslocatie aanwezige stoffen zich tot meer dan de tussenwaarde hebben verspreid naar het grondwater.

Tot de categorie Mobiel kunnen uitsluitend verontreinigingssituaties behoren met de volgende stoffen/stofgroepen (zie tevens Bijlage 4):

- zware metalen;
- overige anorganische stoffen;
- aromatische verbindingen;
- pak's;
- minerale olie (lichtere fracties die zich ook in het grondwater manifesteren).

4. Terugsaneerwaarde

De terugsaneerwaarde is de getalsmatige invulling van het concentratieniveau voor stoffen in de bodem die met de sanering moet worden gerealiseerd. De terugsaneerwaarde geldt voor de hele bij de melding opgegeven, en op tekening vastgelegde saneringslocatie. Dit geldt ook als de saneringslocatie groter is genomen dan het gebied waarbinnen de sanering wordt uitgevoerd. Onderscheid wordt gemaakt in de hier voor gedefinieerde immobiele en mobiele verontreinigingssituaties.

1. Immobiele verontreinigingssituaties

Voor immobiele verontreinigingssituaties geldt, in geval van een ontgraving van de verontreinigde bodemlagen, dat de terugsaneerwaarde ten hoogste gelijk mag zijn aan:

- a. de achtergrondwaarden van Tabel 1, Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit voor situaties waarvoor (nog) geen bodemfunctie-klassenkaart is vastgesteld of voor gebieden die niet zijn ingedeeld in een bodemfunctieklasse; of
- b. de Generieke Maximale Waarden van Tabel 1, Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit voor de bodemfunctieklasse van het gebied waarbinnen de saneringslocatie is gelegen;

of indien de saneringslocatie is gelegen in een gebied, waarvoor gebiedsspecifiek beleid bestuurlijk is vastgesteld:

- c. de hierbij in een Nota bodembeheer vastgelegde Lokale Maximale Waarden, zoals bedoeld in de Regeling bodemkwaliteit voor de met de sanering te realiseren bodemfunctie.

2. Mobiele verontreinigingssituaties

Voor mobiele verontreinigingssituaties gelden als terugsaneerwaarde voor de te saneren verontreinigende stoffen in grond:

- a. de naar grondsoort gecorrigeerde concentraties tot ten hoogste het niveau van 0,1 x de interventiewaarden voor pak-totaal (10 VROM) en de natuurlijke achtergrondwaarden (AW-2000) voor aromatische stoffen (aromaten) en
- b. de maximale waarden voor de bodemfunctieklasse wonen voor metalen, overige anorganische stoffen en minerale olie, of de voor deze stoffen vastgestelde lokale maximale waarden.

Voor grondwater geldt voor alle te saneren verontreinigende stoffen een terugsaneerwaarde gelijk aan of lager dan de interventiewaarde voor de betreffende stoffen.

Het Besluit en de Regeling uniforme saneringen zijn algemeen verbindende voorschriften. Het gebruik van algemeen verbindende voorschriften brengt met zich mee dat sprake is van *algemeen* geldende *landelijke* normen. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van het normenkader van het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit. Voor immobiele verontreinigingssituaties zijn deze normen, voor de situatie dat er geen gebiedsspecifiek beleid is vastgesteld, opgenomen in bovengenoemde Tabel van de Regeling bodemkwaliteit en tevens in gecomprimeerde vorm in Bijlage 1 van deze Handreiking in de vorm van bodemfunctieklasse afhankelijke Maximale Waarden. Uitgangspunt bij uniforme saneringen is dus het hanteren van de terugsaneerwaarden conform Bijlage 1, tenzij gebiedsspecifiek beleid bestuurlijk is vastgesteld.

Indien de saneringslocatie is gelegen in grondwaterbeschermings- en/of natuurgebieden, waarvoor afwijkende kwaliteitsdoelen voor grond en/of grondwater zijn vastgesteld op grond van andere regelgeving dan de Wbb, geldt als terugsaneerwaarde de voor dat gebied vastgestelde kwaliteitseisen. Dergelijke situaties zijn daarmee vergelijkbaar met de genoemde situaties waarvoor gebiedsspecifiek beleid is vastgesteld.

Voor het projectgebied De Kempen gelden voor enkele stoffen specifieke terugsaneerwaarden. Deze waarden zijn afgestemd op de voor het gebied vastgestelde gebiedsgerichte bodemgebruikswaarden. Het gaat om de stoffen arseen, koper, lood en zink (voor de functieklassen wonen met moes-/siertuin) en cadmium (voor de functieklassen wonen met moes-/siertuin en industrie. De betreffende waarden staan vermeld in Bijlage 3 van de Regeling.

5. Saneringsaanpak

Onder de saneringsaanpak wordt verstaan:

1. het verplaatsen van verontreinigde grond binnen een geval van ernstige verontreiniging en waarbij het immobiele verontreinigingssituatie betreft;
2. het saneren van verontreinigde grond bij mobiele en immobiele verontreinigingssituaties door middel van een open ontgraving tot het niveau van de terugsaneerwaarde;
3. het aanbrengen van een isolatielaag in de vorm van een leeflaag dan wel een andere duurzame afdeklaag, al dan niet na gedeeltelijke verwijdering van verontreinigde grond;
4. het saneren van verontreinigd grondwater bij mobiele verontreinigingssituaties tot het niveau van de terugsaneerwaarde;
5. een combinatie van een of meerdere van bovengenoemde aanpakken zoals 2 met 4 en 1 met 2 en 4.

3.2. Het verplaatsen van verontreinigde grond

Het verplaatsen van verontreinigde grond bestaat uit het ontgraven van verontreinigde grond ten behoeve van de aanleg, de inspectie, het onderhoud en/of verwijdering van ondergrondse infrastructuur, waaronder wordt begrepen kabels, leidingen, rioleringen, duikers, funderingen en vergelijkbare objecten en het weer terugbrengen van deze grond op de plaats waar het is ontgraven. Onder vergelijkbare objecten kan bijvoorbeeld ook worden verstaan het ontgraven en weer terugbrengen van grond ten behoeve van archeologisch onderzoek. Bij deze activiteiten is na afloop van de werkzaamheden sprake van een herstel van de situatie, zoals deze aanwezig was vóór uitvoering van de werkzaamheden. In veel gevallen zal in die situaties sprake zijn van ontgravingen van beperkte omvang en diepte en met een nagenoeg neutrale grondbalans. Bij de aanleg echter van bijvoorbeeld (omvangrijke) rioleringen, funderingen of putten/kelders, of in situaties waarbij wordt besloten om (gedeeltelijk) aan te vullen met schone grond of grond met een op de functie afgestemde kwaliteit, zal als regel wel afvoer van verontreinigde grond van de locatie aan de orde zijn.

Aangezien het gaat om werkzaamheden binnen een geval van ernstige verontreiniging heeft de afvoer in het algemeen betrekking op sterk verontreinigde grond.

Het verplaatsen van verontreinigde grond in de vorm zoals hiervoor beschreven, kan ook noodzakelijk zijn ten behoeve van het saneren van een mobiele verontreinigingssituatie (zie paragraaf 3.3 onder 'Mobiele verontreinigingssituaties').

3.3. Het saneren van verontreinigde grond

Het saneren van verontreinigde grond gebeurt door middel van een open ontgraving.

Een open ontgraving wordt uitgevoerd met als doel:

- a. het verwijderen van de in de contactzone aanwezige verontreinigde grond met immobiele verontreinigingen tot het niveau van ten hoogste de terugsaneerwaarde;
- b. het verwijderen van verontreinigde grond met mobiele verontreinigingen tot het niveau van ten hoogste de terugsaneerwaarde voor grond.

Van een open ontgraving is sprake, indien bij de ontgraving onder een vrij talud wordt gewerkt al dan niet met een bemaling of onttrekking van grondwater voor het verlagen van de grondwaterstand ter plaatse. In bepaalde situaties kan het echter noodzakelijk zijn om bij de uitvoering van de werkzaamheden te werken met eenvoudige tijdelijke hulpconstructies, bijvoorbeeld in de vorm van een sleufbekisting. Indien de bodemgesteldheid dergelijke constructies noodzakelijk maken, zijn deze binnen de definitie van 'open ontgraving' acceptabel.

Opgemerkt wordt dat voor de uitvoering van de werkzaamheden ook bepaalde algemene verplichtingen gelden, die al dan niet onder de verantwoordelijkheid van de aannemer vallen, zoals bijvoorbeeld het doen van een klic-melding en het voldoen aan algemene Arbo-eisen. Dergelijke activiteiten worden niet expliciet vermeld, aangezien ze niet specifiek zijn voor saneringen die vallen onder het Besluit. In het Besluit worden ook geen expliciete eisen geformuleerd met betrekking tot de diepte van het verwijderen van de verontreinigde grond.

Immobiele verontreinigingssituaties

Immobiele verontreinigingssituaties worden functiegericht gesaneerd. Voor het bevoegde gezag is het primair van belang dat blootstellingrisico's in afdoende mate worden tegengegaan.

Afhankelijk van de verontreinigingssituatie kan het functiegericht saneren bestaan uit:

- a. het volledig ontgraven van de verontreinigingen tot de vereiste terugsaneerwaarde (zie punt 4 van paragraaf 3.1) of
- b. het gedeeltelijk ontgraven van de in de contactzone aanwezige verontreinigde grond in combinatie met het aanbrengen van een isolatielaag.

De situatie genoemd onder a. valt onder de saneringsaanpak 'open ontgraving' genoemd in artikel 3.1.2 van de Regeling. Voor deze situatie kan het vanuit het gebruik van de saneringslocatie gewenst zijn om deze na sanering aan te vullen met een laag grond. Deze aanvullaag wordt niet aangemerkt als een leeflaag zoals bedoeld in paragraaf 3.4. Voor de chemische kwaliteit van deze aanvulgrond geldt echter wel hetzelfde als voor een leeflaag (zie paragraaf 3.4). Voor deze situatie gelden uiteraard geen nazorgverplichtingen omdat alle verontreinigingen in gehalten boven de geldende terugsaneerwaarde zijn verwijderd.

De situatie genoemd onder b. valt niet onder de saneringsaanpak 'open ontgraving', maar onder de aanpak 'aanbrengen isolatielaag' genoemd in artikel 3.1.3 van de Regeling. Voor deze situatie zal minimaal zoveel grond worden afgegraven als noodzakelijk is voor het aanbrengen van de isolatielaag. Indien daarbij nog een verontreinigde laag van geringe dikte achterblijft, kan het verwijderen ervan, ondanks de hogere saneringskosten, voor de initiatiefnemer tot voordelen leiden. Hierbij valt te denken aan de afwezigheid van nazorgverplichtingen en van eventuele gebruiksbeperkingen of belemmingen in geval van gebruiksveranderingen in de toekomst.

Ook indien sprake is van een ernstige verontreiniging van beperkte omvang of van een beperkte dikte van de verontreinigde laag, en waarbij de isolatielaag op deze verontreiniging zou kunnen worden aangebracht, kan het kosteneffectief of gewenst zijn - vanuit de inrichting c.q. het gebruik van de locatie - om deze verontreiniging in zijn geheel te verwijderen. Het verwijderen van nog een beperkte verontreiniging is in de eerste plaats in het belang van de initiatiefnemer en deze dient zelf die afweging te maken. Verdergaande verwijdering is dus mogelijk maar wordt niet verplicht gesteld vanuit het Besluit.

Een belangrijke beleidsdoelstelling van het Besluit is om particulier initiatief tot sanering van kleinschalige eenvoudige standaard verontreinigingssituaties te stimuleren en te voorkomen dat particulieren worden gedwongen om extra kosten te maken. De initiatiefnemer is zelf het beste in staat om een economische afweging te maken tussen het volledig saneren of het laten bestaan van een restverontreiniging, waardoor de waarde van het perceel belast blijft met deze verontreiniging. De aanleiding voor dergelijke saneringen is bovendien vaak een andere dan een milieuhygiënische.

Het is belangrijk dat de initiatiefnemer in voldoende mate op de hoogte is van de consequenties van het achterblijven van 'restverontreinigingen', ook bij het aanbrengen van een isolatielaag. Het bevoegd gezag Wbb kan hierin een belangrijke rol vervullen door de initiatiefnemer te wijzen op de voordelen van een volledige verwijdering van de verontreiniging in deze situaties voor zowel de initiatiefnemer als het bevoegde gezag in het kader van handhaving.

Mobiele verontreinigingssituaties

Bij mobiele verontreinigingssituaties wordt de verontreinigde grond door middel van een open ontgraving gesaneerd tot minimaal het niveau van de terugsaneerwaarde (zie paragraaf 3.1). Ook voor het grondwater geldt als uitgangspunt het saneren tot minimaal het niveau van de terugsaneerwaarde. Het saneren hiervan kan worden gerealiseerd door het onttrekken van grondwater of door de inzet van andere gangbare in-situ technieken die zich voor deze

verontreinigingssituaties in voldoende mate hebben bewezen voor wat betreft het kunnen voldoen aan de randvoorwaarden van het Besluit (zie paragraaf 3.5).

In het geval dat een mobiele verontreinigingssituatie voorkomt in combinatie met een immobiele verontreinigingssituatie, en waarbij deze laatste genoemde situatie deel uitmaakt van een veel groter gebied, dan is het binnen het Besluit mogelijk om de sanering uitsluitend betrekking te laten hebben op de aanwezige mobiele verontreinigingssituatie.

In dat geval wordt de verontreinigde grond die behoort tot de immobiele verontreinigingssituatie ten behoeve van de sanering tijdelijk uitgeplaatst. Na afloop van de sanering van de mobiele verontreinigingssituatie wordt de tijdelijk uitgeplaatste grond dan weer op zijn oorspronkelijke plaats teruggebracht.

Ook is het mogelijk om onder bepaalde voorwaarden en met het treffen van voorzieningen niet de gehele op zich zelfstaande mobiele verontreinigingssituatie aan te pakken, maar een gedeelte ervan. Belangrijk hierbij is dat het dan moet gaan om verontreinigingen in de vaste bodem die aanwezig zijn op plaatsen die niet bereikbaar zijn met de in te zetten technieken, zoals onder gebouwen, wegconstructies, hoofd(transport)leidingen en overige belangrijke (ondergrondse) infrastructuur. Dergelijke plaatsen moeten dan bij de melding en op de bij de melding te verstrekken tekeningen expliciet buiten de saneringslocatie worden gehouden.

Voor het aanvullen van ontgravingen geldt dat de aanvulgrond vrij moet zijn van mobiele verontreinigingen. Dit wil zeggen dat in de aanvulgrond geen stoffen mogen voorkomen in gehalten boven de generieke achtergrondwaarden (AW2000) die niet tot de categorie Immobiel van Bijlage 6 van het Besluit behoren. Voor de overige stoffen geldt dat de kwaliteit van de aanvulgrond minimaal van vergelijkbare kwaliteit moet zijn met die van de aansluitende bodem. Bij de meer omvangrijke ontgravingen kan een onderscheid in kwaliteit van aanvulgrond voor de contactlaag en de daaronder liggende bodem zinvol zijn. De kwaliteit van de aanvulgrond onder de contactlaag dient dan te voldoen aan bovengenoemde kwaliteitseisen, terwijl de kwaliteit van de aanvulgrond in de contactlaag tenminste moet voldoen aan:

- a. de achtergrondwaarden voor situaties waarvoor geen bodemfunctieklassenkaart is vastgesteld en voor gebieden die niet zijn ingedeeld in een bodemfunctieklasse; of
- b. de maximale waarden voor de kwaliteitsklasse die behoort bij de bodemfunctie van het gebied waarbinnen de saneringslocatie is gelegen; of
- c. indien de saneringslocatie is gelegen in een gebied, waarvoor gebiedsspecifiek beleid is vastgesteld, de hierin vastgelegde lokale maximale waarden voor de kwaliteitsklasse die behoort bij de met de sanering te realiseren bodemfunctie.

3.4. Het aanbrengen van een isolatielaag

Een isolatielaag kan bestaan uit een *leeflaag* of een andere duurzame en aaneengesloten *afdeklaag* zoals bijvoorbeeld een verhardingslaag bestaande uit beton, asfalt, stelconplaten of bestrating. Voor spoorwegterreinen die zich bevinden op kadastrale percelen die in eigendom zijn van NS Vastgoed BV en Railinfratrust BV, geldt dat de isolatielaag ook kan bestaan uit een splitbed of een laag ballastmateriaal met aanvullende voorzieningen. Ten behoeve van het aanbrengen van een isolatielaag kan het vanuit de aanwezige situatie noodzakelijk zijn om eerst een deel van de verontreinigde bovengrond te verwijderen (zie paragraaf 3.3).

Leeflaag

Een *leeflaag* bestaat uit een laag grond van bepaalde dikte en opbouw en met een op de gebruiksvorm afgestemde kwaliteit, die tot doel heeft direct contact met de onderliggende ernstig verontreinigde bodem in voldoende mate tegen te gaan.

Ten aanzien van de dikte en opbouw van de leeflaag geldt het volgende:

1. de leeflaag heeft een standaarddikte van 1,0 meter;
2. bij gevoelig bodemgebruik (bijvoorbeeld (moes)tuinen) kan voor een grotere dikte worden gekozen om eventuele beperkingen ten aanzien van het gebruik te voorkomen, maar dit is niet verplicht;
3. in bijzondere situaties waarbij, als gevolg van de situering van het gebied waarbinnen de saneringslocatie is gelegen, al gebruiksbeperkingen gelden, mag worden gekozen voor een dikte van de leeflaag van tenminste 0,50 m;

4. er is een signaallaag onder de leeflaag aanwezig.

Het afwijken van de standaarddikte, waarbij wordt gekozen voor een dunnere leeflaag, onder acceptatie van extra gebruiksbeperkingen die hiervan het gevolg kunnen zijn, wordt binnen het Besluit niet toegestaan. Het in deze zin afwijken is alleen mogelijk voor situaties waarbij reeds gebruiksbeperkingen aanwezig zijn of waarbij andere wet- of regelgeving van kracht is met bepalingen ten aanzien van het gebruik en waarbij een afwijkende dikte niet leidt tot meer beperkingen.

Een karakteristieke situatie waarbij als gevolg van de situering al gebruiksbeperkingen aanwezig zijn, betreft de laag gelegen polders in het westen van Nederland, waarbij het grondwater reikt tot slechts enkele decimeters onder het bestaande maaiveld. Vanuit de beperkingen die dit heeft in het gebruik van deze gebieden is het aanbrengen van een leeflaag met een standaarddikte van 1,0 m niet noodzakelijk. Een minimum dikte is echter wel vereist. Deze is gesteld op 0,50 meter. Hetzelfde geldt voor gebieden waarvoor vanuit een bijzondere bestemming, en een daarbij behorend gebruik, formele gebruiksrichtlijnen gelden. Een typisch voorbeeld hiervan zijn spoorbanen en spooreplacements waarop de Spoorwegwet van toepassing is en waarbij zonder vergunning in het kader van genoemde wet geen ontgravingswerkzaamheden mogen worden uitgevoerd.

Ondanks dat er meer situaties en omstandigheden zijn te bedenken waarbij het ook mogelijk moet zijn om voor de leeflaag voor een geringere dikte dan 1,0 m te kiezen, wordt deze mogelijkheid binnen het Besluit (nog) niet geboden. Aan de keuze voor een geringere dikte dan de standaarddikte ligt een afweging ten grondslag, waarbij naast gebruiksbeperkingen ook eventuele extra nazorgverplichtingen een rol spelen. Een dergelijke afweging past niet binnen de spelregels van het Besluit. Indien een initiatiefnemer gebruik wenst te maken van de optie om te kiezen voor een geringere dikte van de leeflaag dan 1,0 m voor standaardsituaties, dan dient dit plaats te vinden binnen het reguliere Wbb-traject.

Afwijken van de standaarddikte, waarbij wordt gekozen voor een leeflaag met een dikte van meer dan 1,0 meter, bijvoorbeeld vanwege op de saneringslocatie aanwezige of aan te brengen beplanting, is altijd toegestaan.

De kwaliteitseis voor de bovengrond en daarmee van de leeflaag en aanvulgrond in de contactzone hangt af van de bodemfunctie. Dit sluit aan bij het Besluit bodemkwaliteit waarbij voor toe te passen grond wordt uitgegaan van bodemkwaliteitsklassen en waarbij de daarbij behorende normen overeenkomen met die van de bodemfunctieklasse. Binnen het Besluit bodemkwaliteit wordt een aantal bodemfuncties onderscheiden waarvoor generieke beschermingsniveaus voor blijvende geschiktheid zijn afgeleid. Deze bodemfuncties zijn geclusterd tot drie bodemfunctieklassen met een generieke kwaliteitsnorm op basis van het meest gevoelige scenario binnen de betreffende bodemfunctieklasse (zie paragraaf 1.6).

Voor de kwaliteit van de leeflaag en de laag aanvulgrond in de contactzone geldt dat deze moet voldoen aan de vastgestelde generieke Maximale Waarden voor de kwaliteitsklasse die behoort bij de bodemfunctie van het gebied waarbinnen de saneringslocatie is gelegen, tenzij gebiedsspecifiek beleid is vastgesteld. Indien gebiedsspecifiek beleid is vastgesteld gelden de vastgestelde Lokale Maximale Waarden voor de kwaliteitsklasse die behoort bij de met de sanering te realiseren bodemfunctie.

In geval van een situering in grondwaterbeschermings- en/of natuurgebieden waarvoor afwijkende kwaliteitsdoelen voor grond en/of grondwater gelden, moet voor de kwaliteit van de leeflaag worden voldaan aan de voor dat gebied geldende kwaliteitseisen.

Een signaallaag dient aanwezig te zijn tussen de grond in de leeflaag en de onderliggende verontreinigde bodem. Een dergelijke laag heeft tot doel te waarschuwen voor verontreiniging die zich onder die laag bevindt. Dit is met name van belang indien regelmatig werkzaamheden in de bodem tot onder de leeflaag moeten worden uitgevoerd. Aan de aard van de signaallaag worden binnen het Besluit geen specifieke eisen gesteld. De onderliggende verontreinigde bodem kan in specifieke situaties ook als signaallaag worden aangemerkt. Dit is bijvoorbeeld het geval indien een leeflaag wordt aangebracht op kleigrond of veengrond en de leeflaag zelf bestaat uit zand of een laag teelaarde met een onderlaag van zand. In dat geval geeft de zandlaag voldoende signalerende werking en hoeft een fysieke signaallaag niet extra te worden

aangebracht. Om de kans op doorworteling van de ernstig verontreinigde bodem onder de leeflaag duurzaam afdoende te beperken en te zorgen voor een adequate drainage, kan het in genoemd voorbeeldgeval wel aanbeveling verdienen een zandlaag van tenminste enkele decimeters dikte aan te brengen.

Indien een leeflaag bestaat uit zand en deze wordt aangebracht op een zandbodem, dan ontbreekt een dergelijke signalering en dient een hiervan afwijkende constructie, zoals bijvoorbeeld een geodoek, te worden aangebracht onder de leeflaag.

Afdeklaag

Wanneer sprake is van een bodemgebruiksfunctie bebouwing en verharding is sprake van een afdeklaag bestaande uit beton, asfalt, asfaltbeton, stelconplaten of bestrating met klinkers en tegels. Hiermee wordt voorzien in een zodanige isolatie dat geen blootstelling met de verontreinigingen mogelijk is. In geval van beton- en/of asfaltconstructies zal tevens automatisch sprake zijn van een duurzame afdeklaag.

Voor verhardingsconstructies met stelconplaten of klinkers en tegels zal sprake moeten zijn van aaneengesloten flinke oppervlakten van deze materialen om te kunnen spreken van een duurzame afdeklaag.

Voor de in het begin van deze paragraaf genoemde spoorwegterreinen geldt dat een splitbed of een ballastbed een minimale dikte moet hebben van 0,25 m en dat daaronder een aaneengesloten waterdoorlatend geotextiel aanwezig moet zijn en bij een splitbed tevens een fundatielaag bestaande uit zand.

3.5 Het saneren van verontreinigd grondwater

Het saneren van verontreinigd grondwater kan bestaan uit het onttrekken van het verontreinigde grondwater bij goed doorlatende bodems of door de inzet van andere gangbare in-situ technieken. Indien in-situ technieken worden ingezet dient het te gaan om technieken die zich in de praktijk in voldoende mate hebben bewezen voor wat betreft het kunnen realiseren van de gedefinieerde terugsaneerwaarde. Het gaat om eenvoudige in-situ technieken zoals deze staan beschreven in de Richtlijn Herstel en beheer (water)bodemkwaliteit (zie www.bodemrichtlijn.nl). Bij het saneren van verontreinigd grondwater kan het gaan om situaties waarbij de verontreinigde grond vooraf is gesaneerd conform het gestelde in paragraaf 3.3 of waarbij een sanering van de verontreinigde grond door middel van ontgraving niet noodzakelijk is om te kunnen voldoen aan de gestelde terugsaneerwaarden voor grond en grondwater.

4. ALGEMENE TECHNISCHE EISEN

4.1 Algemene eisen

Aan de verschillende categorieën van uniforme saneringen worden de volgende algemene eisen gesteld. In paragraaf 4.2 wordt hierop een toelichting gegeven.

Reikwijdte

1. De verontreinigingssituatie betreft een geval van ernstige verontreiniging van een landbodem;
2. De verontreiniging is veroorzaakt vóór 1 januari 1987;
3. De sanering blijft beperkt tot de perceelsgrens/-grenzen van de melder;
4. Voor immobiele verontreinigingssituaties heeft de eventuele verspreiding van verontreinigende stoffen uit de bovengrond niet geleid tot een overschrijding van de tussenwaarde voor die stoffen in het onderliggende (freatisch) grondwater.

Onderzoek

5. Minimaal dient een *vooronderzoek* te zijn uitgevoerd conform NEN 5725: 'Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek, januari 2009' of gelijkwaardig, tenzij anders aangegeven bij de specifieke eisen per uniforme saneringssituatie;
6. Aanvullend op het vooronderzoek dient een *verkennend onderzoek* conform of gelijkwaardig aan NEN 5740: 'Bodem – Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond, januari 2009' te zijn uitgevoerd en eventueel een *asbestonderzoek* conform NEN 5707:2003: 'Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in bodem', indien hiertoe uit de resultaten van het *vooronderzoek* naar asbest conform NEN 5725 aanleiding bestaat;
7. Een nader onderzoek uitsluitend gericht op de omvangbepaling dient te worden uitgevoerd, voor zover dit is aangegeven bij de specifieke eisen per uniforme saneringssituatie. De omvangbepaling dient plaats te vinden conform de NTA 5755, 'Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van nader onderzoek - Onderzoek naar de aard en omvang van bodemverontreiniging'.

Aan te leveren gegevens

Verplicht aangeleverd moeten worden gegevens en (onderzoeks)rapporten zoals staat aangegeven in de meldingsformulieren. De betreffende informatie moet worden verstrekt gelijktijdig met de melding. De belangrijkste informatie betreft:

8. Kaartmateriaal met kadastrale gegevens en situatietekeningen (meerdere) met de inrichting van de locatie, de onderzoeksgegevens, de verontreinigingssituatie, de saneringslocatie met het gebied waarbinnen de sanering plaatsvindt, de geplande werkzaamheden, e.d.;
9. De *grondbalans* waarbij wordt beschreven:
  1. de hoeveelheden (m^3) gepland grondverzet;
  2. de hoeveelheden (m^3) af te voeren verontreinigde grond;
  3. een overzicht met hoeveelheden (m^3) aan te voeren grond.
10. Bij een eventuele *grondwateronttrekking* om een open ontgraving in den droge te kunnen uitvoeren, wordt dit vermeld met een beschrijving van de wijze waarop dit zal plaatsvinden, de debieten en de duur van de onttrekking, de eventuele vrachten aan verontreinigingen en de behandelingswijze van dit water;
11. De saneerder dient te beschikken over de voor de uitvoering van de werkzaamheden benodigde *vergunningen*, ontheffingen en toestemmingen en/of verrichte meldingen zoals genoemd in het meldingsformulier;
12. Gegevens over op de locatie voor de saneringsuitvoering van belang zijnde *infrastructuurle voorzieningen*, zoals gebouwen, wegen, verhardingen en (nog) aanwezige kabels, leidingen, puin, enz.;
13. De totale *kosten* (inclusief BTW) van de saneringswerkzaamheden.

Saneringsuitvoering

14. De verontreinigingen op de saneringslocatie zijn goed bereikbaar met de in te zetten technieken, dit wil zeggen dat er geen voor de sanering belemmerende constructies op/in de bodem aanwezig zijn, dan wel dat deze vooraf worden verwijderd;
15. De sanering wordt uitgevoerd door een organisatie/ instelling die daartoe op grond van het Besluit bodemkwaliteit is erkend. In hoofdstuk 2 “Kwaliteit van de uitvoering” van de Regeling van het Besluit bodemkwaliteit staan de werkzaamheden aangegeven waarvoor de bedoelde erkenning is vereist. De hier bedoelde saneringsuitvoering valt onder categorie k, Uitvoering van bodemsaneringen, waarvoor de Beoordelingsrichtlijn uitvoering (water)bodemsaneringen (BRL SIKB 7000, meest recente formeel vastgestelde versie) en bijbehorende SIKB-protocollen 7001 en 7002 van toepassing zijn;
16. Bij het tijdelijk opslaan van grond in een depot is geen contact door derden met de sterk verontreinigde grond mogelijk. Het depot wordt daartoe op deugdelijke wijze met een folie afgedekt. Dit geldt ook voor de grond die tijdelijk in containers wordt opgeslagen. Indien het depot en/of de containers niet zijn gelegen binnen de saneringslocatie worden deze tevens voorzien van een afsluitbaar hek. Voor het opslaan in een tijdelijk depot zijn de hiervoor geldende wettelijke regels onverkort van toepassing. Per categorie kunnen aanvullende eisen gelden, onder andere ten aanzien van bodembeschermende voorzieningen en de afvoer van grond. In zijn algemeenheid geldt, dat tijdelijke depots uiterlijk moeten zijn opgeruimd op het moment van het beëindigen van de grondsanering. Dit betekent dat de grond niet langer in opslag mag blijven dan zes maanden na aanvang van de sanering. Voor grond van mobiele verontreinigingssituaties is slechts zeer kortstondige opslag toegestaan.

Milieukundige begeleiding

17. De milieukundige begeleiding wordt uitgevoerd door een persoon of instelling die op grond van het onder punt 15 genoemde Besluit bodemkwaliteit beschikt over een erkenning voor het uitvoeren van de betrokken werkzaamheden. In de bij het genoemde Besluit horende Regeling staan werkzaamheden aangegeven waarvoor de bedoelde erkenning is vereist. De hier bedoelde milieukundige begeleiding valt onder categorie h van de Regeling bodemkwaliteit, waarvoor de Beoordelingsrichtlijn milieukundige begeleiding en evaluatie van bodemsanering (BRL SIKB 6000, meest recente formeel vastgestelde versie) en bijbehorende VKB-protocollen 6001 en 6002 van toepassing zijn. Ook horen hiertoe de werkzaamheden vallend onder categorie i, Monsterneming bij partijkeuringen en de in Bijlage C van de Regeling bodemkwaliteit benoemde onderdelen van de Normdocumenten AP 04-M en BRL SIKB 1000.

4.2. Toelichting algemene eisen

Ten aanzien van de in paragraaf 4.1 genoemde eisen geldt de volgende toelichting:

ad. 1 Melding binnen het Besluit

Het Besluit stelt geen regels voor situaties waarbij niet sprake is van een geval van ernstige verontreiniging. Voor deze situaties is het niet verplicht een melding in het kader van het Besluit te doen. Voor verontreinigde waterbodems zijn in de huidige Regeling nog geen saneringsaanpakken uitgewerkt. Dit kan bij een toekomstige uitbreiding van de Regeling alsnog gebeuren.

ad. 2 Verontreiniging van vóór 1 januari 1987

Het Besluit geldt in zijn huidige vorm uitsluitend voor zo genoemde gevallen van historische verontreiniging. Gevallen van verontreiniging vanaf 1 januari 1987 dienen binnen het reguliere Wbb-spoor te worden afgehandeld.

ad. 3 Verontreiniging binnen perceelsgrens van melder

Het gebied waar de melding op betrekking heeft (*de saneringslocatie*) moet zich in beginsel bevinden binnen de grenzen van het perceel van de eigenaar of erfpachter. Echter de verontreinigingssituatie mag zich ook uitstrekken tot op percelen van andere eigenaren of erfpachters, mits deze eigenaren of erfpachters er in hebben toegestemd dat de

saneringswerkzaamheden ook op hun percelen worden uitgevoerd. Het verlenen van toestemming gebeurt door mede ondertekening van het meldingsformulier voor de sanering.

Bij immobiele verontreinigingssituaties kan de saneerder de omvang van de saneringslocatie volledig zelf bepalen. Een overschrijding van de perceelsgrens zal daarbij dan ook niet aan de orde hoeven te zijn. Eigenaren/erfpachters van aangrenzende terreinen, die onderdeel vormen van het geval van ernstige verontreiniging, kunnen er echter wel voor kiezen om in de voorgenomen sanering te participeren. Het geclusterd meerdere percelen gelijktijdig (laten) saneren kan binnen één melding door mede ondertekening van het meldingsformulier.

Bij mobiele verontreinigingssituaties mag de op zich zelfstaande verontreinigingssituatie zich ook uitstrekken over percelen van andere eigenaren of erfpachters dan die van de saneerder, voor zover toestemming voor sanering van alle eigenaren of erfpachters is verkregen. Behoudens uitzonderingen dient de sanering de hele op zichzelf staande verontreinigingssituatie te betreffen. Uitzonderingen zijn die, waarbij de verontreinigingen in de vaste bodem aanwezig zijn op plaatsen die niet bereikbaar zijn met de in te zetten technieken, zoals onder gebouwen, wegconstructies, hoofd(transport)leidingen en overige belangrijke (ondergrondse) infrastructuur. Dergelijke plaatsen moeten dan bij de melding en op de bij de melding te verstrekken tekeningen expliciet buiten de saneringslocatie worden gehouden. De sanering betreft dan voor de vaste bodem een gedeelte van de op zich zelfstaande mobiele verontreinigingssituatie.

ad. 4. *Geen significante verspreiding naar het freatische grondwater*

Vooraf moet voor immobiele verontreinigingssituaties duidelijk zijn dat verontreinigende stoffen in de bodem zich niet (significant) hebben verspreid naar het (freatische) grondwater. Voor immobiele verontreinigingssituaties worden dus eisen gesteld aan de stoffen/stofgroepen (zie paragraaf 3.1) als ook aan de mate van voorkomen van deze stoffen in het grondwater. Met de keuze voor de tussenwaarde voor uitsluitend die stoffen die ook in de verontreinigde grond in de contactzone aanwezig zijn, wordt er een directe, stofafhankelijke, relatie gelegd tussen de bronlocatie van de verontreiniging, de verspreiding en de stoffen in het grondwater. Hiermee wordt niet uitgesloten dat er stoffen boven de tussenwaarde in het grondwater aanwezig kunnen zijn. De bronlocatie van deze verontreiniging is dan evenwel niet gelegen op de locatie waar de melding voor wordt gedaan. Een voorbeeld hiervan is een olieverontreiniging op een nabij gelegen terrein die tot overschrijding van de tussenwaarde van specifieke stoffen op de locatie, waarvoor de melding plaatsvindt, aanleiding geeft.

Het is niet noodzakelijk om in elke situatie een grondwateronderzoek uit te voeren. Bij een diepe ligging van de gemiddeld hoogste grondwaterstand, waarbij de ontgraving duidelijk boven dit niveau blijft, zal het uit te voeren grondonderzoek voldoende uitsluitsel kunnen geven of er sprake is van een immobiele verontreinigingssituatie. In de NEN 5740 worden hiervoor richtlijnen gegeven.

Het is voor de saneerder van groot belang dat een weloverwogen en gemotiveerde keuze wordt gemaakt of sprake is van een immobiele of een mobiele verontreinigingssituatie in verband met de consequenties voor de saneringsaanpak.

ad. 5 *Vooronderzoek*

Het vooronderzoek heeft als doel informatie te verzamelen die wordt gebruikt voor het verkrijgen van een adequate invulling van het veld- en laboratoriumonderzoek en draagt bij aan de verklaring van de resultaten van het uit te voeren bodemonderzoek.

Het vooronderzoek levert gegevens op over het vroegere, huidige en toekomstige gebruik, de bodemopbouw en geohydrologische situatie. Deze gegevens worden of zijn verzameld door uitvoering van een onderzoek conform NEN 5725 ('Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van vooronderzoek bij verkennend en nader onderzoek, januari 2009') of conform een daaraan gelijkwaardig onderzoek. Bodemkwaliteitskaarten kunnen in bepaalde situaties ook de informatie leveren die voor een vooronderzoek van belang en/of noodzakelijk zijn. In verband met een eventuele aanwezigheid van asbest in de bodem (zie volgende punt), dient het vooronderzoek ook betrekking te hebben op het al dan niet asbestverdacht zijn van de saneringslocatie.

ad. 6 *Verkennend onderzoek*

Het verkennend bodemonderzoek heeft als doel om vast te stellen of op een locatie bodemverontreiniging aanwezig is, dan wel de milieuhygiënische kwaliteit van de bodem of van een daaruit te verwijderen hoeveelheid grond vast te stellen.

Het verkennend onderzoek levert de gegevens over grond- en grondwaterkwaliteit hetgeen van belang is voor:

- de bepaling of sprake is van een immobiele verontreinigingssituatie;
- de te treffen maatregelen en voorzieningen bij de sanering;
- de bepaling van een eventuele afvoerbestemming van de verontreinigde grond.

De benodigde informatie dient te worden verkregen door het uitvoeren op de saneringslocatie van minimaal een verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740 ('Bodem – Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van verkennend bodemonderzoek - Onderzoek naar de milieuhygiënische kwaliteit van bodem en grond, januari 2009', deel locatiespecifiek) en in geval asbestverdacht eveneens van een bodemonderzoek conform NEN 5707:2003 ('Inspectie, monsterneming en analyse van asbest in bodem'). Ook kan een daaraan gelijkwaardig onderzoek daarvoor in de plaats treden, bijvoorbeeld in geval van asbest in lagen met puin en/of puingranulaat NEN5897.

Het is niet altijd noodzakelijk om voorafgaande aan de melding een nieuw bodemonderzoek uit te voeren. De aan te leveren gegevens kunnen ook zijn gebaseerd op reeds in een ander kader uitgevoerd onderzoek, indien dit onderzoek en zijn gegevens representatief zijn voor de heersende situatie en voldoende actueel.

ad. 7 *Nader onderzoek*

Een nader bodemonderzoek is van belang voor situaties (mobiel en immobiel) waarbij wordt gesaneerd tot op het niveau van een terugsaneerwaarde. De resultaten van dit onderzoek dienen dan ter afperking van de verontreinigingssituatie om daarmee, met name voor *mobile* verontreinigingssituaties, te kunnen bepalen over welke percelen de te saneren op zichzelf staande verontreinigingssituatie zich uitstrekt. Daarnaast is een afperking van belang voor de bepaling van de omvang van de sanering en het ontwerp van de saneringsmaatregelen.

ad. 8 *Kaartmateriaal*

Ten aanzien van het verontreinigde gebied moet, indien voor de categorie van uniforme sanering van belang, de verwachte of vermoedelijke omvang van het totale verontreinigde gebied worden aangegeven in een situatietekening. Tevens moet binnen het verontreinigde gebied de saneringslocatie, voorzien van het kadastrale nummer, door middel van X- en Y coördinaten en herkenbaar ten opzichte van omgeving worden weergegeven. Overige van belang zijnde en aan te leveren informatie staat duidelijk aangegeven op het standaard-meldingsformulier.

ad. 9.1. *Grondverzet*

Indien voor de verwerking van de grond van belang, moet een onderscheid naar bodemsoort en type en mate van verontreiniging worden aangebracht.

ad. 9.2. *Af te voeren verontreinigde grond*

De van de locatie af te voeren verontreinigde grond moet worden ingedeeld naar kwaliteit en verwerkingsmethoden. Indien sprake is van herschikken van vrijkomende grond binnen de saneringslocatie moeten de hoeveelheden worden vermeld, ingedeeld naar kwaliteit en herkomst. Het voor de bepaling van de kwaliteit van deze grond gebruikte onderzoeksprotocol wordt met de onderzoeksresultaten vermeld op het standaardmeldingsformulier. Wanneer in het kader van de saneringswerkzaamheden geen grond wordt aan- of afgevoerd, wordt dit feit expliciet vermeld. De afvoer van (verontreinigde) grond gebeurt conform de hiervoor geldende wet- en regelgeving.

Voor vrijgekomen asbesthoudende grond en/of bodemmateriaal geldt, dat dit uiterlijk binnen vier weken van de saneringslocatie moet zijn afgevoerd naar een erkende verwerker. Het is niet toegestaan de grond op de saneringslocatie een bewerking te laten ondergaan, zoals bijvoorbeeld zeven van asbesthoudende of puinhoudende grond.

ad. 9.3. *Aan te voeren grond*

De kwaliteit van de aan te voeren grond voor aanvulling van ontgravingen en voor de aanleg van leeflagen voldoet aan het gestelde hierover in het Besluit en wordt bij levering voorzien van

hiervoor geldende bewijsmiddelen, zoals deze zijn toegestaan in het kader van het Besluit bodemkwaliteit. Vooralsnog betreft dit het landelijke beleid.

Ad. 10. *Grondwaterlozing*

Het te lozen grondwater moet voldoen aan de geldende lozingsvoorwaarden. Hiervoor is in het algemeen contact met de vergunningverlenende instantie(s) nodig, omdat hiervoor geen generieke voorwaarden gelden.

ad. 12: *Beschermingsgebieden*

Het Besluit stelt geen specifieke eisen ten aanzien van de saneringen die plaats vinden op een locatie die ligt binnen een bijzonder gebied waarvoor (nationale of internationale) regels gelden. Te denken valt aan natuurgebieden, waterwingebieden en beschermingsgebieden, gebieden waar sprake is van aardkundige, ecologische, cultuurhistorische en/of archeologische waarden etc. Een uniforme sanering wordt op dergelijke locaties door het Besluit niet op voorhand uitgesloten. In het vooronderzoek en/of het verkennend onderzoek komt naar voren of de locatie is gelegen in een natuurgebied of een beschermingsgebied.

In dat geval gelden vanzelfsprekend de beperkingen of aanvullende eisen zoals die voor deze gebieden door het bevoegde gezag zijn vastgesteld. Bij deze beperkingen en eisen wordt bedoeld op regelgeving die afkomstig is uit andere beleidsvelden dan die van de Wbb. In het meldingsformulier wordt wel gevraagd naar de mogelijke situering van de locatie in een natuur- en beschermingsgebied. Daarnaast wordt in het meldingsformulier gevraagd of als gevolg van de situering van de locatie de Monumentenwet van toepassing is. In de Nota van Toelichting zal expliciet aandacht worden besteed aan dit onderwerp.

ad. 14: *Verplichtingen bij het uitvoeren van ontgravingen*

Indien de verontreinigingssituatie goed bereikbaar is, maar aanwezig nabij een perceelsgrens dan kan het voor de uitvoering van de sanering van belang zijn om hier vroegtijdig overleg over te hebben met de eigenaar/erfpachter van het aangrenzende perceel. Dit is echter een eigen verantwoordelijkheid van de saneerder, evenals het informeren van overige gerechtigden. Bij een verontreinigingssituatie op of nabij een perceelsgrens is het mogelijk dat de saneerder van het bronperceel ook de eigenaar of erfpachter van dit perceel verzoekt het meldingsformulier te ondertekenen, zodat de sanering niet strikt beperkt hoeft te blijven tot het bronperceel van de saneerder.

Doordat de melding wordt gepubliceerd, zijn er voldoende mogelijkheden voor derden om bevindingen tegen een voorgenomen uniforme sanering kenbaar te maken.

Daarnaast geldt, dat (los van de bodemsanering) diegene die ontgravingwerkzaamheden verricht en grond afvoert, verplichtingen heeft om maatregelen en voorzieningen te treffen ter voorkoming van het ontstaan van schade ten gevolge van deze werkzaamheden.

ad. 15 en 17: *Kwaliteit bij uitvoering en milieukundige begeleiding*

Voor het borgen van de kwaliteit van de uitvoering van saneringen, die binnen het Besluit worden uitgevoerd, wordt voor de categorieën Immobiel, Mobiel en De Kempen zonder uitzondering uitgegaan van het gestelde hierover in het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit en de daarbij behorende normdocumenten (BRL's en protocollen). Voor de categorie Tijdelijk uitplaatsen geldt een uitzondering. Omdat de sanering niet om milieuhygiënische redenen wordt uitgevoerd, en er dus ook geen sprake is van een saneringsdoelstelling, zal de borging van de kwaliteit van de uitvoering zich richten op de werkzaamheden rondom grondstromen. Onder bepaalde voorwaarden kan worden afgezien van milieukundige begeleiding (zie ook paragraaf 7.2 van de Handreiking).

ad. 16: *Tijdelijke opslag en contact door derden met verontreinigde grond.*

In geval van opslag dienen partijen verontreinigde grond naar aard van de verontreinigingen en verontreinigingsgraad in te onderscheiden deelpartijen te worden opgeslagen en indien doelmatig voor de verwerking gescheiden naar grondsoort. Tussen deze deelpartijen wordt enige afstand aangehouden of een fysieke scheidingswand aangebracht. Het is niet toegestaan partijen verontreinigde grond van verschillende kwaliteit en samenstelling te mengen, terwijl het ook niet is toegestaan een depot voor de opslag van bij de sanering vrijkomend materiaal langer dan 6 maanden in werking te hebben.

Het verdient aanbeveling om een eventuele tijdelijke opslag in te richten binnen de grenzen van de saneringslocatie. Indien dit niet mogelijk of wenselijk is, zal de tijdelijke opslag door middel van een hekwerk moeten worden afgeschermd van de omgeving.

De tijdelijk opgeslagen grond dient windvast te worden afgedekt met een niet-luchtdoorlatend folie. De folie dient op een zodanige wijze te worden aangebracht dat geen verwaaiing en/of verstuiwing van het opgeslagen materiaal kan plaatsvinden. Met het afdekken wordt tevens voorkomen dat contact door derden met verontreinigde grond plaatsvindt. Ook dient het binnendringen van neerslagoverschot hiermee te worden voorkomen.

5. CATEGORIE IMMOBIEL

5.1. Inleiding

Bij immobiele verontreinigingssituaties gaat het vaak om oude verhardings- en/of ophooglagen in, of in de directe omgeving van stedelijke gebieden, die vanuit de aanleg en/of het gebruik verontreinigd zijn geraakt, als ook om verontreinigingen veroorzaakt door andere bronnen, c.q. gebruik. Bij de aanpak gaat het in de betreffende situaties om het binnen een begrensd gebied geheel of gedeeltelijk verwijderen van verontreinigde grond in de contactzone en/of het aanbrengen van een 'isolatielaag'. Dit in het algemeen als uitvloeisel van herinrichtings- en/of bouwplannen.

De aanpak van een immobiele verontreinigingssituatie maakt (vaak) onderdeel uit van het geschikt maken van de bodem voor (verschillende) gebruiksfunctie(s). Karakteristiek voor oppervlakkige verontreinigingen zijn de PAK- en zware metalen verontreinigingen in de bovengrond, zoals die voorkomen in de deklagen in het stedelijke gebied, in slootdempingen, toemaakdekken en terreinophogingen. Ook overige anorganische verontreinigingen, organochloor-bestrijdingsmiddelen en minerale olie zouden tot de categorie Immobiel kunnen behoren, indien deze verontreinigingen niet hebben geleid tot een overschrijding van de tussenwaarde in het (freatisch) grondwater (zie Bijlage 4).

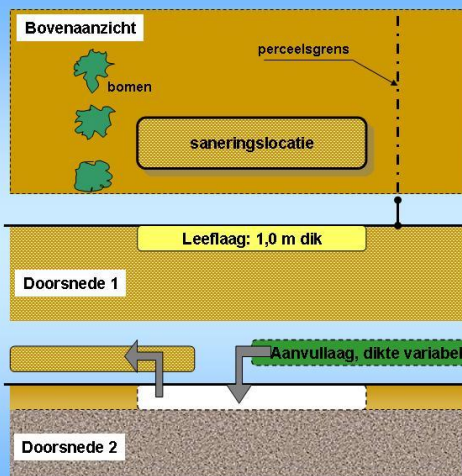
Een asbestverontreiniging wordt ook als een immobiele verontreinigingssituatie aangemerkt. Hierbij wordt geen onderscheid gemaakt in hechtgebonden en niet hechtgebonden asbest. Dit onderscheid komt namelijk ook niet bij de toetsing aan de interventiewaarde naar voren. Daarnaast geldt dat bij hechtgebonden asbest ook altijd wel vrijasbest of niet hechtgebonden asbest aanwezig is. Ten aanzien van het werken met asbest en met asbest verontreinigde grond hoeven geen bijzondere bepalingen te worden opgenomen, omdat dit in de van toepassing zijnde Arbo-regelgeving is geregeld.

De verontreinigingen PAK (zwaardere verbindingen) en zware metalen zijn onder normale omstandigheden in de bodem niet mobiel, waardoor er geen verspreiding naar het grondwater plaatsvindt en er voor het grondwater geen noodzaak bestaat om tot sanering over te gaan. Voor overige anorganische verontreinigingen, de lichtere PAK-verbindingen en minerale olie kan voor de vraagstelling of het op een locatie gaat om een immobiele verontreinigingssituatie meer aandacht noodzakelijk zijn.

In de praktijk bevinden de verontreinigingen zich veelal in de contactzone op een variërende, maar vaak beperkte diepte. In situaties waarbij de verontreiniging zich niet dieper uitstrekt dan van enkele decimeters tot 1,0 m beneden het maaiveld, kan het geheel verwijderen van de verontreinigde grond om meerdere redenen een doelmatige optie zijn. Wanneer de verontreinigingen op grote diepte voorkomen, omdat bijvoorbeeld een oude havenarm is gedempt of een gebied is opgehoogd, is het vaak niet kosten- en/of milieuhygiënisch effectief om de verontreiniging geheel te verwijderen. Een functiegerichte aanpak ligt dan meer voor de hand. Indien deze aanpak bestaat uit de aanleg van een isolatielaag, bijvoorbeeld in de vorm van een leeflaag conform de standaardaanpak, zijn de milieuhygiënische risico's daarmee in voldoende mate gereduceerd. In deze situaties gaat het uitsluitend om het in afdoende mate tegengaan van blootstellingsrisico's.

Een ander onderscheid dat kan worden gemaakt, is of de saneringslocatie onderdeel vormt van een veel groter verontreinigd gebied (dus een gedeelte van het geval van ernstige verontreiniging betreft), of het geval zelf betreft. Het is aan de saneerder om aan te geven welk deel van het verontreinigd gebied zal worden gesaneerd en voor welke aanpak wordt gekozen. Indien het verontreinigde gebied een relatief klein oppervlakte beslaat en de verontreinigingen tot beperkte diepte voorkomen, kan de saneerder er om meerdere redenen voor kiezen het hele geval te saneren. Bedrijfseconomische overwegingen zullen hierbij een belangrijke rol spelen. Het onderscheid van grote en kleine en diepe en ondiepe verontreinigingen wordt in de volgende figuren geïllustreerd, inclusief de mogelijke consequenties daarvan voor de saneringsaanpak.

Voorbeeld saneringslocatie in relatie tot omgeving (1)

• saneringslocatie onderdeel van geval van ernstige verontreiniging (saneerder stelt vast immobiele situatie en bepaalt zelf de omvang van de saneringslocatie!)

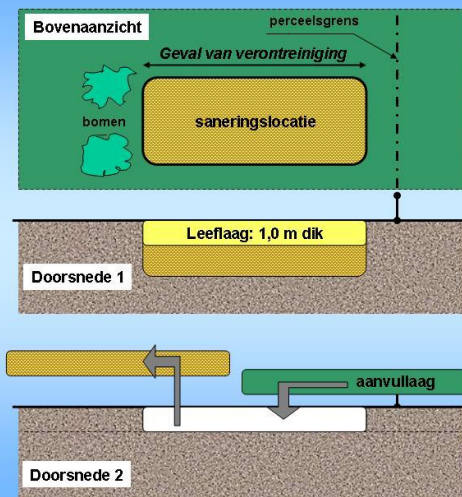
Situatie 1:
 • saneringslocatie tot grote diepte sterk verontreinigd;
 • aanpak: verwijderen verontreinigde grond t.b.v. aanbrengen isolatielaag (bv. standaard leeflaag)

Situatie 2:
 • saneringslocatie tot beperkte diepte sterk verontreinigd;
 • aanpak: verwijderen sterk verontreinigde grond tot niveau van terugsaneerwaarde) en eventueel aanvullen met kwalitatief geschikte grond

1

Situatie waarbij de saneringslocatie onderdeel vormt van een veel groter geval van verontreiniging en waarbij in het eerste geval sprake is van een verontreiniging die zich tot grote diepte uitstrekt (doorsnede 1) en in het tweede geval van een dunne sterk verontreinigde laag. In het eerste geval bestaat de saneringsaanpak uit het aanbrengen van een leeflaag op basis van een Verkennend bodemonderzoek. In het tweede geval (doorsnede 2) wordt de saneringslocatie (als onderdeel van het geval) volledig gesaneerd. Een Verkennend onderzoek volstaat in deze situatie niet meer. Indien de saneringslocatie volledig is gesaneerd, wordt een eventuele grondaanvulling vanzelfsprekend niet aangemerkt als leeflaag.

Voorbeeld saneringslocatie in relatie tot omgeving (2)

• saneringslocatie is tevens het geval van ernstige verontreiniging (saneerder stelt vast immobiele situatie en kan zelf omvang saneringslocatie bepalen)

Situatie 1:
 • saneringslocatie tot grote diepte sterk verontreinigd;
 • aanpak: verwijderen verontreinigde grond t.b.v. aanbrengen isolatielaag (bv. standaard leeflaag)

Situatie 2:
 • saneringslocatie tot beperkte diepte sterk verontreinigd;
 • aanpak: verwijderen verontreinigde grond (tot niveau van terugsaneerwaarde) en weer aanvullen met kwalitatief geschikte grond

Situatie waarbij de saneringslocatie het gehele verontreinigde gebied betreft. Het verontreinigde gebied wordt daarbij gedefinieerd als het oppervlak waarbinnen verontreinigingen aanwezig zijn gelijk of hoger dan de geldende terugsaneerwaarde. Dit kan afwijken van hetgeen in de praktijk tot het geval van verontreiniging wordt gerekend. Ook hier kan weer onderscheid worden gemaakt in de aanwezigheid van een dunne sterk verontreinigde laag aan het maaiveld en een verontreiniging tot grote(re) diepte.

5.2. Specifieke eisen

Aan de uniforme sanering 'aanpak van immobiele verontreinigingssituaties' worden voor de verschillende aspecten de volgende specifieke eisen gesteld:

Reikwijdte

1. Geen anderen dan dat het moet gaan om een immobiele verontreinigings situatie. Indien de saneringslocatie zich uitstrekt tot buiten de terreingrenzen van de melder, dan moet de eigenaar of erfpachter van het aangrenzende terrein zich akkoord verklaren met de sanering ook op zijn terrein;

Saneringsaanpak

2. De saneerder heeft de mogelijkheid te kiezen voor een van de volgende aanpakken:

- het ontgraven van de verontreinigde grond tot minimaal het niveau van de terugsaneerwaarde en het vervolgens naar een erkende verwerker afvoeren van de verontreinigde grond. Afhankelijk van de situatie wordt de terugsaneerwaarde gedefinieerd op het niveau van de generieke achtergrondwaarden (AW2000), de Generieke Maximale Waarden of de Lokale Maximale Waarden zoals omschreven in paragraaf 3.1 onder punt 4;
- het integraal aanbrengen van een isolatielaag in de vorm van een leeflaag of een andere duurzame en aaneengesloten afdeklaag conform paragraaf 3.4, al dan niet na het vooraf gedeeltelijk verwijderen van de verontreinigde grond;
- een combinatie van de aanpakken genoemd onder a. en b. Naast het afvoeren van verontreinigde grond naar een erkende verwerker behoort het beschikbaar maken van de verontreinigde grond op dat deel van de saneringslocatie waar een isolatielaag wordt aangebracht bij deze saneringsaanpak ook tot de mogelijkheden;
- het in binnenstedelijk gebied ontgraven van de verontreinigde grond tot minimaal het niveau van de helft van de naar grondsoort gecorrigeerde interventiewaarden en het weer aanvullen van de ontgraving met een laag grond van minimaal 0,50 m dikte. De laag aanvulgrond dient een kwaliteit te hebben, die minimaal voldoet aan de Generieke Maximale Waarden voor de kwaliteitsklasse die behoort bij de bodemfunctie van het gebied waarbinnen de saneringslocatie is gelegen.

Onderzoek

3. Indien de saneerder kiest voor het volledig verwijderen van de verontreinigingen op de saneringslocatie of voor het saneren van de hele verontreinigings situatie, dan dient naast het verkennend onderzoek ook onderzoek te worden uitgevoerd gericht op het vaststellen van de omvang van de verontreiniging conform de NTA 5755, 'Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van nader onderzoek - Onderzoek naar de aard en omvang van bodemverontreiniging'. Bij de omvangbepaling richt de saneerder zich op het vaststellen van de contour van de terugsaneerwaarde, zijnde de achtergrondwaarden of ten hoogste de bij de geldende bodemfunctieklasse behorende Generieke of Lokale Maximale Waarden. Dit laatste voor situaties waarbij gebiedsspecifiek beleid is vastgesteld.

Tijdelijk opslaan van verontreinigde grond

4. Het tijdelijk opslaan in de directe omgeving van de saneringslocatie, conform het gestelde hierover in hoofdstuk 4, is alleen toegestaan binnen het geval van ernstige verontreiniging, waarvan de saneringslocatie deel uitmaakt en zoals dit op de bijgevoegde tekeningen staat aangegeven.

Grondwateronttrekking

5. Aan eventuele grondwateronttrekkingen worden binnen het Besluit geen specifieke eisen gesteld.

Nazorg

6. Indien als saneringsmaatregel wordt uitgegaan van het aanbrengen van een leeflaag of een andere duurzame afdeklaag, dan gelden nazorgverplichtingen. Deze verplichtingen

bestaan uit het onderhouden, alsmede waar nodig het herstellen, verbeteren of vervangen van deze voorzieningen.

5.3. Toelichting specifieke eisen categorie immobiel

Ten aanzien van de in paragraaf 5.2 genoemde eisen geldt het volgende ter toelichting:

ad. 1a: *Immobilie verontreinigingssituatie*

Het is voor de keuze van de saneringsaanpak van groot belang dat de saneerder zorgvuldig bepaalt of sprake is van een immobiele verontreinigingssituatie. Inzicht in de grondwaterkwaliteit is daarbij veelal gewenst, c.q. noodzakelijk.

ad. 1b: *Ligging saneringslocatie binnen perceelsgrens melder*

Indien de saneerder inzet op het volledig verwijderen van alle verontreinigingen dan dient de omvang van de verontreinigingssituatie te worden bepaald om vast te stellen tot hoe ver de sanering zich uitstrekt in verband met het noodzakelijke instemming met de sanering van eigenaren of erfpachters van aangrenzende percelen, indien de sanering zich tot die percelen uitstrekt. Ook al is in dergelijke gevallen de verontreinigingssituatie voldoende afgeperkt, dan kan het verstandig zijn om bij de melding voor de saneringslocatie een groter gebied aan te houden dan de vastgestelde contour van de terugsaneerwaarde. Dit om tijdens de uitvoering geen problemen te krijgen met mogelijk aanwezige obstakels (gebouwen, bomen, e.d.).

Voorbeeld geval versus saneringslocatie i.r.t. melding

situatie 1:

- gemeld wordt het geval, bepaald door verontreinigingscontour;
- getoetst wordt op ligging t.o.v. omgeving o.b.v. een afperkend nader bodemonderzoek (NTA);
- risico: geval blijft groter en lijkt bijv. onder gebouw door te lopen;
- gehandhaafd wordt op het saneren van het hele geval tot niveau van terugsaneerwaarde

Situatie 2:

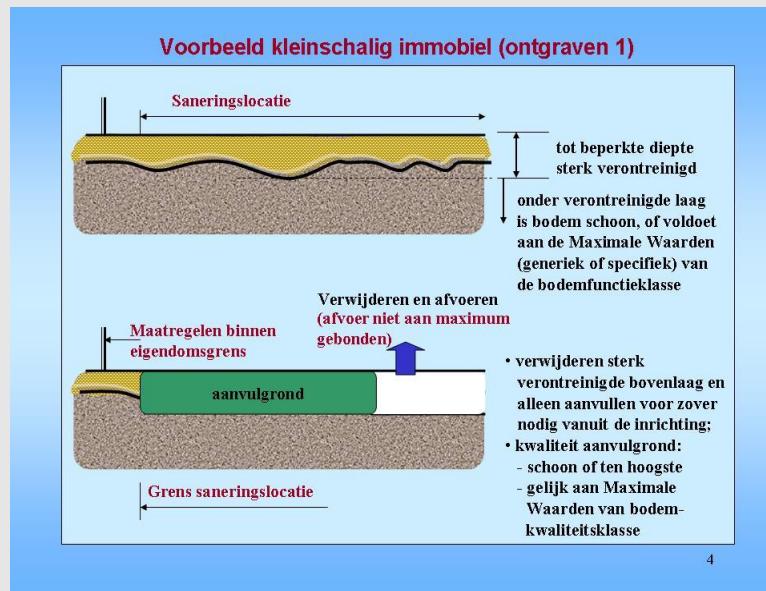
- gemeld wordt de saneringslocatie, waarbij zal worden gesaneerd tot de terugsaneerwaarde;
- getoetst wordt vooraf op ligging saneringslocatie binnen perceelsgrens (i.v.m. melding);
- risico: niet het hele geval wordt gesaneerd
- gehandhaafd wordt op realiseren terugsaneerwaarde binnen saneringslocatie

3

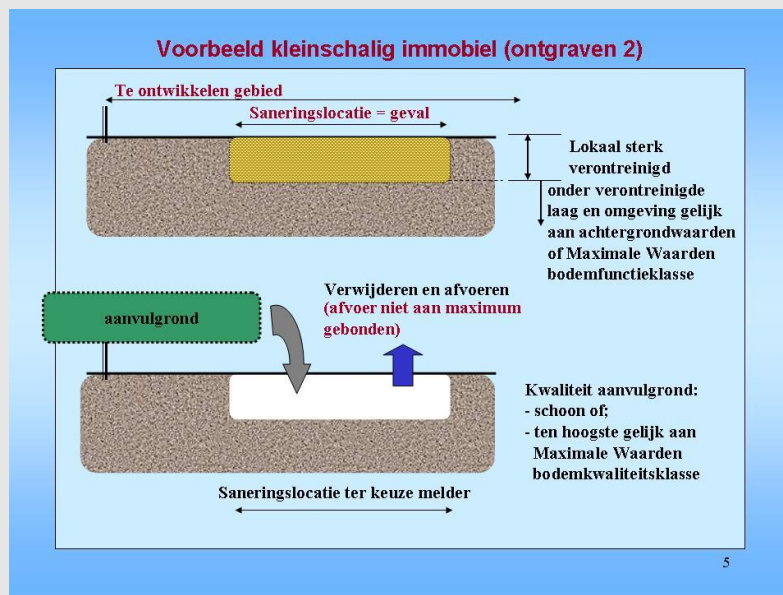
Indien de saneerder bij een verontreiniging van beperkte omvang de verontreiniging volledig wil saneren en de verontreinigingssituatie is door middel van een nader bodemonderzoek afgeperkt dan zou dit als zodanig bij de melding kunnen worden aangegeven o.a. aan de hand van een tekening met alleen de verontreinigingscontour volgens situatie 1. Indien bij de saneringsuitvoering blijkt dat de omvang van de verontreinigingen groter is dan de ingetekende verontreinigingscontour dan zal verwijdering moeten plaatsvinden tot de terugsaneerwaarde is bereikt. Indien de betreffende situatie is gelegen nabij een gebouw dan zouden problemen kunnen ontstaan met het halen van de saneringsdoelstelling als niet alle verontreinigingen kunnen worden verwijderd. Bij situatie 2 wordt dit ondervangen door bij de melding de saneringslocatie duidelijk te begrenzen en deze zodanig te kiezen dat de vermoedelijke verontreinigingssituatie daar geheel binnen valt. Nu geldt dat voor de opgegeven saneringslocatie moet gelden dat de verontreinigingen geheel moeten worden verwijderd tot de terugsaneerwaarde. Het risico blijft daarbij aanwezig dat (bij een afwijkende verontreinigingssituatie) aan de randen van de opgegeven saneringslocatie nog restverontreinigingen achterblijven. Indien dit niet de wens van de saneerder is dan zou deze verontreiniging door middel van een tweede melding alsnog kunnen worden opgepakt.

ad. 2 punt a: *Kwaliteit van de bodem in de contactzone.*

Bij niet-bebouwde en/of niet van een duurzame verhardingslaag te voorziene (delen van) locaties dient ten aanzien van de contactzone, afhankelijk van de situatie, voldaan te worden aan de kwaliteitseisen zoals vermeld in paragraaf 3.1, punt 4. Dit kan worden bereikt door een volledige sanering van de verontreinigingssituatie binnen de saneringslocatie of eventueel het gehele geval van verontreiniging, bijvoorbeeld indien dit geheel is gelegen binnen een te ontwikkelen of opnieuw in te richten gebied van de saneerder. Onderstaande twee situaties zijn hiervan voorbeelden.

In bovengeschetste situatie vormt de saneringslocatie onderdeel van een veel groter geval van verontreiniging en is sprake van een dunne zeer sterk verontreinigde top laag. De saneerder heeft besloten tot volledige sanering van de saneringslocatie. Dit betekent dat in de onderzoeksfase aandacht moet worden besteed aan de vaststelling van de onderkant van de verontreiniging binnen het saneringsgebied. Ook de milieukundige begeleiding dient te worden gericht op de vaststelling of aan de saneringsdoelstelling is voldaan. Als referentie voor de omvangbepaling geldt de terugsaneerwaarde die ten hoogste gelijk is aan de Maximale Waarden van de aanwezige bodemfunctieklasse van Tabel 1 van Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit. Indien na sanering de saneringslocatie moet worden opgehoogd, dan dient de aanvulgrond een kwaliteit te bezitten die ten minste overeenkomt met de Maximale Waarden van de betreffende kwaliteitsklasse van Tabel 1 van genoemde Bijlage B. Voor situaties waarbij gebiedsspecifiek beleid is vastgesteld, gelden de eveneens vastgestelde Lokale Maximale Waarden. De laag aanvulgrond wordt uiteraard niet aangemerkt als leeflaag waaraan nazorgverplichtingen zijn verbonden.

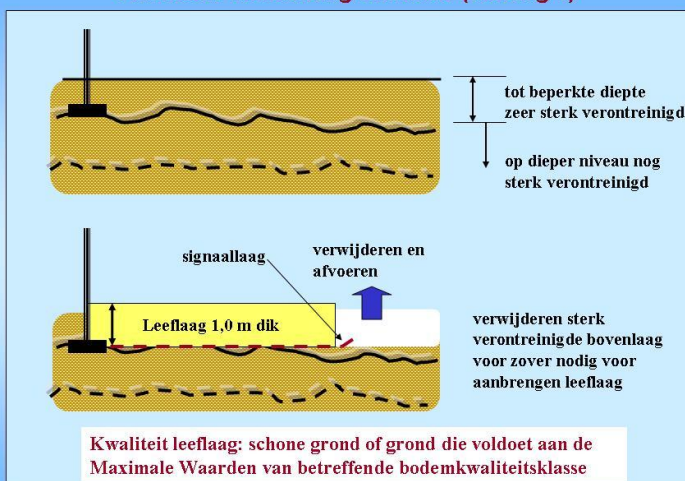
De gegeven situatie is vergelijkbaar met die van de vorige op één belangrijk punt na. De saneringslocatie omvat nu het hele verontreinigde gebied. Indien de saneerder besluit de hele verontreinigingssituatie te saneren en dit wordt als zodanig gemeld, dan zal in de onderzoeksfase in voldoende mate aandacht moeten worden besteed aan de vaststelling van de omvangcontour.

Ook zou de saneerder ervoor kunnen kiezen de saneringslocatie in oppervlakte en diepte van ontgraving te definiëren (bijvoorbeeld bij een zeer kleinschalige verontreinigingssituatie en een beperkt onderzoek). Voor beide situaties geldt dat bij de milieukundige verificatie voldoende aandacht moet zijn voor de controle van het eindresultaat. Indien alle verontreinigingen zijn verwijderd tot ten hoogste het niveau van de terugsaneerwaarde is het hele geval gesaneerd (zie voorgaande voorbeeld).

ad. 2 punt b *Het integraal aanbrengen van een isolatielaag*

Indien de verontreinigingen zich tot grote(re) diepte uitstrekken, kan de saneerder ervoor kiezen een leeflaag aan te brengen dan wel een andere aaneengesloten duurzame afdeklaag. In deze situaties zal in de regel niet meer verontreinigde grond worden afgegraven dan strikt noodzakelijk is voor het aanbrengen van de isolatielaag. Hierbij speelt tevens een rol of het bestaande maaiveld door het aanleggen van de leeflaag verhoogd kan of mag worden. Dit wordt echter bepaald door andere dan milieuhygiënische overwegingen. De volgende illustraties geven hiervan voorbeelden. Voor de dikte van de leeflaag geldt, dat in situaties waarbij in de huidige situatie geen beperkingen in het gebruik gelden voor het gebied waarbinnen de saneringslocatie is gelegen, binnen het Besluit uitgegaan moet worden van een standaarddikte van 1,0 m. Voor situaties echter waarbij vanuit de aanwezige omstandigheden al beperkingen in het gebruik aanwezig zijn (zie paragraaf 3.4), kan hiervan worden afgeweken en kan worden gekozen voor een geringere dikte. Voor deze situaties is de minimum dikte van de leeflaag gesteld op 0,50 m.

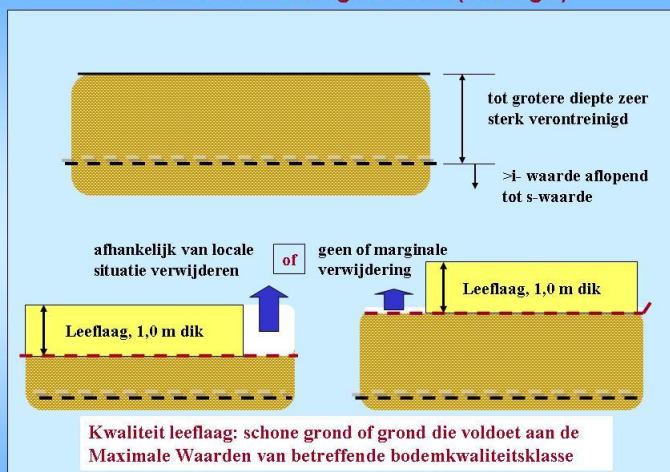
Voorbeeld kleinschalig immobiel (leeflaag 1)

6

In bovenstaand voorbeeld is sprake van een immobiele verontreinigingssituatie binnen een veel groter verontreinigd gebied waarbij geen gebruikbeperkingen gelden. De saneerder kiest voor het aanbrengen van een leeflaagconstructie, zodat het bodemonderzoek beperkt kan blijven tot een verkennend onderzoek. In het gegeven voorbeeld kan het bestaande maaiveld in beperkte mate worden verhoogd. De saneerder gaat uit van de maximaal mogelijke verhoging van het maaiveld en graaft niet meer verontreinigde grond af dan noodzakelijk voor het realiseren van een standaard leeflaag. Voor de kwaliteit van de leeflaag moet minimaal worden uitgegaan van grond die voldoet aan de Maximale Waarden van de betreffende bodemkwaliteitsklasse van Tabel 1 van Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit of de vastgestelde Lokale Maximale Waarden indien gebiedsspecifiek beleid van kracht is.

Voorbeeld kleinschalig immobiel (leeflaag 2)

7

Indien het bestaande maaiveld niet mag worden verhoogd ten opzichte van het aanwezige niveau, dan zal zoveel verontreinigde grond moeten worden ontgraven als nodig is voor het aanbrengen van de leeflaag. Indien geen beperkingen gelden voor de hoogte van het maaiveld, dan kan ervoor worden gekozen de leeflaag op het bestaande maaiveld aan te brengen. Tussen de leeflaag en de onderliggende verontreinigde bodem zal een signalering aanwezig moeten zijn.

Voorbeeld kleinschalig immobiel (afdeklaag)

In bovenstaand voorbeeld wil de saneerder op de saneringslocatie een parkeerplaats aanleggen. In dit geval heeft hij er voor gekozen geen grond af te voeren, maar om een laagje cunetzand aan te brengen op de sterk verontreinigde grond, waarop vervolgens een asfaltbetonvloer is aangebracht. De laag cunetzand heeft geen milieuhygiënische betekenis.

Voor spoorwegterreinen die zich bevinden op kadastrale percelen die in eigendom zijn van NS Vastgoed BV en Railinfratrust BV geldt, dat een aaneengesloten duurzame afdeklaag ook mag bestaan uit:

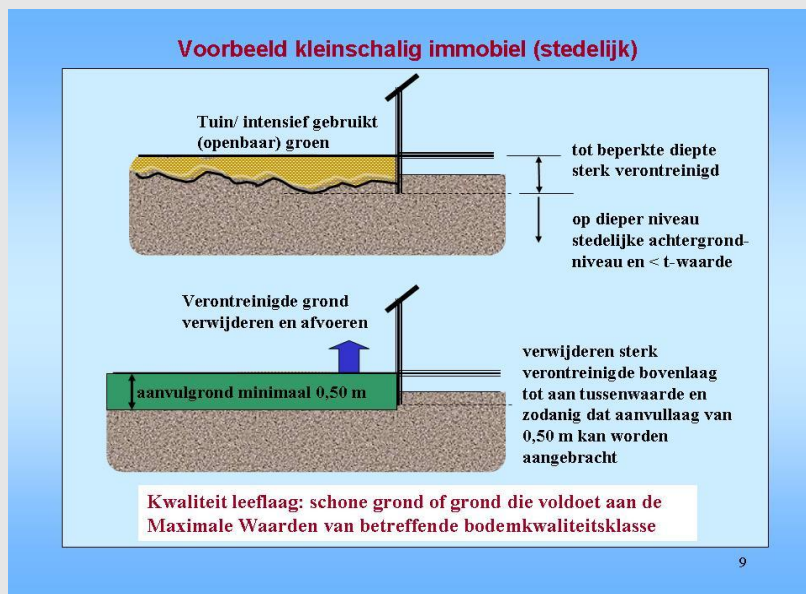
- 1e een laag ballastmateriaal met een minimum dikte van 25 centimeter met daaronder een aaneengesloten waterdoorlatend geotextiel;
- 2e een splitbed met een minimum dikte van 25 centimeter met daaronder een aaneengesloten waterdoorlatend geotextiel op een fundatielaag bestaande uit zand.

ad. 2 punt d *saneren verontreinigde grond in combinatie met aanvullaag*

Voor een binnenstedelijk gebied met bodemfunctieklasse 'wonen' waarbij sprake is van een dunne laag met sterk verontreinigde grond die zich in kwaliteit duidelijk laat onderscheiden van de relatief onbelaste onderliggende bodem, kan de sanering worden gerealiseerd door het verwijderen van de verontreinigde laag en deze te vervangen door een laag aanvulgrond. Bij het verwijderen van deze laag zullen in het algemeen Lokale Maximale Waarden voor het betreffende gebied als grenswaarde voor de ontgraving gelden. Als deze echter (nog) niet zijn bepaald en er is sprake van een intensieve bebouwing, mag worden uitgegaan van 0,5 maal de interventiewaarde van de aanwezige stoffen behorende bij deze verontreinigingssituatie. De aanvulgrond dient een minimum dikte te hebben van een halve meter en te voldoen aan de Generieke Maximale Waarden van de kwaliteitsklasse wonen van Tabel 1 van Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit. Deze situaties komen met name voor in oude stadswijken en dichtbebouwde binnenstedelijke gebieden, waarvoor (nog) geen lokale achtergrondwaarden zijn bepaald en/of bestuurlijk zijn vastgesteld, maar waarvan wel bekend is dat het gaat om dunne verontreinigde lagen op een relatief onbelaste ondergrond, waarbij diepere ontgravingen om funderingstechnische redenen niet mogelijk is.

Bij de milieukundige verificatie moet worden vastgesteld dat de bodem van de saneringslocatie, na het verwijderen van de sterk verontreinigde laag, het niveau van 0,5 maal de I-waarde niet overschrijdt.

In een binnenstedelijk gebied (bodemfunctieklasse 'wonen') is sprake van een dunne puinhoudende zeer sterk verontreinigde laag op een ondergrond die nog licht tot matig is verontreinigd. Voor het gebied zijn (nog) geen bodemkwaliteitskaarten met achtergrondwaarden beschikbaar, zodat ook geen Lokale Maximale Waarden zijn vastgesteld. Het bestaande maaiveld kan niet of nagenoeg niet worden opgehoogd ten opzichte van het huidige niveau. De saneerder verwijdert de zeer sterk verontreinigde puinlaag van 0,30 m en constateert dat nog gehalten boven de I-waarde aanwezig zijn in de ondergrond. Daarop wordt besloten verder te ontgraven tot 0,50 m. Op dit niveau zijn de gehalten aan stoffen in de bodem ten hoogste gelijk aan 0,5 maal de I-waarde. Vanaf dat niveau wordt een aanvullaag van grond aangebracht tot aan het oorspronkelijke maaiveldniveau. De aanvullaag voldoet aan de Maximale Waarden van de kwaliteitsklasse 'wonen' van Tabel 1 van Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit. De aanvullaag hoeft niet te worden aangemerkt als leeflaag, omdat hij is gelegen op een licht tot matig verontreinigde ondergrond. Er gelden derhalve ook geen nazorgverplichtingen.

ad.3: Onderzoek

Uitsluitend indien de saneerder er voor kiest om de verontreinigingssituatie volledig te saneren of om alle verontreinigingen binnen de saneringslocatie te verwijderen, zal aanvullend op het verkennend onderzoek de omvang van de verontreinigingssituatie moeten worden bepaald. Deze omvangbepaling kan zich beperken tot het vaststellen van de contour van de voor die situatie geldende terugsaneerwaarde (zie paragraaf 3.1, punt 4). Het is op basis van het Besluit niet noodzakelijk om door middel van onderzoek de contour van de generieke achtergrondwaarden (AW2000) te bepalen, indien de functieklasse waarden of Lokale Maximale Waarden gelden als terugsaneerwaarden.

In alle overige gevallen kan worden volstaan met het eerder genoemde verkennend bodemonderzoek conform NEN 5740.

ad. 5: Grondwateronttrekkingen.

Ondanks dat er binnen het Besluit geen eisen worden gesteld aan eventuele grondwateronttrekkingen zal de saneerder wel rekening moeten houden met eventueel benodigde vergunningen of meldingen hiervoor bij de planning van zijn werkzaamheden. Het niet-vergunningplichtig zijn in het kader van de Waterwet geldt doorgaans bij onttrekkingen van minder dan 5 m³ per uur. Wel kan dan nog sprake zijn van een meldingsplicht voor de onttrekkingen.

Milieukundige begeleiding

De werkzaamheden worden conform het gestelde in de paragrafen 4.2 en 4.3 milieukundig begeleid op basis van het gestelde in hoofdstuk 2 van het Besluit en de Regeling bodemkwaliteit. De invulling van de milieukundige begeleiding is voor de verschillende saneringsaanpakken situatiespecifiek. Zo zal er indien de saneringslocatie overeenkomt met

het saneringsgeval, waarbij de saneerder gekozen heeft voor een sanering van het hele geval, gecontroleerd moeten worden of na de sanering aan de saneringsdoelstelling is voldaan. Dit betekent concreet dat in het kader van de milieukundige verificatie putwanden en putbodems zullen worden gecontroleerd. Een controle van de putbodems zal ook plaatsvinden in situaties waarbij de saneringslocatie, als onderdeel van het geval, volledig wordt gesaneerd.

ad. 6: *Nazorg.*

Gezien de geldende nazorgverplichtingen gericht op een goed beheer van de isolatielaag is het aan de eigenaar van de saneringslocatie om te voorkomen dat door het gebruik van de bodem de isolatielaag beschadigd raakt. Het beschadigd raken van een isolatielaag kan met name plaatsvinden, indien sprake is van een bijzondere bovenbelasting op de betreffende laag en waarbij de saneringslocatie is gelegen in een zettingsgevoelig gebied. Te denken valt zowel aan een statische bovenbelasting als gevolg van compacte opslag van materiaal als aan een dynamische bovenbelasting tengevolge van frequent transport met zwaar materieel en/of bovenmatige trillingen.

In het op te stellen evaluatieverslag zal voor situaties waarbij sprake is van een isolatielaag een beschrijving moeten worden opgenomen van het toekomstige gebruik en de eventuele beperkingen in geval van een bijzonder gebruik van de bodem. Tevens zal moeten worden vermeld op welke wijze invulling wordt gegeven aan de nazorgverplichtingen ten aanzien van het beheer en het onderhoud van de isolatielaag.

Voor saneringslocaties gelegen in gebieden waarbij, vanuit de aanwezige omstandigheden (zie paragraaf 3.4), beperkingen in het gebruik aanwezig zijn, en waarbij wordt gekozen voor het aanbrengen van een leeflaag met een dikte van minder dan 1,0 m, moeten in het evaluatieverslag de reeds aanwezige beperkingen in, of richtlijnen voor het gebruik, worden vermeld. Dit is van belang voor de onderbouwing van de keuze voor de dikte van de leeflaag, waarvoor onder normale omstandigheden wel gebruiksbeperkingen zouden gelden.

Ook moet in het evaluatieverslag een beschrijving worden gegeven van de verontreinigingssituatie van de bodem onder deze laag voor zover noodzakelijk vanuit de Wet kenbaarheid publiekrechtelijke beperkingen (Wkpb).

Voor een aanvullaag gelden geen nazorgverplichtingen aangezien de kwaliteit van de aanvullaag overeenkomt met de kwaliteit van de bodem van het gebied waarin deze laag wordt aangebracht.

6. CATEGORIE MOBIEL

6.1. Inleiding

Tot de categorie Mobiel worden verontreinigingen gerekend die bestaan uit zware metalen, overige anorganische verontreinigingen, pak's (som 10-VROM) en minerale olie (voor zover niet vallend onder de categorie Immobiel) en aromatische verbindingen (zie Bijlage 4).

Voorbeelden van karakteristieke mobiele verontreinigingssituaties met minerale olie zijn die waarbij bodemverontreiniging is ontstaan door:

- a. het gebruik in het verleden van boven- of ondergrondse opslagtanks voor opslag van vloeistoffen die tot bovengenoemde verontreinigingen (kunnen) hebben geleid. De oorzaak van de verontreiniging betreft doorgaans morsingen bij het vullen van deze tanks en/of lekkages van tanks of leidingen;
- b. het in gebruik hebben van faciliteiten voor brandstofvoorziening zoals voor 'eigen' gebruik op bedrijfsterreinen met o.a. opslagtanks (boven- of ondergronds) met brandstofpomp(en). De oorzaak van de verontreiniging kan verschillend zijn, zoals morsingen bij het vullen van opslagtanks en/of bij het vullen van tanks van motorvoertuigen en lekkages. Ook kan worden gedacht aan kleinschalige mobiele verontreinigingen als gevolg van onderhouds- en/of reparatiewerkzaamheden (zoals in werkplaatsen, bedrijfshallen en garages);
- c. het in bedrijf hebben van tankstations/benzineverkooppunten. De oorzaak van de verontreinigingen kan zijn gelegen in morsingen bij het tanken van voertuigen, bij het vullen van opslagtanks voor brandstoffen en/of lekkages van ondergrondse tanks en leidingen.

Als verontreinigingen uit deze categorie beperkt van omvang en goed bereikbaar zijn, wordt bij een sanering vaak uitgegaan van het verwijderen van de verontreinigingen door middel van een ontgraving van de verontreinigingsbron en/of een onttrekking van verontreinigd grondwater.

Afhankelijk van de situatie en de omvang van de verontreiniging kan het wenselijk zijn om uit te gaan van een gescheiden aanpak van de bronlocatie en de verontreinigingspluim. Er is dan sprake van een gefaseerde aanpak van de op zichzelf staande verontreiniging, waarbij de pluimaanpak volgend is op die van de bronlocatie. Een gefaseerde aanpak is ook mogelijk bij aanwezigheid van meerdere op zichzelf staande verontreinigingen. Dit geldt bijvoorbeeld bij bedrijfsterreinen, waarbij dan gebruik wordt gemaakt van natuurlijke momenten binnen lopende of geplande ontwikkelingen. Binnen het Besluit is de sanering van afzonderlijke mobiele verontreinigingssituaties binnen één geval mogelijk. Het gaat in de betreffende situaties om het verwijderen van in de grond *en* het grondwater aanwezige mobiele verontreinigingen, zonder dat daardoor een beïnvloeding ontstaat van andere aanwezige mobiele verontreinigingen..

Onder bepaalde voorwaarden is het toegestaan om niet de hele op zichzelf staande mobiele verontreinigingssituatie aan te pakken, en om een deel ervan, dat niet bereikbaar is met de in te zetten technieken niet te saneren. Hiervoor wordt verwezen naar paragraaf 3.3 en de gestelde voorwaarden hierbij in paragraaf 6.2 en 6.3.

In het geval dat een mobiele verontreinigingssituatie voorkomt in combinatie met een immobiele verontreinigingssituatie, en waarbij deze laatstgenoemde situatie deel uitmaakt van een veel groter gebied, dan is het binnen het Besluit mogelijk om de sanering uitsluitend betrekking te laten hebben op de aanwezige mobiele verontreinigingssituatie.

In dat geval zal de verontreinigde grond die behoort tot de immobiele situatie ten behoeve van de sanering tijdelijk worden uitgeplaatst (zie paragrafen 3.3, 6.2 en 6.3).

6.2. Specifieke eisen

Aan een uniforme sanering voor de categorie Mobiel worden voor de verschillende aspecten de volgende specifieke eisen gesteld:

Reikwijdte

1. Het betreft een op zichzelf staande mobiele verontreinigingssituatie;
2. Het gaat uitsluitend om verontreinigingen zoals genoemd in paragraaf 6.1;
3. Er is geen sprake van onaanvaardbare milieuhygiënische hinder als gevolg van de ligging van de saneringslocatie ten opzichte van kwetsbare objecten;
4. De verontreinigingen in het grondwater zijn bereikbaar met de in te zetten technieken, terwijl deze technieken geen negatieve invloed mogen hebben op de aanwezige situatie nabij kwetsbare objecten.

Saneringsaanpak

5. Het verwijderen van de verontreinigde grond en het daarin aanwezige verontreinigde grondwater door middel van een open ontgraving (al dan niet in combinatie met grondwateronttrekking voor verlagen grondwaterstand) en het weer aanvullen van de ontgravingsput met hiervoor geschikte aanvulgrond;
6. Het verwijderen van de verontreinigde grond zoals genoemd onder punt 5, gevolgd door een sanering van het verontreinigde grondwater in de pluim in een vervolgfase;
7. Het verwijderen van de verontreinigende stoffen uit het grondwater door middel van in de saneringspraktijk gangbare intensieve in-situ technieken. Naast het onttrekken van verontreinigd grondwater gaat het hierbij om technieken die zich in de praktijk in voldoende mate hebben bewezen voor wat betreft het kunnen realiseren van de terugsaneerwaarde, zoals deze staan beschreven in de Richtlijn herstel en beheer (water)bodemkwaliteit (www.bodemrichtlijn.nl) en SIKB-protocol 7002;
8. Het tijdelijk uitplaatsen van de aanwezige verontreinigde grond die onderdeel vormt van een immobiele verontreinigingssituatie van een groter gebied en vervolgens het saneren van de aanwezige mobiele verontreinigingssituatie conform de aanpak genoemd onder punt 5 of 6 voor de bronlocatie en het grondwater of 7 indien het uitsluitend gaat om verontreinigd grondwater. De tijdelijk uitgeplaatste grond wordt na sanering van de mobiele verontreinigingssituatie weer teruggeplaatst;
9. Het saneren van een deel van een op zichzelf staande mobiele verontreinigingssituatie, voor zover wordt voldaan aan bepaalde voorwaarden en er voorzieningen worden getroffen om het niet bij de sanering te betrekken deel van de mobiele verontreiniging in de vaste bodem af te schermen van de te saneren locatie.
10. Als terugsaneerwaarde gelden:
  - voor grond: de naar grondsoort gecorrigeerde concentraties tot maximaal het niveau van 0,1 x interventiewaarde voor pak (som 10 VROM) en tot de natuurlijke achtergrondwaarden (AW-2000) voor vluchtige aromaten en voor de overige verontreinigende stoffen tot ten hoogste de Generieke Maximale Waarden voor de bodemfunctieklasse wonen;
  - voor grondwater: een niveau gelijk of lager dan de interventiewaarden voor alle stoffen.
11. De vermoedelijke datum, waarop de *einddiepte* van de ontgraving zal worden bereikt, wordt op zijn laatst één werkdag voorafgaande aan het bereiken van dat punt aan het bevoegde gezag kenbaar gemaakt.

Nader onderzoek

12. Een nader bodemonderzoek wordt uitgevoerd uitsluitend ten behoeve van de bepaling van de aard en omvang van de verontreinigingen met name in verband met het ontwerp en de dimensionering van de saneringsmaatregelen.

Tijdelijke opslag

13. De verontreinigde grond wordt zo veel mogelijk rechtstreeks van de locatie afgevoerd. Het kortstondig opslaan van de verontreinigde grond kan onder bepaalde omstandigheden echter gewenst of noodzakelijk zijn, bijvoorbeeld voor de bepaling van de afvoerbepaling. Uitgangspunt is dat de verontreinigde grond binnen drie werkdagen na het vrijkomen ervan van de saneringslocatie moet worden afgevoerd. Aanvullend op het gestelde in hoofdstuk 4 dient de opgeslagen grond van de onderliggende bodem te worden gescheiden door middel van een lekdicht folie.

Grondwateronttrekking

14. Aan eventuele grondwateronttrekkingen ten behoeve van het realiseren van een grondwaterstandsverlaging worden binnen het Besluit geen specifieke eisen gesteld.

Nazorg

15. Na het realiseren van de genoemde terugsaneerwaarden gelden geen nazorgverplichtingen.

6.3. Toelichting specifieke eisen categorie mobiel

Ten aanzien van de in paragraaf 6.2 genoemde eisen geldt het volgende ter toelichting.

ad. 1. Op zichzelf staande mobiele verontreiniging

Met de zinsnede 'op zichzelf staande' wordt bedoeld op de eis dat van de betreffende verontreinigingssituatie zowel de verontreinigingen in de grond als het grondwater *in hun geheel* dienen te worden gesaneerd conform de aanpak van de artikelen 3.2.2, 3.2.2a en b en 3.2.3 in de regeling en tot minimaal het niveau van de terugsaneerwaarde als bedoeld in artikel 3.2.4 is bereikt.

ad. 2: Verontreinigende stoffen

Met betrekking tot de aard van de verontreinigingen heeft bij de bepaling van de reikwijdte een rol gespeeld dat op basis van praktijkervaringen een vooraf gedefinieerd saneringsresultaat moet kunnen worden gegarandeerd.

Mobiele verontreinigingen waarvan op basis van ervaring bekend is dat de saneringsuitvoering voor het bereiken van een vooraf gedefinieerd resultaat kan afwijken van een vooraf opgesteld plan, worden vooralsnog uitgesloten. Dit geldt onder andere voor gechloreerde verbindingen, die dichtheidsstroming kunnen vertonen en voor oplosmiddelen.

De verontreinigende stoffen kunnen zowel in de grond als het grondwater en de bodemlucht voorkomen.

ad. 3: Afwezigheid van kwetsbare objecten in de omgeving

Met onaanvaardbare milieuhygiënische hinder wordt bedoeld, dat het gebruik van de bodem door mens of ecosysteem wordt bedreigd door, of ten gevolge van, een aanwezige grondwaterverontreiniging. Hinder door verspreiding is vooral van belang in relatie tot kwetsbare objecten. Er is sprake van onaanvaardbare milieuhygiënische hinder, indien een kwetsbaar object, zoals bedoeld in de Circulaire bodemsanering, wordt ingesloten door de interventiewaarde contour in het grondwater of binnen enkele jaren binnen deze contour komt te liggen. Voor dit laatste wordt uitgegaan van een afstand van 100 m ten opzichte van de met het onderzoek vastgestelde interventiewaarde contour.

Voor de in de Circulaire genoemde kwetsbare objecten geldt, dat het mogelijk is dat het bevoegde gezag Wbb, binnen de in de Circulaire geboden beleidsvrijheid, hierop aanvullingen of nuanceringen heeft aangebracht. Dit dient dus per situatie te worden vastgesteld.

ad. 4: Bereikbaarheid van de grondwaterverontreiniging met in te zetten technieken

Voor het grondwater geldt, dat de aanwezige boven- en/of ondergrondse inrichting en infrastructuur geen beletsel mag vormen voor de saneringsaanpak van het aanwezige verontreinigde grondwater en voor het bereiken van het beoogde saneringsresultaat.

De in te zetten technieken mogen niet leiden tot veranderingen in de bodemgesteldheid (chemisch, fysisch en hydrologisch) nabij kwetsbare objecten, die zijn gelegen binnen het invloedgebied van deze technieken en hiervan een nadelige invloed kan ondervinden.

Ook is het belangrijk om vooraf vast te stellen dat de voorgenomen grondwatersanering niet leidt tot negatieve effecten op de omgeving, bijvoorbeeld in situaties waarbij de grondwaterverontreiniging zich uitstrekt tot over de perceelgrens van de melder (zie figuur 10). Zelfs indien de verontreiniging zich niet uitstrekt tot buiten de terreingrens van de melder, maar in de onmiddellijke omgeving ervan, kan het verstandig zijn de eigenaar of erfpachter van het

aangrenzend perceel hierover te informeren en hem verzoeken het meldingsformulier mede te ondertekenen als instemming met de sanering.

Voorbeeld kleinschalig mobiel (2)

Verontreinigingen perceelgrens overschrijdend

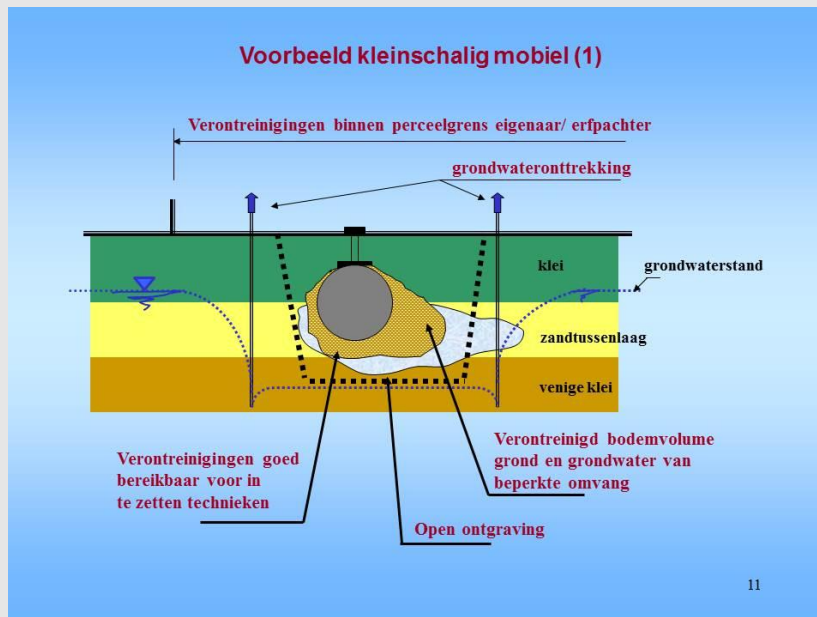
Verontreinigd bodemvolume
grond en grondwater binnen een
melding te saneren

Samenhangende mobiele verontreinigingen
vanuit meerdere oorzaken (bijvoorbeeld tanklekkage,
morsingen bij vullen, activiteiten aan maaiveld)

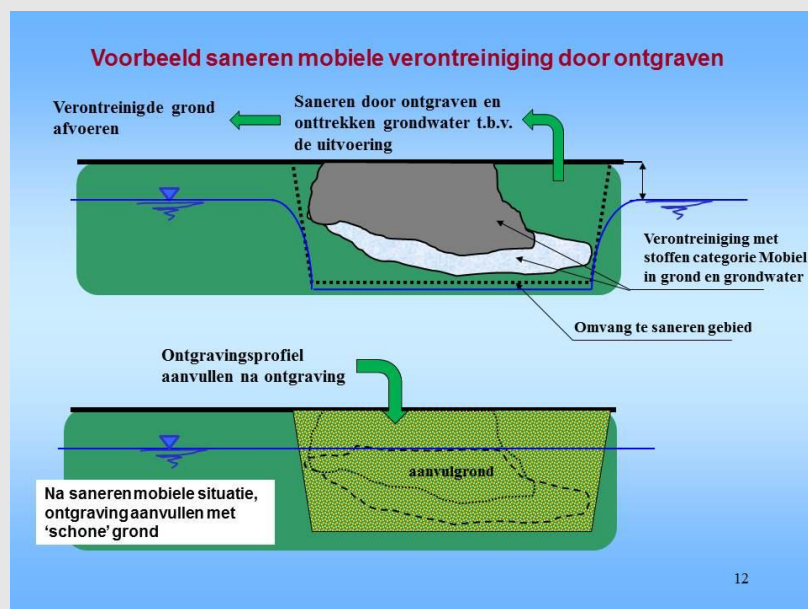
10

Indien wordt voldaan aan de reikwijdtecriteria van het Besluit kunnen met één melding meerdere met elkaar samenhangende verontreinigingen worden gesaneerd ook indien één ervan zich uitstrekt tot op het perceel van een aangrenzend terrein. Het is in deze situatie wel noodzakelijk, dat de eigenaar of erfpachter van het naastliggende perceel de saneerder machtigt om de sanering uit te voeren. Dit omdat de betreffende sanering effectief moet zijn voor de hele op zichzelf staande verontreinigingssituatie.

ad. 5. *Saneren van verontreinigde grond en grondwater door open ontgraving*
De bedoelde saneringsaanpak heeft betrekking op een mobiele verontreinigingssituatie, waarvan bekend is, dat de verontreinigingsomvang van het verontreinigd grondwater niet veel afwijkt van die van de te saneren verontreinigde grond. Met de ontgraving van de bodem kan zowel de verontreinigde grond als het verontreinigde grondwater worden gesaneerd tot het niveau van de hiervoor geldende terugsaneerwaarden. Indien voor de ontgraving een tijdelijke bemaling noodzakelijk is om de grondwaterstand in voldoende mate te verlagen, dan dient dit vrijkomende water op een milieuhygiënisch verantwoorde wijze te worden verwerkt en eventuele te worden behandeld conform de hiervoor geldende regels.
In de volgende figuren worden twee voorbeelden gegeven van situaties die onder deze saneringsaanpak kunnen vallen.

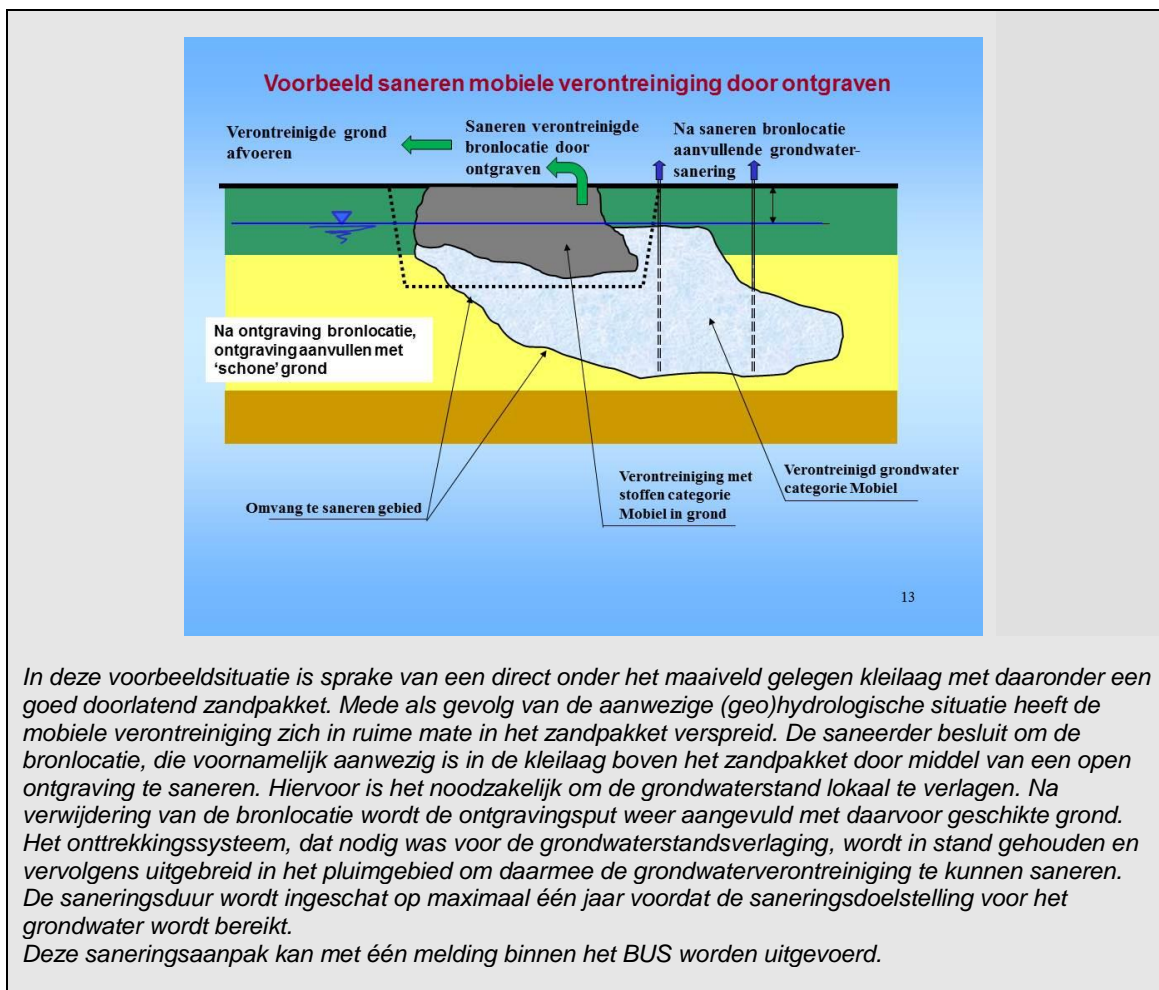

In bovenstaand voorbeeld vindt een grondsanering plaats gelijktijdig met het verwijderen van een nog aanwezige ondergrondse opslagtank. Om een ontgraving in den droge mogelijk te maken, wordt vooraf een onttrekkingssysteem geïnstalleerd, waarmee de grondwaterstand wordt verlaagd tot 0,20 m onder de te maken putbodem. Na verwijdering van de tank en de verontreinigde grond wordt de ontgravingsput aangevuld met hiervoor geschikte (van elders aangevoerde) grond. Het onttrekkingssysteem blijft nog ca. vier weken in bedrijf. Naast een controle van het bemalingswater worden enkele peilfilters geplaatst voor monitoring van het grondwater om vast te kunnen stellen of de terugsaneerwaarde voor grondwater wordt gehaald.

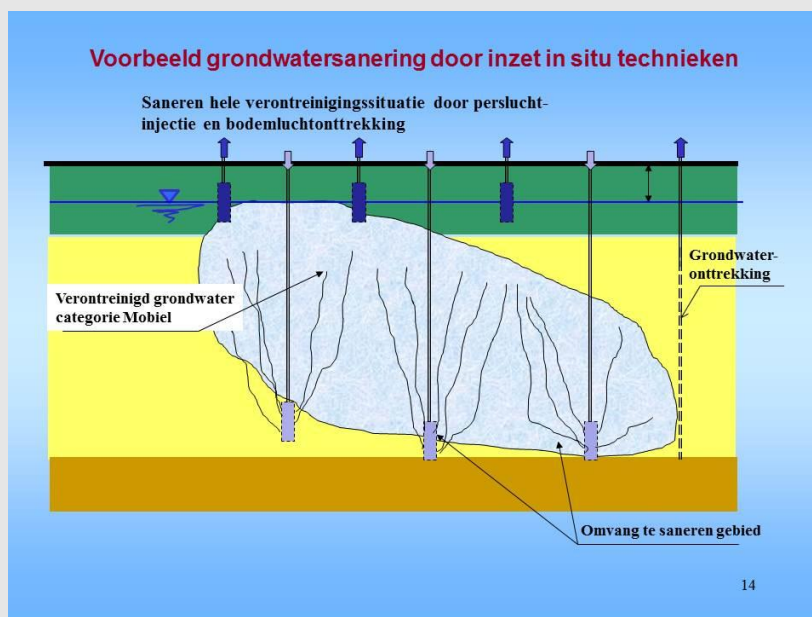
In bovengeschetste situatie is sprake van een verontreiniging in grond en grondwater, waarbij de verontreiniging in het grondwater zich (zeer) beperkt heeft verspreid als gevolg van een aanwezige kleiige bodem. De sanering vindt plaats door een open ontgraving, waarbij ondersteunend daaraan een open putbemaling wordt toegepast om de sanering gecontroleerd uit te kunnen voeren. Direct na ontgraving en uitkeuring wordt de ontgravingsput aangevuld met van elders aangevoerde schone grond.

ad. 6. *Saneren verontreinigde grond gevolgd door saneren verontreinigd grondwater*
 Met deze saneringsaanpak wordt de verontreinigde grond in de bronlocatie door middel van een open ontgraving verwijderd en worden vervolgens een of meerdere in situ technieken als bedoeld in ad. 7 ingezet voor de sanering van het verontreinigde grondwater in de verontreinigingspluim. Deze saneringsaanpak geldt voor verontreinigingssituaties waarbij de verontreinigingen zich vanuit de bronlocatie hebben verspreid in het grondwater tot op enige afstand van de bron. De sanering van het grondwater vindt aanvullend plaats op die van de bronlocatie.

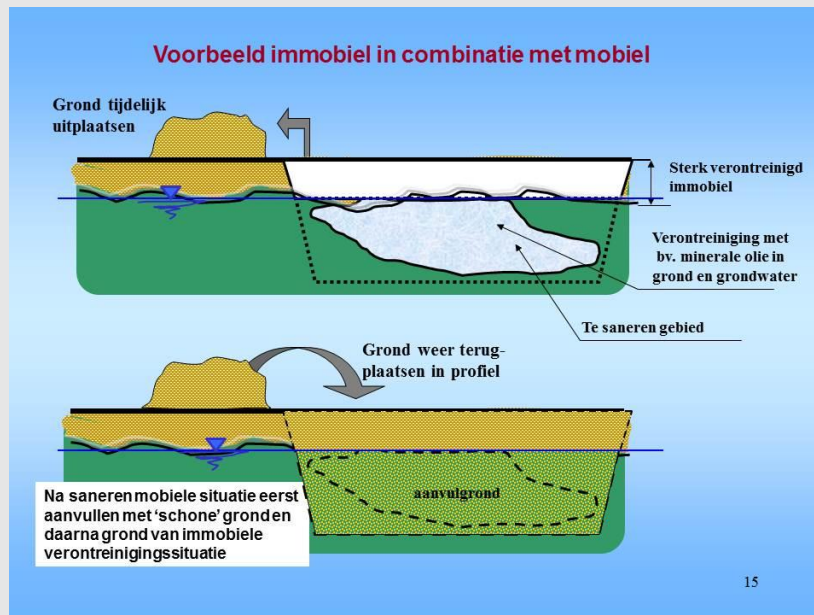
ad. 7. *Saneren van verontreinigd grondwater*
 De saneringsaanpak bestaat uit het verwijderen van verontreinigende stoffen uit het grondwater door middel van intensieve in-situ technieken. Naast het onttrekken van verontreinigd grondwater gaat het hierbij om technieken die zich in de praktijk in voldoende mate hebben bewezen. De saneerder is vrij om te kiezen welke technieken hiervoor worden ingezet. Wel geldt als uitgangspunt dat het moet gaan om gangbare en voor de betreffende bodemsamenstelling bewezen (in-situ) technieken. Voor een algemeen overzicht van bewezen technieken wordt verwezen naar de Richtlijn herstel en beheer (water)bodemkwaliteit (www.bodemrichtlijn.nl) en SIKB-protocol 7002.

In geschetste situatie is sprake van een omvangrijke grondwaterverontreiniging in een goed doorlatend zandpakket. De saneringsaanpak bestaat uit persluchtinjectie aan de onderzijde van de verontreinigingspluim in combinatie met bodemluchtonttrekking aan de bovenzijde. Ondersteunend daaraan wordt uitgegaan van een extensieve grondwateronttrekking aan het front van de verontreinigingspluim. Door deze intensieve saneringsaanpak kan de hele verontreinigingssituatie, mede als gevolg van de aard van de verontreinigingen en de aanwezige bodemsamenstelling binnen relatief korte termijn worden gesaneerd. De saneringsduur wordt geschat op ruim één jaar. De betreffende saneringsaanpak past binnen het BUS.

ad. 8. *Tijdelijk uitplaatsen en saneren mobiele verontreinigingssituatie*
 Deze saneringsaanpak is met name bedoeld voor situaties waarbij sprake is van een op zichzelf staande mobiele verontreiniging gelegen in een gebied waarbij de bovengrond (sterk) is verontreinigd met immobiele verontreinigingen. Met de saneringsaanpak wordt uitsluitend beoogd de aanwezige mobiele verontreinigingssituatie te saneren door middel van een open ontgraving van de verontreinigingsbron tot minimaal het niveau van de terugsaneerwaarde. Dit kan eventueel in combinatie met een sanering van een aanwezige grondwaterverontreiniging. Uitgangspunt hierbij is dat de betreffende immobiele verontreinigingssituatie onderdeel vormt van een groter hiermee verontreinigd gebied. De immobiele verontreinigingssituatie wordt bij deze aanpak niet gesaneerd. De verontreinigde grond die behoort tot de immobiele verontreinigingssituatie wordt ten behoeve van de sanering slechts tijdelijk uitgeplaatst. Na afloop van de sanering wordt de tijdelijk uitgeplaatste grond weer op zijn oorspronkelijke plaats in het profiel teruggebracht.

In geschetste voorbeeldsituatie is lokaal een minerale olieverontreiniging aanwezig vanaf het gemiddelde grondwaterniveau in zowel grond als grondwater. In een veel groter gebied is een verontreinigde toplaag aanwezig met zware metalen en pak's onder andere als gevolg van bijmengingen met puinmateriaal. Binnen het Besluit is het mogelijk om de sanering uitsluitend te richten op de aanwezige mobiele verontreinigingssituatie. Ten behoeve van de sanering van de minerale olieverontreiniging zal dan eerst de verontreinigde toplaag tijdelijk uitgeplaatst worden. Na de sanering van de verontreiniging met minerale olie kan de met zware metalen en pak's verontreinigde grond weer op de oorspronkelijke plaats worden teruggebracht na aanbrengen van een aanvullaag. De kwaliteit van de aanvullaag is gelijk aan of beter dan die van de aansluitende bodem. De saneringsinspanning richt zich in het voorbeeld dus uitsluitend op de aanwezige mobiele verontreinigingssituatie.

ad. 9. **Saneren deel van een mobiele verontreinigingssituatie**

Ondanks dat de saneringslocatie, waarop de saneringsaanpak betrekking heeft, een op zichzelf staande mobiele verontreinigingssituatie moet betreffen, hoeft niet de volledige saneringslocatie te worden aangepakt. In situaties waarbij een klein deel van de verontreiniging in de vaste bodem zich bevindt op niet bereikbare plaatsen ten gevolge van boven- of ondergrondse infrastructurele werken (zoals gebouwen en belangrijke (transport)leidingen) is het geoorloofd om het niet bereikbare deel van deze verontreiniging (over het algemeen slechts een klein deel van de verontreinigingssituatie) buiten de saneringslocatie te laten. Deze bepaling heeft geen betrekking op drijf- en zaklagen of andere vormen van mogelijk in de bodem aanwezige restproducten aan verontreinigingen, aangezien het hier geen verontreinigingen van de vaste bodem zelf betreft. In het nader bodemonderzoek dienen wel (conform de algemene eisen van het Bus voor de categorie Mobiel) de aard en de omvang van de *hele* verontreinigingssituatie te worden bepaald. Op basis daarvan zal de saneerder op een bij de melding te verstrekken tekening de aan te pakken saneringslocatie moeten aangeven. Hiermee is dus vastgelegd welk deel van de verontreiniging als gevolg van fysieke belemmeringen niet tot de saneringslocatie wordt gerekend.

Voor de door de saneerder opgegeven saneringslocatie gelden onverkort de binnen de Regeling van het Besluit gedefinieerde terugsaneerwaarden voor grond en grondwater. De saneerder moet na afronding van de sanering aantonen (door middel van een onafhankelijke milieukundige verificatie) dat hieraan is voldaan. Het resultaat hiervan dient te worden opgenomen in het op te stellen evaluatieverslag. Ook dient het evaluatieverslag een beschrijving te bevatten van de gerealiseerde maatregelen en voorzieningen en van het niet bij de sanering betrokken deel van de verontreiniging. Er worden geen voorschriften opgenomen voor een nazorgplan voor het niet bij de sanering betrokken deel van de verontreiniging.

In de volgende figuur staan schematisch twee voorbeelden van een niet bij de sanering te betrekken deel van een mobiele verontreinigingssituatie, zoals bovenstaand bedoeld.

Sanering deel van op zichzelf staande verontreinigingssituatie

Bovenaanzicht

gebouw

Extra maatregelen

Grondverontreiniging

grondwaterverontreiniging

saneringslocatie

- saneringslocatie als onderdeel van een op zichzelf staande verontreinigingssituatie

Bovenaanzicht

Kabel- en leidingtracé

Grondverontreiniging

grondwaterverontreiniging

saneringslocatie

- saneringslocatie als onderdeel van een op zichzelf staande verontreinigingssituatie

16

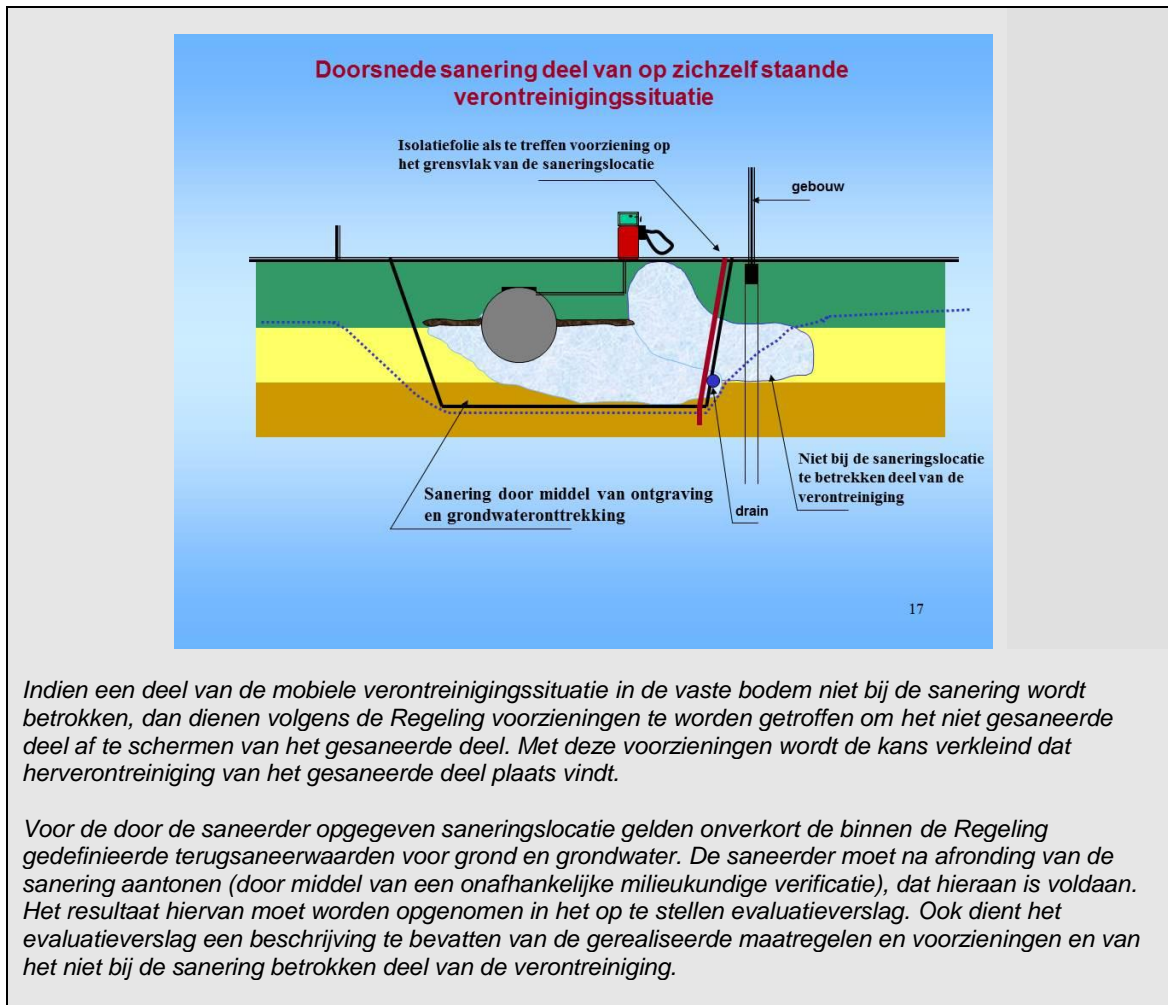
In de Regeling uniforme saneringen is het criterium dat de sanering de hele op zichzelf staande verontreinigingssituatie moet betreffen voor bepaalde situaties losgelaten. Het gaat daarbij om situaties waarbij een (over het algemeen klein) deel van de verontreiniging zich bevindt op, voor de in te zetten techniek, niet bereikbare plaatsen ten gevolge van boven- of ondergrondse infrastructurele werken (zoals gebouwen, wegen en belangrijke kabels en leidingen die anders niet kunnen worden gehandhaafd). Voor deze situaties is het geoorloofd om het niet bereikbare deel van de verontreiniging in de vaste bodem buiten de saneringslocatie te laten.

In het nader bodemonderzoek dienen wel de aard en de omvang van de hele verontreinigingssituatie te worden bepaald. De saneerder (eigenaar/erfpachter) blijft verantwoordelijk voor het deel van de verontreinigingen dat (nog) niet wordt gesaneerd.

De eigenaar blijft verantwoordelijk voor het deel van de verontreinigingen dat (nog) niet wordt gesaneerd. Dit geldt ook voor de eventuele gevolgen die het achterlaten van een restverontreiniging kan hebben, zoals een eventuele verspreiding van verontreinigingen uit het niet gesaneerde gedeelte (inclusief herverontreiniging van het reeds gesaneerde deel).

Ondanks de eigen verantwoordelijkheid van de saneerder voor dat deel van de verontreiniging dat niet bij de sanering wordt betrokken, is ervoor gekozen om in de Regeling een aanvullende bepaling op te nemen, die de saneerder verplicht om uit voorzorg een isolerende voorziening, inclusief een horizontale monitoringdrain, aan te brengen op het grensvlak tussen het gesaneerde en niet gesaneerde deel van de locatie.

Met de aan te brengen voorziening moet worden voorkomen, dat verspreiding van verontreinigen optreedt naar de omgeving. Het betreft uitsluitend een fysieke voorziening, waarvan bekend is, dat daarmee de achtergebleven verontreiniging in de vaste bodem in voldoende mate op zijn plaats kan worden gehouden en niet de aanleg van een grondwaterbeheerssysteem. De horizontale monitoringdrain wordt achter de isolatievoorziening aangebracht en dient in eerste instantie als controlemogelijkheid voor het grondwater in het gesaneerde deel van de locatie. Ook moet het kunnen voorzien in de mogelijkheid van onttrekken van eventueel verontreinigd grondwater, indien de noodzaak daartoe via monitoring wordt aangetoond.

Binnen het Besluit worden geen specifieke eisen gesteld aan (de controle op) het functioneren van de aan te brengen voorziening. Het is de verantwoordelijkheid van de saneerder en in diens eigen belang om de effectiviteit van de maatregelen af te stemmen op het doel en om dit eventueel te monitoren.

ad. 10. *Terugsaneerwaarde*

Bij het vaststellen van de terugsaneerwaarde voor grond is er vanuit gegaan dat er voldoende zekerheid aanwezig moet zijn, dat geen nalevering naar het grondwater ontstaat, zodanig dat dit van invloed is op de realiseerbaarheid van het saneringscriterium voor grondwater en tevens dat voor de situatie na saneren eventuele geurhinder kan worden uitgesloten. Daarnaast is rekening gehouden met het voldoende betrouwbaar kunnen bepalen van de betreffende waarden (in verband met de handhaafbaarheid ervan) en de gangbare uitvoeringspraktijk. Indien wordt voldaan aan de genoemde concentratieniveaus, kan geurhinder in voldoende mate worden uitgesloten en wordt volgens het Besluit voldaan aan de voorwaarde van een nazorgloze eindsituatie, indien geen andere bronnen met mobiele verontreinigingen op het betreffende perceel aanwezig zijn. Het afwezig zijn van andere bronnen zal binnen de gevraagde onderzoeksinspanningen moeten worden aangetoond.

Voor het grondwater geldt dat in het grondwater na sanering voor geen enkele verontreinigende stof gehalten meer mogen voorkomen gelijk of hoger dan de interventiewaarden.

ad. 11. *Datum einddiepte ontgraving*

Indien deze datum bekend is vóór aanvang van de sanering kan worden volstaan met een vermelding daarvan op het formulier 'Start werkzaamheden' of eventueel al op het standaard-meldingsformulier.

ad. 12. *Nader onderzoek*

De bepaling van de omvang van een mobiele verontreinigingssituatie is zowel voor de saneerder als het bevoegd gezag van belang om vast te stellen of eventueel aanwezige kwetsbare objecten in het geding zijn en of sprake is van een overschrijding van de perceelgrens. In het geval kwetsbare objecten in het geding zijn, kan de sanering niet binnen het BUS worden uitgevoerd. In geval de betreffende verontreinigingssituatie zich uitstrekt tot buiten de terreingrenzen van de saneerder zullen eigenaren of erfpachters van de betreffende aangrenzende percelen zich akkoord moeten verklaren met de voorgenomen sanering. De bepaling van de omvang moet plaatsvinden door middel van een nader bodemonderzoek conform de NTA 5755, 'Bodem - Landbodem - Strategie voor het uitvoeren van nader onderzoek - Onderzoek naar de aard en omvang van bodemverontreiniging'.

ad. 13. *Tijdelijke opslag*

Opslag in een tijdelijk depot op de locatie zelf wordt in het algemeen als niet doelmatig aangemerkt (beschikbare ruimte, noodzakelijke procedure, te treffen bodembeschermende voorzieningen, e.d.) en zou kunnen leiden tot hinder en/of overlast naar de omgeving. Het om logistieke redenen kortstondig opslaan van verontreinigde grond kan in bepaalde situaties wel doelmatig zijn. Dit geldt bijvoorbeeld indien de verwerkingsmethode van de grond onbekend is en dit door middel van ex-situ onderzoek moet worden bepaald. De grond mag echter niet langer op de saneringslocatie blijven dan noodzakelijk. Om deze reden wordt een maximum verblijftijd van drie dagen gesteld.

De opslag dient te gebeuren conform het gestelde hierover in hoofdstuk 4 en met een lekdicht folie als bodembeschermende voorziening aan de onderzijde van het depot om te voorkomen dat de onderliggende bodem wordt belast met verontreinigingen vanuit de opgeslagen grond. Bij de opslag moet rekening worden gehouden met de aard van de verontreinigingen, de verontreinigingsgraad en, indien doelmatig voor de verwerking, met de grondsoort.

Ad. 14. *Grondwateronttrekkingen*

Ondanks dat er binnen het Besluit geen eisen worden gesteld aan eventuele grondwateronttrekkingen zal de saneerder wel rekening moeten houden met eventueel benodigde vergunningen of meldingen hiervoor bij de planning van zijn werkzaamheden. Het niet-vergunningplichtig zijn in het kader van de Waterwet geldt doorgaans bij onttrekkingen van minder dan 5 m³ per uur. Wel kan dan nog sprake zijn van een meldingsplicht.

7. CATEGORIE TIJDELIJK UITPLAATSEN

7.1. Inleiding

Het algemene uitgangspunt is dat na het tijdelijk uitplaatsen van grond binnen gevallen van ernstige verontreiniging de betreffende verontreinigde grond weer zo veel mogelijk wordt teruggebracht in het ontgravingprofiel (zie paragraaf 3.2). De mate waarin de vrijkomende verontreinigde grond in de bodem kan worden teruggebracht, is echter van meerdere factoren afhankelijk. In de praktijk wordt er bij de aanleg van kabels en leidingen vaak voor gekozen om aan te vullen met zand, zodra in de leiding/kabelsleuf teveel klei, veen of bijmengingen (puin, stenen, asbestresten, ander afval) in de bodem worden aangetroffen. In deze situaties dient de aanvulgrond, voor wat betreft de verontreinigende stoffen, minimaal van vergelijkbare kwaliteit te zijn met die van de aansluitende bodem. Ook komt het voor dat wordt aangevuld met schone grond of grond met een op de bodemfunctie afgestemde kwaliteit en dat de uitkomende (sterk) verontreinigde grond van de locatie wordt afgevoerd. Afvoer van verontreinigde grond is ook aan de orde in geval van grondoverschot, bijvoorbeeld bij de aanleg van rioleringen, funderingen of putten/kelders. Binnen de categorie tijdelijk uitplaatsen is dit mogelijk. Mede omdat afvoer van grond binnen de categorie Tijdelijk uitplaatsen ook mogelijk is, kunnen er vragen ontstaan over de exacte reikwijdte van deze categorie. Ten behoeve van de duiding hiervan zijn in Bijlage 2 verschillende voorbeelden gegeven.

7.2. Specifieke eisen

Aan de uniforme saneringssituatie 'tijdelijk uitplaatsen' worden voor de verschillende aspecten de volgende specifieke eisen gesteld:

Reikwijdte

1. Het betreft een immobiele verontreinigingssituatie, waarbij het uitsluitend mag gaan om een verontreiniging met zware metalen, overige anorganische stoffen, pak's (som 10 VROM), minerale olie (met name de zware soorten) en asbest;
2. Het gaat om werkzaamheden ten behoeve van de aanleg, het onderhoud en/of de verwijdering van ondergrondse infrastructuur, waaronder wordt begrepen kabels, leidingen, rioleringen, duikers, funderingen, putten/kelders en vergelijkbare activiteiten;
3. Het gaat om het mogelijk maken van de sanering van een onderliggende mobiele verontreinigingssituatie (zie categorie Mobiel);

Saneringsaanpak

4. Uitgangspunt is het tijdelijk uitplaatsen van verontreinigde grond ten behoeve van de uitvoering van andersoortige werkzaamheden (zie Reikwijdte).
5. De tijdelijk uitgeplaatste grond wordt zo veel mogelijk teruggebracht binnen hetzelfde werk onder dezelfde bodemomstandigheden en zonder dat de grond een bewerking heeft ondergaan.
6. Overtollige verontreinigde grond wordt afgevoerd. Het gaat om grond die niet meer kan worden teruggebracht in het ontgravingprofiel.

Onderzoek

7. Slechts een beperkt vooronderzoek is vereist.

Tijdelijke opslag van verontreinigde grond

8. Het tijdelijk opslaan conform het gestelde hierover in hoofdstuk 4 is alleen toegestaan binnen het gebied waar de melding op betrekking heeft, dan wel binnen het gebied met ernstige verontreiniging zoals dit is vastgesteld en op de bijgevoegde tekeningen staat aangegeven.

Milieukundige begeleiding

9. Werkzaamheden worden, conform het gestelde hierover in hoofdstuk 4, verplicht milieukundig begeleid voor situaties waarbij:
  - a. een deel van de verontreinigde grond niet wordt teruggebracht in het profiel van ontgraving, maar zal worden afgevoerd;

- b. op de saneringslocatie reeds een isolatielaag in de vorm van een leeflaag of andere duurzame afdeklaag aanwezig is en de ontgraving dieper reikt dan deze isolatielaag;
- c. de ontgraving dieper reikt dan de verontreinigde bodemlaag en daardoor selectief moet worden ontgraven.

Evaluatieverslag

- 10 Een evaluatieverslag als bedoeld in paragraaf 2.9 hoeft niet te worden opgesteld voor situaties waarbij de uitkomende grond is teruggebracht in de ontgraving (met uitzondering van overtollige niet meer terug te plaatsen grond) en de kwaliteit van de teruggeplaatste grond niet verschilt met de kwaliteit van de aansluitende bodem. Voor deze situaties kan worden volstaan met een eenvoudig verslag waarbij naast algemene gegevens, de oppervlakte van de saneringslocatie, de aard en omvang van de verontreinigingen en de omvang van het grondverzet dienen te worden vermeld (zie subparagraaf 2.9.3).

Nazorg

11. Voor deze situaties gelden binnen het Besluit geen nazorgverplichtingen voor de saneerder.

7.3. Toelichting specifieke eisen tijdelijk uitplaatsen

Ten aanzien van de in paragraaf 7.2 genoemde eisen geldt het volgende ter toelichting.

ad. 4 en 5: Saneringsaanpak

Indien de saneerder na het uitplaatsen van de verontreinigde grond de ontgraving met grond van betere kwaliteit zou willen aanvullen en daardoor alle verontreinigde grond moet afvoeren, is de situatie in principe niet (meer) aan te merken als 'tijdelijk uitplaatsen'. Deze situaties worden echter niet expliciet uitgesloten binnen het Besluit, maar de maximaal toegestane hoeveelheid af te voeren verontreinigde grond blijft uiteraard wel beperkt tot de hoeveelheid voor de realisatie van het werk te ontgraven en niet terug te plaatsen grond.

ad. 7: Onderzoek

Voorafgaande aan de uitvoering van het verkennend bodemonderzoek zal doorgaans een vooronderzoek worden uitgevoerd ten behoeve van de bepaling van de noodzaak voor uitvoering van een onderzoek conform NEN 5740 en de keuze van een specifieke onderzoeksstrategie. In de voorfase kan als vooronderzoek gebruik worden gemaakt van bestuurlijk vastgestelde bodemkwaliteitskaarten. Opgemerkt wordt dat indien uit onderzoek (van de voorfase) blijkt dat niet sprake is van een geval van ernstige verontreiniging het Besluit niet van toepassing is.

Indien wordt verwacht dat verontreinigde grond moet worden afgevoerd, zou de keuze van het verkennend onderzoek kunnen vallen op een specifieke onderzoeksstrategie uit de NEN 5740, zoals die voor de partijkeuring van schone grond (toets-S) of van niet-schone grond uit diffuus belast gebied met een heterogene verdeling van de verontreinigende stof (KEU-I-HE). Deze onderzoeksstrategieën zijn op te vatten als een in-situ onderzoek conform de regels van het Besluit bodemkwaliteit. Opgemerkt wordt dat het echter niet altijd noodzakelijk is om ook voor het verkennend onderzoek een nieuw bodemonderzoek uit te voeren. De aan te leveren gegevens kunnen ook zijn gebaseerd op reeds in een ander kader uitgevoerd onderzoek, indien dit onderzoek en zijn gegevens representatief zijn voor de heersende situatie en voldoende actueel.

ad. 9: Milieukundige begeleiding

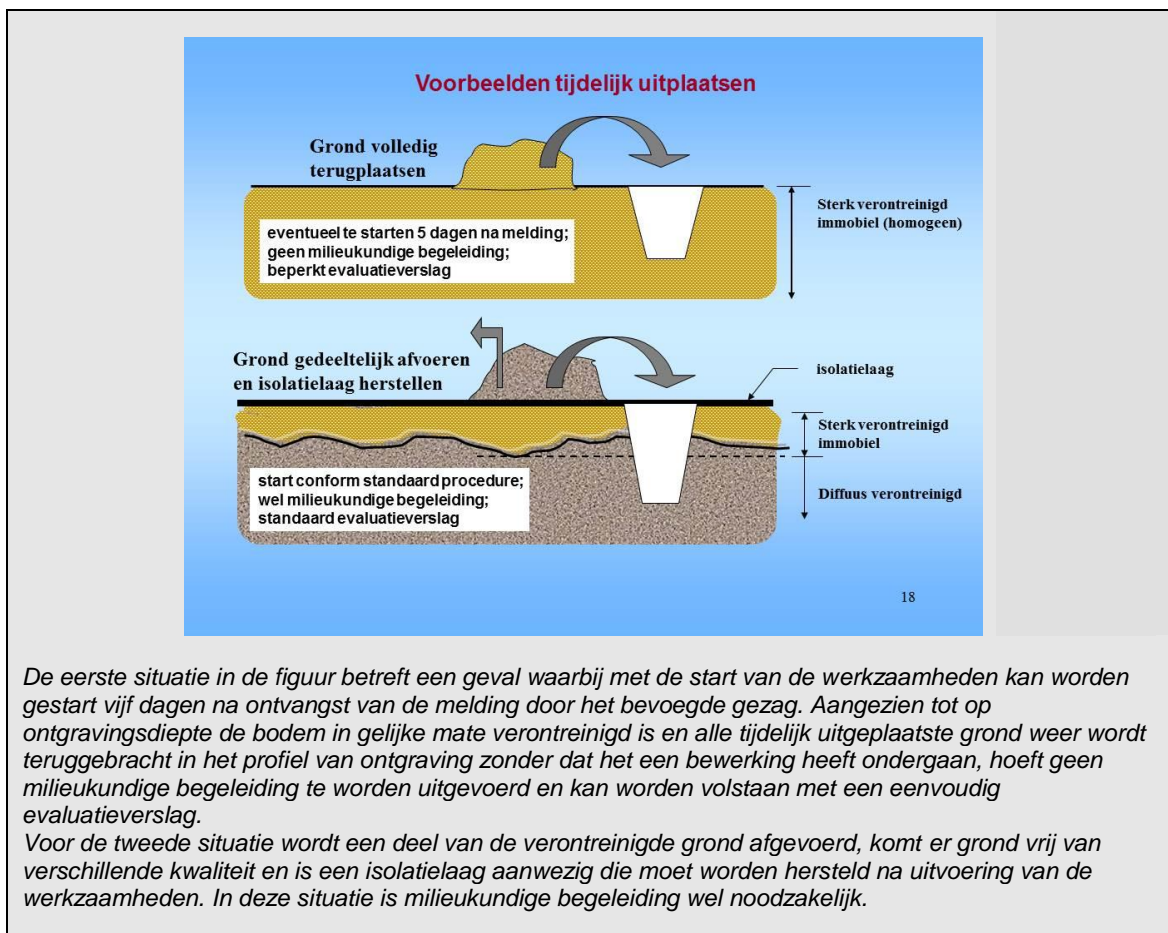
Bij Tijdelijk uitplaatsen kan van milieukundige begeleiding worden afgezien als aan de in het Besluit genoemde voorwaarden wordt voldaan. Een van de voorwaarden op basis waarvan kan worden afgezien van milieukundige begeleiding is het weer terugbrengen van alle verontreinigde grond in het ontgravingsprofiel. Omdat het praktisch gezien nooit mogelijk is om alle grond weer terug te brengen in het profiel van ontgraving wordt hiervoor een ondergrens gehanteerd van 25 m³. Dit wil zeggen dat wordt voldaan aan de genoemde voorwaarde als ten

hoogste 25 m³ verontreinigde grond niet kan worden teruggeplaatst en van de saneringslocatie moet worden afgevoerd.

Indien niet aan deze en de overige in het Besluit genoemde voorwaarden wordt voldaan is milieukundige begeleiding verplicht conform het gestelde hierover in paragraaf 4.1.

Omdat bij Tijdelijk uitplaatsen niet sprake is van een saneringsdoelstelling, zal de borging van de kwaliteit van de uitvoering zich niet zozeer richten op de saneringslocatie, maar specifiek op de werkzaamheden rondom grond- en eventueel afvalstromen.

Volgens het protocol BRL SIKB 6000 dient de milieukundige processturing op het werk aanwezig te zijn bij voor de processturing kritische werkzaamheden, dus op die werkzaamheden die van invloed kunnen zijn op het (sanerings)resultaat. Bij Tijdelijk uitplaatsen gaat het daarbij uitsluitend om de genoemde grond- en afvalstromen (zoals het vrijkomen van grond en afval, de afvoer en de eventuele verwerking ervan, de aanvoer van grond en de controle van de kwaliteit). Een continue aanwezigheid van de milieukundige processturing op het werk is om die reden doorgaans niet noodzakelijk. Dit is belangrijk omdat grondwerkzaamheden bij Tijdelijk uitplaatsen in het algemeen ondergeschikt zijn aan het doel waarvoor het wordt uitgevoerd, namelijk de aanleg van kabels of leidingen, het maken van een funderingsconstructie, het uitvoeren van funderingsherstel met aanleg van een kelder, e.d. De controle van de kwaliteit (het bemonsteren en analyseren van genomen monsters) richt zich ook volledig op de af te voeren grond. Hiertoe kan vóór uitvoering van de werkzaamheden een bodemonderzoek worden uitgevoerd of kan eventueel tijdens de uitvoering de vrijkomende grond worden bemonsterd.

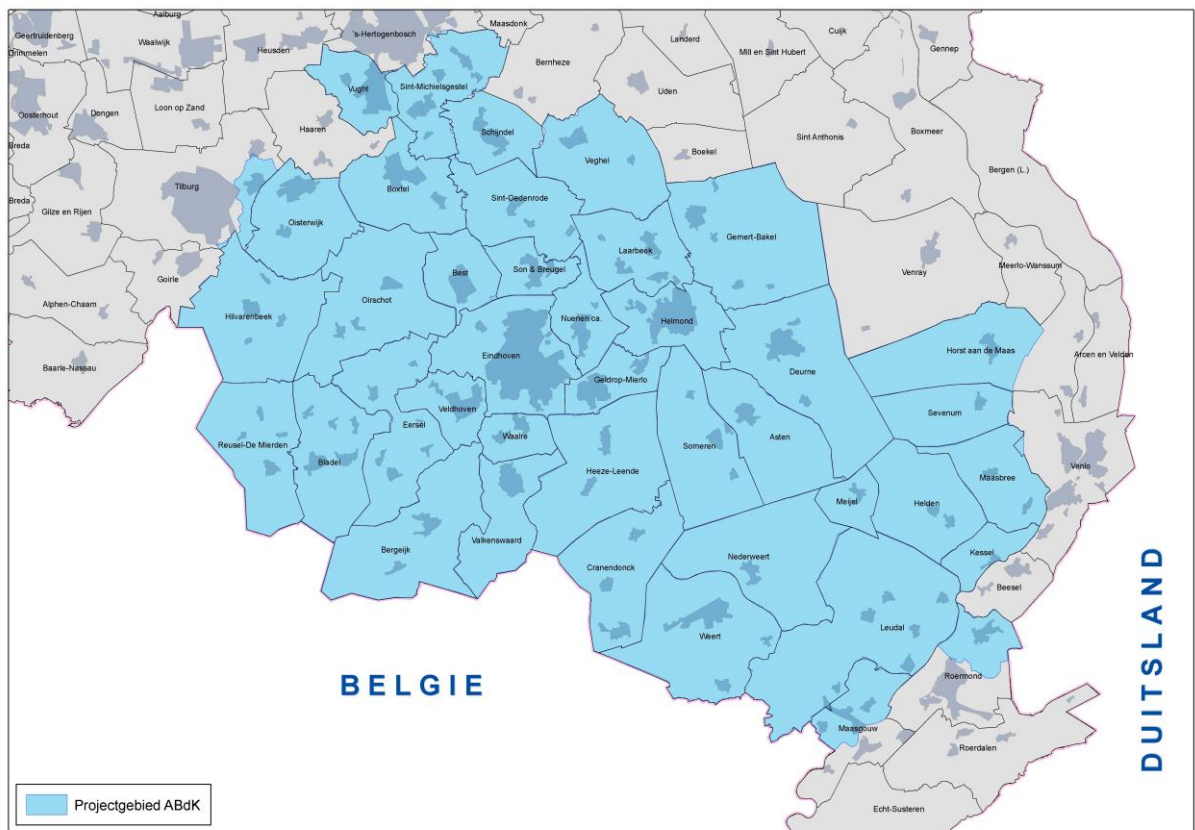
8. CATEGORIE PROJECTGEBIED DE KEMPEN

8.1. Inleiding

De verontreinigingssituatie in de Kempen kenmerkt zich door een gebiedsspecifieke verontreiniging van grote omvang, in het verleden veroorzaakt door zinkertsverwerkende bedrijven in de Nederlandse en Belgische Kempen. Omdat naast de verontreiniging in de bovengrond ook het grondwater op (zeer) grote schaal is verontreinigd, tot vaak in gehalten boven de interventiewaarde, is reeds in 1997 door de Technische Commissie Bodem (TCB A20 1997) aangegeven dat er geen samenhangend pakket van maatregelen is om de aanwezige grondwaterverontreiniging aan te pakken. De omvang van de verontreiniging in de Kempen maakt een eigen specifieke aanpak noodzakelijk. In het Raamplan Actief Bodembeheer de Kempen 2002 -2004 is een verdere beleidsmatige uitwerking gegeven van onder andere het TCB-advies uit 1997. Deze deeladviezen zijn in het Raamplan uitgewerkt in de vorm van (uitvoerings)pakketten. Deze pakketten omvatten een aanpak voor zinkassen, tuinen, landbouwgebieden, waterbodems, natuurgebieden en het grondwater.

Voor de tuinen wordt op basis van een onderscheid in moes- en siertuinen uitgegaan van een sanering door middel van een ontgraving van verontreinigde grond en zinkassen tot het niveau van een voor het gebied gedefinieerde terugsaneerwaarde en het weer aanvullen van de tuinen tot het oorspronkelijke maaiveldniveau. Hetzelfde geldt voor bedrijfs- en industrieterreinen. Aangezien het voor de komende jaren gaat om enkele honderden saneringen en de verontreinigingssituatie niet kan worden ondergebracht onder een van de andere categorieën is besloten voor deze specifieke kleinschalige saneringen een aparte categorie te benoemen.

De situering en omvang van het projectgebied de Kempen staat in onderstaande figuur aangegeven.

8.2. Specifieke eisen

Aan de uniforme saneringssituatie 'tijdelijk uitplaatsen' worden voor de verschillende aspecten de volgende specifieke eisen gesteld:

Reikwijdte

1. Het betreft moes- en/of siertuinen of industrie- en bedrijfsterreinen gelegen in het projectgebied De Kempen;
2. Het betreft een verontreinigingssituatie waarbij zinkassen in de bodem aanwezig zijn of waarbij de bodem verontreinigd is geraakt door de aanwezigheid van zinkassen in het verleden;
3. Naast de gebiedsspecifieke zware metalen mag het (als nevenverontreiniging) uitsluitend gaan om overige anorganische stoffen, pak's, minerale olie en asbest.

Saneringsaanpak

4. Het verwijderen van de verontreinigde grond en zinkassen door middel van een open ontgraving tot minimaal het niveau van de terugsaneerwaarde en het vervolgens naar een erkende verwerker afvoeren van de verontreinigde grond en zinkassen. Als terugsaneerwaarde gelden ten hoogste de Lokale Maximale Waarden behorende bij de (voorgenomen) bodemfunctieklassen 'wonen met moestuin', 'wonen met siertuin' of 'industrie' zoals vermeld in Bijlage 3 van de Regeling. De Maximale Waarden voor de bodemfunctieklasse 'industrie' zijn gelijk aan de hiervoor geldende 'Generieke Maximale Waarden' zoals vermeld in Tabel 1 van Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit.
5. Het weer aanvullen van de ontgravingen met grond die voldoet aan de Generieke Maximale Waarden van de met de aanwezige bodemfunctieklasse corresponderende kwaliteitsklasse van Tabel 1 van Bijlage B van de Regeling bodemkwaliteit.

Onderzoek

6. Ten behoeve van de sanering wordt bodemonderzoek uitgevoerd overeenkomstig het Protocol Bodemonderzoek Zivest/zinkassenerven.

Tijdelijke opslag van verontreinigde grond

7. Het tijdelijk opslaan van verontreinigde grond binnen het projectgebied is toegestaan conform het gestelde hierover in hoofdstuk 4 en indien de opgeslagen grond van de onderliggende bodem is gescheiden door middel van een lekdicht folie.

Nazorg

8. Na het uitvoeren van de sanering gelden geen nazorgverplichtingen.

8.3. Toelichting specifieke eisen Projectgebied De Kempen

ad. 1: *Gebiedsafbakening*

Onder het begrip moes- en siertuinen worden in voorkomende situaties ook verstaan de aan deze tuinen grenzende wegbermen, voor zover deze bermen onderdeel vormen van de saneringsaanpak. Met deze pragmatische invulling van het begrip wordt voorkomen dat voor een eventuele sanering van de aan de tuinen grenzende wegbermen een afwijkende (strengere) terugsaneerwaarde zou moeten worden gehanteerd, dan de op basis van een risicobeoordeling vastgestelde terugsaneerwaarden voor moes- en siertuinen, zoals vermeld in bijlage 3 van de Regeling.

Voor industrie- en bedrijfsterreinen geldt eveneens, dat indien aangrenzende wegbermen onderdeel zullen vormen van de saneringsaanpak, deze bermen tot het betreffende industrie- of bedrijfsterrein gerekend mogen worden. Voor de terugsaneerwaarden van deze bermen kan daarmee dus worden aangesloten bij die van het betreffende industrie- of bedrijfsterrein, zoals vermeld in Bijlage 3 van de Regeling.

In voorkomende situaties zal de melding in het algemeen twee kadastrale percelen betreffen van verschillende eigenaren, die van het betreffende object en die van de aangrenzende

wegberm. Voor het projectgebied De Kempen, met een aparte projectorganisatie Actief Bodembeheer de Kempen (ABdK) verantwoordelijk voor de sanering, vormt dit geen bezwaar.

ad. 4: *Gebiedsgerichte bodemgebruikswaarden*

De gebiedsgerichte bodemgebruikswaarden voor moes- en siertuin van Bijlage 3 zijn afgeleid van de in De Kempen aangetroffen achtergrondwaarden in de bodem voor locaties waarbij grond met zinkassen voorkomt en gebaseerd op een specifiek uitgevoerde risicobeoordeling vanuit de geldende gebruiksfunctie.

Voor de bodemgebruikswaarden voor de functie Industrie- en bedrijfsterreinen wordt aangesloten bij de generieke waarden voor de bodemfunctieklasse Industrie, aangezien de achtergrondwaarden in de bodem op deze terreinen waarbij grond met zinkassen voorkomt, hiermee in redelijke mate vergelijkbaar zijn. Uitzondering hierop vormt de stof cadmium, waarvoor wordt uitgegaan van de waarde zoals deze is vastgesteld voor siertuinen.

ad. 5: *Onderzoek*

Onderdeel van het vooronderzoek is het doorlopen van vragenlijsten en het uitvoeren van een archiefonderzoek conform NEN 5725.

Voor het daadwerkelijke bodemonderzoek, dat wordt uitgevoerd op basis van de resultaten van het vooronderzoek, wordt gebruik gemaakt van het voor het projectgebied De Kempen ontwikkelde protocol *Bodemonderzoek Zivest/zinkassenerven*.

Doel van het onderzoeksprotocol *Bodemonderzoek Zivest/zinkassenerven* is het bepalen van de omvang van de aanwezige zinkassen en de hoeveelheid verontreinigde grond in de onder- en naastliggende bodem, zodat de contouren van de interventiewaarden en de gebiedsgerichte bodemgebruikswaarden voor siertuin en/of moestuin bepaald kunnen worden. Voor de saneringsuitvoering is de siertuin- dan wel de moestuincontour voor grond van belang.

Het grondwater wordt alleen indicatief onderzocht. Gelet op de aard, omvang en de systeemgerichte aanpak van de verontreiniging in het projectgebied De Kempen kan worden afgezien van een bepaling van verspreidingsrisico's en ecologische risico's.

9. HANDHAVING

9.1. Inleiding

In het kader van het Besluit en de Regeling vindt handhaving plaats volgens de gebruikelijke handhavingsregels, voor zover in de Wbb (dan wel bij of krachtens AMvB) niet anders is bepaald. De overige artikelen van de Wbb zijn van toepassing voor zover zij niet zijn uitgezonderd (zie artikel 39b, lid 5, Wbb).

Het bevoegd gezag kan onder meer tot handhaving overgaan, indien de saneerder onjuiste gegevens heeft verstrekt en de verstrekking van juiste gegevens tot een andere conclusie op de melding zou hebben geleid. Artikel 39b, vijfde lid, bepaalt dat de artikelen 29, 37, 39 en 39a niet van toepassing zijn indien is gemeld *en gesaneerd* overeenkomstig het Besluit en de Regeling. De ratio moge duidelijk zijn: aan een saneringsplanprocedure is geen behoefte indien de sanering volgens de algemene regels van het Besluit en de Regeling plaatsvindt.

Strafrechtelijke handhaving zal kunnen plaatsvinden via de Wet economische delicten (Wed) aangezien de bepalingen van artikel 39b in de opsomming van Wbb-artikelen in de Wed is opgenomen.

Bestuursrechtelijke handhaving is eveneens mogelijk. In dat geval kan naleving worden afgedwongen via bestuursdwang en last onder dwangsom en bestuurlijke boete.

Indien niet wordt voldaan aan de regels van de Regeling dan is tevens niet voldaan aan de regels van het Besluit. Met andere woorden, wanneer de sanering in strijd is met de Regeling dan kan dit tevens leiden tot de voornoemde bestuursrechtelijke en/of strafrechtelijke maatregelen op grond van de Wbb en de Awb.

9.2 Controle van de saneringsuitvoering

De sanering, daarbij inbegrepen het tijdelijk uitplaatsen, wordt controleerbaar uitgevoerd.

Aan het bevoegd gezag dient hiertoe binnen de bepalingen van het Besluit en de Regeling in ieder geval te worden aangeleverd:

- a. de melding sanering;
- b. de start- en einddatum van de sanering;
- c. de melding van eventuele wijzigingen;
- d. het in het kader van de milieukundige begeleiding bijgehouden en volledig ingevulde logboek;
- e. het evaluatieverslag.

Voor een goede controle van de sanering(suitvoering) is onder meer noodzakelijk dat:

- a. het ingevulde meldingsformulier aanwezig en beschikbaar is op het werk tijdens de uitvoering van de sanering;
- b. eventueel overige verplichte meldingen en/of vergunningen aanwezig en beschikbaar is op het werk tijdens de uitvoering van de sanering;
- c. namen, adressen en telefoonnummers van uitvoerenden moeten duidelijk zichtbaar van buiten de locatie aanwezig zijn, waarbij betrokkenen ook buiten kantooruren bereikbaar zijn;
- d. de mogelijkheid wordt geboden aan het bevoegde gezag of diens toezichthoudende vertegenwoordiger om werkbeprekingen bij te wonen;
- e. op de saneringslocatie een logboek aanwezig is, dat door de milieukundige wordt bijgehouden met ten minste een inzichtelijke registratie van alle bemonsteringen, grondstromen en afwijkingen ten opzichte van de standaardmelding.

Voor de controle van de uitvoering van de sanering overeenkomstig de melding kunnen, naast de bovengenoemde punten, in de Regeling verder worden genormeerd:

- a. regels ten aanzien van de registraties in het logboek;
- b. regels ten aanzien van de milieukundige begeleiding;
- c. regels met betrekking tot gescheiden houden van verschillende grond en ten aanzien van bemonstering en afvoer;
- d. regels ten aanzien van opslag van grond, asbest en de in te richten depots;

Dit zal echter uitsluitend worden gedaan indien bestaande en in andere kaders hiervoor opgestelde regels hierin tekortschieten.

9.3. De feitelijke uitvoerder van de sanering

In artikel 39a van de Wbb is een voorschrift opgenomen voor de handhaving van de uitvoering van het saneringsplan. Artikel 39a geldt voor saneringen waarbij sprake is van een saneringsplan. Aangezien het Besluit niet werkt met een saneringsplan maar met een melding is in artikel 39b, vijfde lid, artikel 39a niet van toepassing verklaard.

In artikel 2, tweede lid, van het Besluit komt de inhoud van artikel 39a Wbb terug.

Om ook bij uniforme saneringen snel ingrijpen tijdens een sanering mogelijk te maken, wordt in artikel 2, tweede lid, van het Besluit expliciet voorgeschreven dat de saneerder de sanering uitvoert overeenkomstig de regels gesteld bij of krachtens artikel 39b, eerste, derde en vierde lid van de Wbb.

Wanneer hij dit voorschrift overtreedt, kan het bevoegd gezag rechtstreeks bestuursrechtelijke handhavingsmiddelen toepassen. Daarbij zijn de bepalingen van de Algemene wet bestuursrecht van toepassing. Ook de strafrechtelijke handhaving kan op basis van dit voorschrift, dat daartoe staat opgenomen in de Wet economische delicten (Wed), in gang worden gezet.

Genoemd artikel richt zich niet alleen tot degene die saneert, maar ook tot degene die de sanering feitelijk uitvoert. Beoogd wordt met deze omschrijvingen een brede groep te kunnen aanspreken van personen die bij de sanering zijn betrokken. De saneerder is degene die de melding heeft ingediend. Dat kan zijn de opdrachtgever tot de sanering, bijvoorbeeld de eigenaar van de grond, maar ook een organisatie die saneringen uitvoert voor anderen. Degene die de sanering feitelijk uitvoert kan zijn de aannemer, maar ook een werknemer die op eigen houtje afwijkt van de melding. Wanneer bijvoorbeeld de grond op een andere wijze wordt afgevoerd of verwerkt dan in de melding is aangegeven, en de opdrachtgever is daar niet in gekend, kan degene die hiervoor verantwoordelijk is rechtstreeks worden aangesproken door het bevoegd gezag of het Openbaar Ministerie.

Het komt in de praktijk ook voor dat er illegaal wordt gesaneerd, zonder melding op grond van artikel 28 en/of 39b Wbb en zonder indienen van een saneringsplan, zoals voorgeschreven in artikel 39 Wbb.

In dat geval worden de genoemde artikelen overtreden, terwijl ook artikel 38 Wbb, waarin de saneringsdoelstelling is opgenomen, in het geding is. Overtreding van deze artikelen kan leiden tot bestuursrechtelijke handhaving, en tevens tot strafrechtelijke handhaving op grond van de Wed.

BIJLAGE 1

Maximale Waarden bodemfunctieklasse en kwaliteitsklasse

behorende bij de artikelen 3.1.6 en 3.4.4 van de Regeling uniforme saneringen

Waarden in relatie tot achtergrondwaarden en interventiewaarden voor een standaardbodem (25% lutum en 10% organisch stof) uitgedrukt in mg/kg ds.

Stof	Achtergrond- waarden	Maximale waarden			Interventie- waarden
		Bodemfunctie- klasse wonen	Bodemfunctie- klasse industrie	Bebouwing en verharding	
Antimoon	4	15	22	-	22
Arseen	20	27	76	-	76
Barium				-	
Cadmium	0,6	1,2	4,3	-	13
Chroom	55	62	180	-	180 (Cr III)
Cobalt	15	35	190	-	190
Koper	40	54	190	-	190
Kwik	0,15	0,83	4,8	-	36 (anorg)
Lood	50	210	530	-	530
Molybdeen	1,5	88	190	-	190
Nikkel	35	39	100	-	100
Tin	6,5	180	900	-	900
Vanadium	80	97	250	-	250
Zink	140	200	720	-	720
PAK (10-VROM)	1,5	6,8	40	-	40
DDT (som)	0,20	0,20	1	-	1,7
DDE (som)	0,10	0,13	1,3	-	2,3
DDD (som)	0,02	0,84	34	-	34
Drins (som) (1)	0,015	0,04	0,14	-	4,0
Aldrin					0,32
Minerale Olie	190	190	500	-	5000
Asbest	--	100	100	-	100
Andere stoffen		(2)	(2)		

- (1) som aldrin, dieldrin, endrin, isodrin, telodrin
 (2) zie Tabel 1 van Bijlage B van de Regeling behorende bij Besluit bodemkwaliteit.

Voor het gebruik van de concentraties in de tabel geldt, dat voor andere bodems dan de standaardbodem een bodemtype correctie moet worden uitgevoerd conform de bestaande formules voor het corrigeren van genoemde waarden.

BIJLAGE 2

Voorbeelden naar aanleiding van praktijkvragen

In het onderstaande wordt een aantal praktijkvraagstukken behandeld om daarmee inzicht te geven in de wijze waarop met bepaalde regels van de regeling kan/moet worden omgegaan. Bedacht moet daarbij worden dat het om richtinggevende voorbeelden gaat en dat in concrete situaties de context anders kan zijn.

Voorbeeld 1: Vooronderzoek wel/niet nodig

Vraag: In het RUS wordt in artikel 3.3.3 aangegeven dat bij de categorie Tijdelijke uitplaatsen artikel 1.5 lid a en d niet van toepassing zijn. Dus geen vooronderzoek 5725 en geen nader onderzoek. Echter een vooronderzoek is noodzakelijk/verplicht voordat een bodemonderzoek conform de NEN 5740 wordt uitgevoerd omdat . Anders kun je geen goed bodemonderzoek uitvoeren. Is het dan niet de bedoeling dat in artikel 3.3.3 van het RUS wordt vermeld dat artikel 1.5 lid b en d niet van toepassing zijn? Dat je dus bij een BUS tijdelijke uitplaatsing kan volstaan met een vooronderzoek NEN 5725?

Antwoord: Voor de categorie Tijdelijk uitplaatsen geldt, dat hieraan altijd een verkennend bodemonderzoek, of een daarmee gelijkwaardig bodemonderzoek, ten grondslag moet liggen. Echter de daarbinnen te gebruiken onderzoeksstrategie hoeft niet per definitie te worden gebaseerd op de resultaten van een volwaardig vooronderzoek conform NEN 5725, onder andere omdat de uit te voeren activiteit vaak slechts een heel klein oppervlakte betreft. Hiervoor mag ook andere informatie worden gebruikt, zoals informatie uit bodemkwaliteitskaarten. Dit betekent dat voor de betreffende categorie de generieke verplichting voor een Vooronderzoek conform NEN 5725 niet van toepassing is verklaard.

Voorbeeld 2: Actualiteit van bodemonderzoek

Vraag: Tot wanneer is een in het verleden uitgevoerd bodemonderzoek nog voldoende actueel en/of voldoende representatief.

Antwoord: Hierover gelden geen generieke regels. Vaak heeft het bevoegde gezag de hiervoor in de wet geboden beleidsruimte zelf ingevuld en termijnen gesteld. Soms zijn deze termijnen richtinggevend en zal de saneerder in concrete situaties zelf moeten aantonen dat de bodemonderzoeksgegevens nog voldoende actueel zijn en soms deze termijnen bindend. De saneerder zal dus zelf bij het bevoegde gezag moeten nagaan of en zo ja, op welke wijze hiervoor regels zijn opgesteld.

Voorbeeld 3: Waarom zijn PCB's niet opgenomen onder BUS?

Antwoord: Uitgangspunt voor de Regeling is geweest om niet op het niveau van verontreinigende stoffen vast te leggen of ze wel of niet binnen het BUS vallen, maar om dit te doen op het niveau van 'stofgroepen'. Dit omwille van eenduidigheid en helderheid bij het gebruik van de Regeling en het voorkomen van discussies over eventuele bijzondere stoffen. Dit geldt vervolgens ook voor het te maken onderscheid in immobiele of mobiele verontreinigingssituatie. Voor de stofgroep 'gechloreerde koolwaterstoffen' als geheel is de algemene mening dat er nog (te) veel onzekerheden verbonden zijn aan de in te zetten technieken en de realiseerbaarheid van het saneringsresultaat. Dit ondanks dat er voor individuele stoffen binnen de stofgroep mogelijk uitzonderingen zijn te maken. Een uitzondering zou bespreekbaar kunnen zijn, indien het gaat om een in de praktijk op grote schaal voorkomend probleem, waarbij met een BUS-aanpak grote voordelen te behalen zouden zijn. Voor PCB's is dit tot op heden nog niet overtuigend aangetoond.

Voorbeeld 4: Projectmatig grondverzet.

Vraag: Wanneer kan bij normaal grondverzet in sterk verontreinigde grond met immobiele verontreinigingen nu worden gesaneerd via de categorie Tijdelijk uitplaatsen en wanneer moet worden gekozen voor een aanpak via de categorie Immobiel.

Antwoord: Bij de categorie immobiel is sprake is van een gedefinieerde saneringsdoelstelling. Dit komt tot uiting in de saneringsaanpakken waarbij wordt gesaneerd tot een bepaalde terugsaneerwaarde of waarbij een isolerende voorziening

wordt aangebracht. Een dergelijke sanering wordt veelal uitgevoerd in samenloop met de herinrichting of wijziging van het gebruik van de locatie. Voorbeelden hiervan zijn de aanleg van een nieuw park, de bouw van een woning of de aanleg van een nieuwe weg.

De categorie tijdelijk uitplaatsen is bedoeld voor de uitvoering van civieltechnische werkzaamheden, zoals voor de aanleg, het onderhoud of de verwijdering van ondergrondse infrastructuur en vergelijkbare activiteiten, waarbij men weliswaar in aanraking komt met bodemverontreiniging, maar waarbij geen aanleiding of reden aanwezig is om op dat moment te saneren. Bij tijdelijk uitplaatsen moet de intentie bestaan om de grond na afloop van de werkzaamheden weer terug te plaatsen in het ontgravingprofiel, tenzij dit niet mogelijk en/of doelmatig is. Het is toegestaan om (een deel van de) grond van de locatie af te voeren. Naast de bekende voorbeelden van aanleg van kabels en leidingen kan daarbij ook worden gedacht aan de aanleg of het herstel van funderingen bij gebouwen of het uitdiepen van een kruipruimte tot kelder. Samenvattend geldt dat het bij Tijdelijk uitplaatsen gaat om drie voorwaarden:

- de aanleiding voor het grondverzet betreft een civieltechnisch of infrastructureel werk;
- er bestaat geen noodzaak om gelijktijdig met de uitvoering van het werk invulling te geven aan een saneringsdoelstelling;
- de intentie is aanwezig om vrijkomende grond weer terug te plaatsen in het profiel van de ontgraving.

Om dit te verduidelijken is een aantal voorbeeldsituaties gegeven.

Voorbeeld 5a: Tijdelijk uitplaatsen of niet?

Vraag: Van een tuin, gelegen in het landelijk gebied, is ca. 50% van de oppervlakte sterk verontreinigd met metalen (geval van ernstige verontreiniging, maar geen spoed ten aanzien van het saneren). De dikte van de sterke verontreiniging is 0,4 m. Onder deze laag is sprake van een verontreiniging in gehalten beneden de interventiewaarde (i-waarde). De andere 50% van de tuin is ook verontreinigd, maar niet tot boven de i-waarde. De eigenaar van het terrein wil alleen de verontreiniging van boven de i-waarde saneren. Na saneren blijft het terrein in gebruik als tuin. Op de bodemfunctiekaart van de gemeente is het gebied niet ingedeeld (geen wonen of industrie dus). Mag deze sanering worden uitgevoerd onder de categorie Tijdelijke Uitplaatsing (en aanvullen met schone grond)?

Antwoord: De aanleiding voor het verwijderen van de verontreinigde grond is niet gelegen in het uitvoeren van een (infrastructureel of bouwkundig) werk. De enige aanleiding is de wens van de eigenaar/saneerder om de sterk verontreinigde grond te verwijderen en daarbij is tevens een saneringsdoelstelling geformuleerd, namelijk saneren tot het niveau van de i-waarde. Om deze redenen vallen de saneringswerkzaamheden niet binnen de categorie Tijdelijk uitplaatsen. Indien het saneren volgens een van de aanpakken binnen de categorie Immobiel onvoldoende aansluit bij de wensen van de saneerder, dan zal moeten worden gekozen voor een reguliere saneringsaanpak volgens de Wbb.

Voorbeeld 5b: Tijdelijk uitplaatsen of niet?

Vraag: Voor de aanleg van een wegcunet moet verontreinigde bovengrond worden verwijderd. Dit wegcunet doorsnijdt een geval van ernstige verontreiniging, waarbij het gaat om een immobiele verontreinigingssituatie. Alle verontreinigde ter plaatse van het cunet zal worden ontgraven en afgevoerd. Kan dit binnen de categorie Tijdelijk uitplaatsen?

Antwoord: Nee, dit is in beginsel niet mogelijk omdat het niet voldoet aan de criteria voor Tijdelijk uitplaatsen. Omdat alle verontreinigde grond wordt afgevoerd, ligt een aanpak binnen de categorie Immobiel veel meer voor de hand. De saneerder bepaalt daarbij zelf de omvang van de saneringslocatie en kan deze dus begrenzen tot het wegcunet. Een aanpak binnen de categorie Tijdelijk uitplaatsen biedt de saneerder geen enkel voordeel.

Voorbeeld 5c: Tijdelijk uitplaatsen of niet?

Vraag: Er wordt een openbare parkeerplaats aangelegd op een perceel dat ernstig is verontreinigd met koper. Er is geen sprake van spoed ten aanzien van de sanering. De initiatiefnemer wil de sterk verontreinigde grond gedeeltelijk ontgraven en binnen het gevalerschikken. Ter plaatse van de ontgraving wordt een stabilisatielaag aangebracht met daarop

een laag asfalt. Kan worden volstaan met een BUS-melding Tijdelijk uitplaatsen en voor het verschaffen van verontreinigde grond van de 'om en nabij' regeling van het Bbk?

Antwoord: De initiatiefnemer heeft met de aanpak een duidelijke saneringsdoelstelling voor ogen. De sterk verontreinigde grond wordt na verschaffen voorzien van een laag asfalt die de functie van isolerende voorziening bekleedt. Voor deze oplossing is een speciale aanpak geformuleerd binnen de categorie Immobiel. In tegenstelling tot Tijdelijk uitplaatsen sluit deze aanpak goed aan bij het voornemen.

Voorbeeld 5d: Tijdelijk uitplaatsen of niet?

Vraag: Op een locatie waar een verontreiniging met zware metalen in de grond aanwezig is ten boven de interventiewaarde zal op kort termijn een fundering gegraven worden voor het bouwen van een nieuwe bedrijfshal. Tevens zal er zowel binnen als buiten de hal een betonvloer worden aangelegd. Alle grond die moet worden ontgraven om de fundering en de vloer aan te leggen, zal van de locatie worden afgevoerd. Is het toegestaan om dit te doen binnen de categorie Tijdelijk uitplaatsen?

Antwoord: In principe is dit mogelijk indien er niet meer grond wordt afgevoerd dan noodzakelijk voor de bouwactiviteiten en het weer (deels) aanvullen van de ontgraving niet tot de mogelijkheden behoort. Indien er wel vanuit een bepaalde saneringsdoelstelling wordt gewerkt en er verder wordt ontgraven dan noodzakelijk is voor de uitvoering van het werk sluit de aanpak niet meer aan bij de gestelde criteria voor Tijdelijk uitplaatsen en kan worden overwogen om een van de aanpakken binnen de categorie Immobiel niet beter aansluit bij de wensen van de initiatiefnemer.

Voorbeeld 5e: Tijdelijk uitplaatsen of niet?

Vraag: Ten behoeve van de ontwikkeling van een bedrijfsterrein zal over het hele oppervlak een laag (sterk) verontreinigde grond worden verwijderd en worden afgevoerd, omdat deze grond vanuit civieltechnisch oogpunt niet geschikt is. Vervolgens zal een laag schoon zand worden aangebracht (cunetzand, dikte 0,20 á 0,30 m). Ook zullen funderingspoeren worden gestort en op de zandaanvulling een verhardingslaag worden aangebracht. Aangezien alle werkzaamheden ten behoeve van civieltechnische werkzaamheden (aanleg funderingen en civieltechnische constructies) worden verricht, is de veronderstelling dat het verwijderen van de sterk verontreinigde grond via een melding Tijdelijk uitplaatsen kan plaatsvinden. Als argument wordt tevens aangevoerd dat er niet kan worden gesproken van een isolerende voorziening, omdat de verhardingslaag geen verontreiniging afdekt, maar boven op het cunetzand liggen. De vraagsteller betoogt dat er zonder verharding ook geen sprake is van contactmogelijkheden met de verontreiniging, omdat deze niet meer aan de oppervlakte zitten en er momenteel geen risico's aan de verontreiniging verbonden zijn. De civieltechnische werkzaamheden en het verwijderen van de grond hebben dan ook geen sanerend doel.

Antwoord: Omdat voor de geschetste situatie een aanpak binnen de categorie Immobiel veel beter aansluit bij het voornemen is de vraag gerechtvaardigd, waarom de initiatiefnemer zou willen kiezen voor een aanpak binnen Tijdelijk uitplaatsen. Aangezien het voorbij gaat aan de oorspronkelijke doelstelling voor Tijdelijk uitplaatsen, moeten er wel zeer goede redenen aanwezig zijn om hiervoor te kiezen en om deze keuze te kunnen motiveren. Gezien de vragen hierover wordt afgeraden om voor dergelijke situaties te opteren voor een melding binnen de categorie Tijdelijk uitplaatsen.

Voorbeeld 5f: Tijdelijk uitplaatsen of niet?

Vraag: In een oud stedelijk gebied bestaat de wens van een eigenaar van een woning om te behoeve van bijvoorbeeld de verbetering van natuurlijke ventilatie of aanbrengen van vloerisolatie de aanwezige kruipruimte te verdiepen of om onder een deel van de woning de kruipruimte te verdiepen om er een kelder te maken. Uit historische informatie blijkt dat in het gebied waar de woning is gelegen de bodem sterk verontreinigd is met immobiele verontreinigingen. Omdat de aanleiding een civieltechnische is en er geen invulling wordt gegeven aan een saneringsdoelstelling wordt voorgesteld om de noodzakelijke ontgraving te laten plaatsvinden binnen de categorie Tijdelijk uitplaatsen. Mag dit?

Antwoord: Of dit is toegestaan is afhankelijk van de vraag in hoeverre kan worden voldaan aan de derde voorwaarde genoemd in voorbeeld 4 (de intentie tot terugplaatsen van de vrijkomende grond). Indien ter voorbereiding op het ontgraven van (een deel van) de kruipruimte grond moet worden verwijderd en deze grond na afloop

weer wordt teruggeplaatst, dan zou het geheel kunnen worden aangemerkt als Tijdelijk uitplaatsen. Indien dit echter niet het geval is en er in het geheel geen grond tijdelijk wordt uitgeplaatst, dan is het aan te raden om te werken met een melding via artikel 28 van de Wbb en het indienen van een Plan van aanpak voor het ontgraven en afvoeren van de hierbij vrijkomende grond.

Voorbeeld 6: Handelen bij een combinatie van een immobiele en mobiele verontreiniging.

Vraag: Er is sprake van een mobiele verontreiniging (minerale olie) in de bodem vanaf een niveau van de gemiddelde freatische grondwaterstand, die gelegen is op ca. 2,0 m beneden maaiveld. In de bovengrond is tot een niveau van ca. 1,0 m beneden maaiveld sprake van een immobiele verontreiniging tot ruim boven de interventiewaarde. De eigenaar wil als gevolg van bouwactiviteiten op het terrein alleen de immobiele verontreinigingen aanpakken. Past dit binnen de categorie Immobiel of Tijdelijk uitplaatsen?

Antwoord: Of een van de categorieën Immobiel of Tijdelijk uitplaatsen kan/mag worden toegepast, wordt mede bepaald door de aard en omvang van de aanwezige mobiele verontreinigingen. Als uit onderzoek blijkt dat hiervoor sprake is van een geval van ernstige verontreiniging, dan vormen de bouwactiviteiten het 'natuurlijke' moment om tot sanering van deze verontreiniging te komen. Het Wbb-bevoegde gezag zal hierop dan (kunnen) aansturen. Als er geen saneringsnoodzaak bestaat en/of de bouwactiviteiten hinderen een eventueel toekomstige sanering van het verontreinigde grondwater niet, dan kan in beginsel worden gekozen voor een aanpak van de immobiele verontreiniging in de bovengrond via de categorie Immobiel. Het gaat immers om twee aparte verontreinigingen (minerale olie en zware metalen/pak), die geen onderlinge relatie hebben. Het is echter wel de vraag of de initiatiefnemer er niet beter aan doet om voorafgaande aan de bouwactiviteiten toch aandacht te besteden ook aan de aanwezige mobiele verontreiniging. Dit kan vanuit bedrijfseconomische redenen van belang zijn, maar ook vanuit toekomstige claims en/of verplichtingen.

Voorbeeld 7: Noodzaak tot herstellen van een isolatielaag

Vraag: Wat wordt bedoeld met het herstellen van een isolatielaag bij de categorie Tijdelijk uitplaatsen en wanneer is hiervan sprake?

Antwoord: In art 7, 1° lid onder d wordt aangegeven dat gestart mag worden na 5 werkdagen (in plaats van 5 weken) indien geen isolatielaag op de saneringslocatie aanwezig is. De aanwezigheid van een isolatielaag is op grond van art 3.3.3 RUS ook van belang voor het wel of niet onder milieukundige begeleiding hoeven uitvoeren voor de werkzaamheden. De verwijzing naar isolatielaag heeft betrekking op een in het verleden uitgevoerde sanering, waarbij deze constructie als saneringsmaatregelen is aangebracht en ook als zodanig in stand moet worden gehouden.

Voorbeeld 8: Putwandbemonstering bij een BUS sanering

Vraag: wanneer moet wel of niet een putwandbemonstering worden uitgevoerd bij een BUS-sanering?

Antwoord: Als er door middel van een open ontgraving wordt gesaneerd tot een vastgestelde terugsaneerwaarde en de sanering betreft de hele verontreinigingssituatie, dan moet altijd, ter controle op het eindresultaat, een putwandbemonstering worden uitgevoerd. Indien binnen de categorie Immobiel de saneringslocatie echter onderdeel vormt van een verontreinigingssituatie van (veel) grotere omvang, dan is een putwandbemonstering niet zinvol, omdat aansluitend aan de saneringslocatie de bodem verontreinigd is/blijft.

BIJLAGE 3

STANDAARDBRIEVEN EN DOCUMENTEN

Inhoudsopgave:

1. brief: ontvangstbevestiging melding uniforme sanering;
2. brief: mededeling melding niet in overeenstemming met artikel 39b Wbb;
3. brief: mededeling melding in overeenstemming met artikel 39b Wbb;
4. Inhoud publicatie melding sanering.

Zie ook hoofdstuk 2 en met name de paragrafen 2.3, 2.4 en 2.5 voor een nadere toelichting.

1. BRIEF ONTVANGSTBEVESTIGING MELDING UNIFORME SANERING

Aan: [naam, adres en woonplaats saneerder]
Onderwerp: ontvangstbevestiging melding sanering
Datum ontvangst melding: [datum ontvangst melding door bevoegd gezag Wbb]

Geachte heer/mevrouw [naam],

Op [datum ontvangst melding] ontving ik uw formulier melding sanering - als bedoeld in artikel 1.3, tweede lid, van de Regeling uniforme saneringen - betreffende het perceel [adres] te [gemeente], kadastraal bekend: [kadastraal perceel].

Als bijlage bij de melding ontvingen wij de volgende stukken:

1. meldingsformulier sanering: categorie immobiel / mobiel / tijdelijk uitplaatsen.
2. onderzoeksrapport(en):
3. overige documenten:

Binnen twee weken na datum ontvangst melding volgt kennisgeving van de melding .....
.... (invullen wijze waarop de melding plaatsvindt). Deze kennisgeving geschiedt onafhankelijk van de controle of de melding in overeenstemming is met artikel 39b van de Wet bodembescherming, het Besluit uniforme saneringen en de Regeling uniforme saneringen (hierna kortweg: artikel 39b Wbb)⁷.

Indien de melding niet in overeenstemming is met artikel 39b Wbb zal ik dat schriftelijk mededelen. Deze mededeling betreft niet een beschikking in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Inspraak, ter visielegging, zienswijze, bezwaar en beroep zijn niet van toepassing op de mededeling.

Indien de melding in overeenstemming is met artikel 39b Wbb kunt u vanaf vijf weken na de datum ontvangst melding aanvangen met de sanering. De melding vervalt, indien de aanvang van de saneringswerkzaamheden niet plaatsvindt binnen één jaar na ontvangst van de melding. Deze termijn kan niet worden verlengd.

---

⁷ Indien geen kennisgeving wordt gedaan (voor zeer eenvoudige saneringen) binnen de categorie Tijdelijk uitplaatsen deze passage weglaten

U meldt schriftelijk de datum en het tijdstip van de feitelijke aanvang van de saneringswerkzaamheden uiterlijk vijf werkdagen voorafgaande aan de aanvang, indien deze afwijken van de datum en het tijdstip zoals vermeld op het meldingsformulier.

Wijzigingen, onder meer ten opzichte van het meldingsformulier, dient u tijdig te melden.

U meldt de afrondingsdatum van de sanering schriftelijk binnen twee weken na de datum van afronding. Binnen acht weken na afronding van de sanering dient u het evaluatieverslag in bij [Gedeputeerde Staten/Burgemeester en Wethouders]. Hierbij is het verplicht gebruik te maken van het standaardformulier voor het evaluatieverslag als bedoeld in artikel 4.2, derde lid, van de Regeling. Deze kunt u vinden op de website [website gemeente/provincie of www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bodem-en-ondergrond] of is op te vragen bij afdeling [naam en adres afdeling bodem gemeente/provincie], of via telefoonnummer [telefoonnummer]. Op het evaluatieverslag zal door [Gedeputeerde Staten/Burgemeester en Wethouders] een beschikking in de zin van artikel 1:3 van de Awb worden genomen.

Indien u inhoudelijke vragen heeft, over bijvoorbeeld de voorliggende melding, kunt u contact opnemen met [naam] op telefoonnummer [nummer] van bovengenoemde afdeling.

Algemene informatie over procedurele en technische voorschriften kunt u vinden in de Handreiking uniforme saneringen, die u kunt downloaden van www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bodem-en-ondergrond. Deze Handreiking wordt regelmatig door het ministerie van I&M geactualiseerd.

Deze brief is geen beschikking in de zin van artikel 1:3 van de Awb.

Hoogachtend,
Hoofd van de afdeling [naam afdeling bodem gemeente/provincie],

[naam hoofd afdeling].

Zie met name paragraaf 2.3 voor een nadere toelichting.

2. BRIEF MEDEDELING MELDING NIET IN OVEREENSTEMMING

Aan: [naam, adres en woonplaats saneerder]

Onderwerp: mededeling melding sanering niet in overstemming met artikel 39b Wbb

Datum ontvangst melding: [datum ontvangst melding door bevoegd gezag Wbb]

Geachte heer/mevrouw [naam],

Op [datum ontvangst melding] ontving ik uw formulier melding sanering - als bedoeld in artikel 1.3, tweede lid, van de Regeling uniforme saneringen - betreffende het perceel [adres] te [gemeente], kadastraal bekend: [kadastraal perceel].

Na controle van de bovengenoemde melding deel ik u mee dat de melding niet in overeenstemming is met artikel 39b van de Wet bodembescherming, het Besluit uniforme saneringen en/of de Regeling uniforme saneringen (hierna kortweg: artikel 39b Wbb).

Het meldingsformulier is niet in overeenstemming is met artikel 39b Wbb, omdat niet is voldaan aan een of meer van de volgende regels:

- [artikel 39b Wbb]: [korte toelichting];
- [artikelnummer(s) van het Besluit]: [korte toelichting];
- [artikelnummer(s) van de Regeling]: [korte toelichting].

U wordt verzocht om *uiterlijk* binnen drie weken na de bovengenoemde datum ontvangst melding de (ontbrekende en/of juiste) gegevens of documenten aan te leveren, waaruit blijkt dat de melding wel in overeenstemming is met artikel 39b Wbb. U kunt ook besluiten een nieuwe melding in te dienen of de sanering uit te voeren via de reguliere Wbb-saneringsplanprocedure.

Indien u inhoudelijke vragen heeft, over bijvoorbeeld de voorliggende melding, kunt u contact opnemen met [naam] op telefoonnummer [nummer] van bovengenoemde afdeling.

Algemene informatie over procedurele en technische voorschriften kunt u vinden in de Handreiking uniforme saneringen, die u kunt downloaden van www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bodem-en-ondergrond. Deze Handreiking wordt regelmatig door het ministerie van I&M geactualiseerd.

Deze brief is geen beschikking in de zin van artikel 1:3 van de Awb. Inspraak, ter visielegging, zienswijze, bezwaar en beroep zijn niet van toepassing.

Hoogachtend,
Hoofd van de afdeling [nam afdeling bodem gemeente/provincie],

[naam hoofd afdeling].

Zie met name paragraaf 2.5.2 voor een nadere toelichting.

3. BRIEF MEDEDELING MELDING IN OVEREENSTEMMING

Aan: [naam, adres en woonplaats saneerder]

Onderwerp: mededeling melding sanering in overstemming met artikel 39b Wbb

Datum ontvangst melding: [datum ontvangst melding door bevoegd gezag Wbb]

Geachte heer/mevrouw [naam],

Op [datum ontvangst melding] ontving ik uw formulier melding sanering - als bedoeld in artikel 1.3, tweede lid, van de Regeling uniforme saneringen - betreffende het perceel [adres] te [gemeente], kadastraal bekend: [kadastraal perceel].

Na controle van de door u aangeleverde gegevens in de bovengenoemde melding, deel ik u mee dat de melding in overeenstemming is met artikel 39b van de Wet bodembescherming, het Besluit uniforme saneringen en de Regeling uniforme saneringen.

Dit betekent dat u vanaf vijf weken na de datum ontvangst melding met de sanering kan aanvangen. De melding vervalt, indien de aanvang van de saneringswerkzaamheden niet plaatsvindt binnen één jaar na ontvangst van de melding. Deze termijn kan niet worden verlengd.

U meldt schriftelijk de datum en het tijdstip van de feitelijke aanvang van de saneringswerkzaamheden uiterlijk vijf werkdagen voorafgaande aan de aanvang, indien deze afwijken van de datum en het tijdstip zoals vermeld op het meldingsformulier. Wijzigingen, onder meer ten opzichte van het meldingsformulier, dient u tijdig te melden.

U meldt de afrondingsdatum van de sanering schriftelijk binnen twee weken na de datum van afronding. Binnen acht weken na afronding van de sanering dient u het evaluatieverslag in bij [Gedeputeerde Staten/Burgemeester en Wethouders]. Hierbij is het verplicht gebruik te maken van het standaardformulier voor het evaluatieverslag als bedoeld in artikel 4.2, derde lid, van de Regeling. Deze kunt u vinden op de website [website gemeente/provincie of www.rijksoverheid.nl/ministeries/ienm] of is op te vragen bij afdeling [naam en adres afdeling bodem gemeente/provincie], of via telefoonnummer [telefoonnummer]. Op het evaluatieverslag zal door [Gedeputeerde Staten/Burgemeester en Wethouders] een beschikking in de zin van artikel 1:3 van de Awb worden genomen.

Indien u inhoudelijke vragen heeft, over bijvoorbeeld de voorliggende melding, kunt u contact opnemen met [naam] op telefoonnummer [nummer] van bovengenoemde afdeling.

Algemene informatie over procedurele en technische voorschriften kunt u vinden in de Handreiking uniforme saneringen, die u kunt downloaden van www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/bodem-en-ondergrond. Deze Handreiking wordt regelmatig door het ministerie van I&M geactualiseerd.

Deze brief is geen beschikking in de zin van artikel 1:3 van de Awb. Inspraak, ter visielegging, zienswijze, bezwaar en beroep zijn niet van toepassing op deze mededeling.

Hoogachtend,
Hoofd van de afdeling [naam afdeling bodem gemeente/provincie]

[naam hoofd afdeling],

Zie met name paragraaf 2.5.1 voor een nadere toelichting.

4. INHOUD KENNISGEVING MELDING SANERING

Op grond van artikel 28, vijfde lid, jo. 39b, derde lid, van de Wbb en het gestelde hierover in het Besluit uniforme saneringen volgt binnen twee weken na datum ontvangst melding kennisgeving van de melding in .....(invullen wijze waarop de melding plaatsvindt)⁸.

De publicatie bevat minimaal de volgende punten:

1. het adres van de locatie van de uniforme sanering;
2. de datum ontvangst melding uniforme sanering;
3. de categorie van uniforme sanering;
4. de kennisgeving geschiedt onafhankelijk van de controle of de melding in overeenstemming is met artikel 39b van de Wet bodembescherming, het Besluit uniforme saneringen en de Regeling uniforme saneringen (hierna kortweg: artikel 39b Wbb);
5. [gedeputeerde staten of Burgemeester en Wethouders) delen de saneerder binnen circa vier weken na ontvangst van de melding schriftelijk mee of de melding in overeenstemming is met artikel 39b Wbb.
6. Deze mededeling is geen beschikking in de zin van artikel 1:3 van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). Inspraak, ter visielegging, zienswijze, bezwaar en beroep zijn niet van toepassing op de mededeling.
7. Indien de melding in overeenstemming is met artikel 39b Wbb kan de saneerder vanaf vijf weken na de datum ontvangst melding aanvangen met de sanering.

Zie met name paragraaf 2.4.1 voor een nadere toelichting.

---

⁸ Voor zeer eenvoudige saneringen vallend binnen de categorie Tijdelijk uitplaatsen kan volgens het Besluit uniforme saneringen worden afgezien van publicatie

Bijlage 4

behorende bij de artikelen 3.1.1, 3.2.1, 3.2.4, 3.3.1 en 3.4.1 van de Regeling uniforme saneringen.

REIKWIJDTE STOFFEN IN DE REGELING UNIFORME SANERINGEN WAARVOOR SANERING NOODZAKELIJK IS

STOFGROEPEN en STOFFEN	CATEGORIE MOBIEL	CATEGORIE IMMOBIEL, TIJDELIJK UITPLAATSEN EN DE KEMPEN
1. metalen	JA	JA
2. overige anorganische stoffen	JA	JA
3. aromatische stoffen	JA	NEE
4. pak's	JA	JA
5. gechloreerde koolwaterstoffen a. (vluchtige) chloorkoolwaterstoffen b. chloorbenzenen c. chloorfenolen d. PCB's e. overige gechloreerde kws	NEE	NEE
6. bestrijdingsmiddelen a. organochloorbestrijdingsmiddelen b. organofosforpesticiden c. organotinbestrijdingsmiddelen d. MCPA e. overige bestrijdingsmiddelen	NEE	JA NEE NEE NEE NEE
7. minerale olie	JA	JA
8. asbest	n.v.t.	JA
9. overige stoffen	NEE	NEE

* JA = BUS is van toepassing

NEE = BUS is niet van toepassing.

Bijlage 5

Relatie tussen categorieën van uniforme saneringen en standaard saneringsaanpakken zoals bedoeld in het Besluit en de Regeling uniforme saneringen.

Inleiding

De verschillende saneringsaanpakken zijn in het Besluit in een breed kader geplaatst. Dit biedt goede mogelijkheden om bij Regeling door middel van nadere regels voor de te onderscheiden aanpakken te differentiëren en te specificeren, terwijl het mogelijkheden voor nadere regels voor in de toekomst nog uit te werken aanpakken openhoudt. Dit geldt ook voor combinaties van saneringsaanpakken. Aan bepaalde combinaties zal op een later tijdstip - na inwerkingtreding van de tweede tranche van de Regeling - invulling worden gegeven.

Ook voor waterbodems geldt dat de saneringsaanpakken om bovengenoemde reden in een breed perspectief zijn geplaatst. In de Regeling zal te zijner tijd - naar aanleiding van de inwerkingtreding van de tweede tranche van de Regeling - invulling worden gegeven aan de categorie van uniforme saneringen 'kleinschalige waterbodems'. Ten behoeve hiervan is alvast een 'haakje' opgenomen in het Besluit.

In het Besluit en de Regeling wordt uitgegaan van de volgende categorieën en saneringsaanpakken:

Categorie van uniforme saneringen:

- a. kleinschalige immobiele verontreinigingssituaties, in de Regeling korthedshalve aangeduid als '*immobiel*';
- b. kleinschalige mobiele verontreinigingssituaties, aangeduid als '*mobiel*';
- c. tijdelijk uitplaatsen van verontreinigde grond binnen een geval van ernstige verontreiniging, aangeduid als '*tijdelijk uitplaatsen*';
- d. verontreinigingssituaties ter plaatse van moes- en siertuinen binnen het projectgebied De Kempen, aangeduid als '*projectgebied De Kempen*'.

Standaardsaneringsaanpak voor landbodems:

- a. het verplaatsen van verontreinigde grond;
- b. het saneren van de verontreinigde grond door middel van een open ontgraving;
- c. het aanbrengen van een isolatielaag in de vorm van een leeflaag dan wel een andere duurzame afdeklaag;
- d. het saneren van het verontreinigde grondwater door middel van:
  1. het onttrekken van grondwater; of
  2. de inzet van andere in de uitvoeringspraktijk gangbare in-situ technieken waarmee op basis van praktijkervaringen het saneringsresultaat kan worden gegarandeerd;
- e. een combinatie van a, b, c of d.

Standaardsaneringsaanpak voor waterbodems:

- a. het verplaatsen van verontreinigd sediment;
- b. het saneren van de verontreinigde waterbodem door middel van het baggeren of ontgraven van de verontreinigde waterbodem;
- c. het aanbrengen van een isolatielaag op de verontreinigde waterbodem;
- d. een combinatie van a, b of c.

In de Tabel op de volgende pagina staat voor landbodems de relatie aangegeven tussen de, krachtens artikel 39b van de Wbb bij Regeling aan te wijzen categorie van uniforme saneringen en de standaard *saneringsaanpakken* zoals bedoeld in het Besluit waarvoor door de saneerder per categorie kan worden gekozen.

Standaardaanpak Categorie	Verplaatsen verontreinig de grond	Saneren grond door open ontgraving	Aanbrengen isolatielaag		Saneren grondwater met in-situ technieken	Combinatie	Combinatie	Combinatie	
	(a)	(b)	leeflaag	afdeklaag					(c1)
▪ Immobil		XX	XX	XX			XX		
▪ Mobil		XX			XX	XX		XX	
▪ Tijdelijk uitplaatsen	XX								
▪ Projectgebied De Kempen		XX							